

«Omstilling 2013»

Bindal kommune

ANJA HJELSETH/KJETIL LIE/AUDUN THORSTENSEN (TELEMARKSFORSKING)
TRINE RIIS GROVEN/TOR ERIK BAKSÅS (EY)

Innhold

1. Innledning
2. Nå-situasjonen
 - Bindal kommunes økonomiske rammebetingelser
 - Kommunens økonomi
 - Demografisk utvikling
 - Oppvekst og kultur
 - Plan og ressurs
 - Helse og sosial
 - Sentraladministrasjonen
 - Interkommunalt samarbeid
3. Organisering og ledelse
4. Inntekspotensial – eiendomsskatt
5. Tiltaksliste
6. Anbefalinger
7. Avslutning

1. Innledning

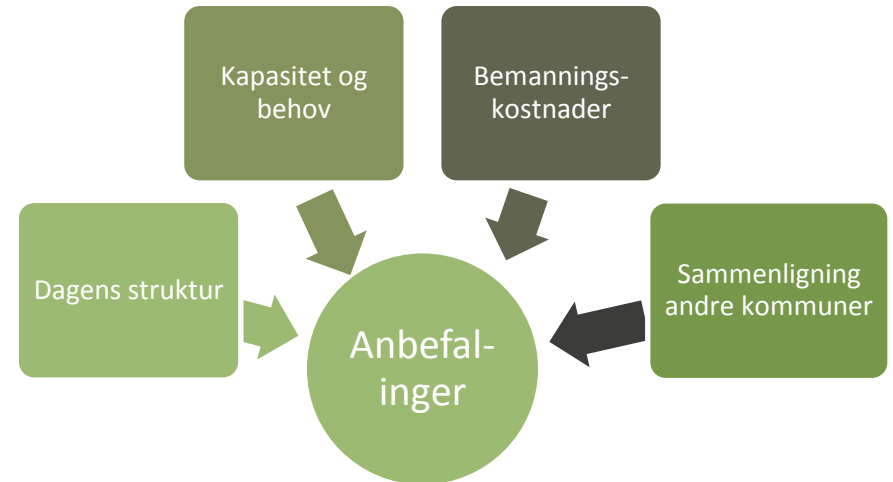
Tilbudsforespørsel fra Bindal kommune

- Forespørsel fra Bindal kommune:
Målet med prosjektet er å belyse muligheter for hvordan den totale driften kan optimaliseres og hvordan kommunenes tjenester bedre kan tilpasses driftsinntektsnivået.
 - Oppdragstaker skal gjennomgå kommunens totale ressursbruk på alle tjenesteområder: sentraladministrasjonen, plan og ressurs, helse og sosial, skole, kultur, skolefritidsordning og barnehage.
 - Formålet er å kartlegge og synliggjøre hvilke endringer og kostnadseffektiviserende tiltak som kan iverksettes for å tilpasse driften til de rammeforutsetningene som ligger i økonomiplanen og årsbudsjettet.
- «Menyliste» av tiltak som vil kunne resultere i kostnadseffektiv drift og tilpasning til de budsjettrammeforutsetningene som gjelder for tjenesteområdene i Bindal kommune.

Vår oppdragsforståelse

- Gjennomgang av kommunens ressursbruk gjennom:

- Ulike typer analyser
- Intervjuer
- Sammenlikninger med andre

- Analysene vil belyse blant annet følgende tema:

- Dagens struktur og organisering/arbeidsfordeling
- Samlet kapasitet og behov
- Bemanningskostnader, faste stillinger og bruk av vikarer/ekstrahjelp
- Sammenligning med andre relevante kommuner

Gjennomføring

- Oppdraget startet med et oppstartsmøte der ledere og tillitsvalgte deltok, i tillegg til ordfører. I forkant av dette hadde kommunen oversendt en rekke data, dokumenter og informasjon etter forespørsel fra Telemarksforskning.
- I oppstartsmøtet ble det gitt et overordnet bilde av kommunens økonomiske rammebetingelser, i tillegg til fremdriftsplan og metodebruk for gjennomgangen.
- I etterkant av oppstartsmøtet ble det gjennomført:
 - En-til-en intervjuer
 - Gruppeintervjuer
- Intervjuobjektene var ledere og tillitsvalgte i organisasjonen.
- I perioden fra oppstartsmøtet og frem mot avslutningen av oppdraget har Telemarksforskning, i samarbeid med EY, gjennomført analyser og gjort vurderinger omkring kostnader, behov, tjenestenivå, organisering m.m.
- Rapportutkastet ble oversendt i uke 7, og endelig rapport oversendes i uke 9 etter at kommunen har hatt anledning til å lese gjennom og korrigere eventuelle faktafeil og misforståelser.
- Rapporten ble presentert av Telemarksforskning/EY den 20. februar 2014.

2. Nå-situasjonen

Analyse av dagens situasjon i Bindal kommune

Nå-situasjonen i Bindal kommune

- Vi vil i dette kapitlet ta for oss dagens situasjon i Bindal kommune. Ved hjelp av nøkkeltall innenfor økonomi- og tjenstedata fra KOSTRA, informasjon og regnskapstall fra kommunen, samt annen offentlig tilgjengelig informasjon, vil vi gi et overordnet bilde av situasjonen innenfor følgende områder:
 - Økonomiske rammebetingelser
 - Kommunens økonomi
 - Oppvekst og kultur (herunder spesielt skole, SFO og barnehage)
 - Plan og ressurs
 - Helse og sosial
 - Sentraladministrasjonen
- Vi vil i dette kapitlet fremstille fakta knyttet til kostnader. Forklaringer og vurderinger av tiltak vil bli presentert i siste del av rapporten under tiltak.

Bindal kommunes økonomiske rammebetingelser

Økonomiske rammebetingelser

- Bindal er en høyinntektskommune.
- Korrigerte frie inntekter på 120 % av landsgjennomsnittet i 2012.
 - I KOSTRA er kommunen plassert i kommunegruppe 6, som er små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger og høye frie disponible inntekter.
- Beregnet utgiftsbehov i inntektssystemet: 38,2 % over landsgjennomsnittet (2012).
 - UB 2011 (=1,4165)
 - UB 2012 (=1,3816)
 - UB 2013 (=1,3867)

Korrigerte frie inntekter

– en indikator som viser kommunens reelle inntektsnivå

- Korrigerte frie inntekter = frie inntekter justert for variasjon i utgiftsbehov.
- Indikatoren viser dermed inntektsnivået med hensyn til forskjellene i utgiftsbehovet
- Kommuner med et lavt beregnet utgiftsbehov ("billige" i drift) får justert opp sine inntekter (mer til fri disposisjon), mens kommuner med et høyt beregnet utgiftsbehov ("dyre" i drift) får justert ned sine inntekter.
- Tabellen ved siden av viser korrigerte frie inntekter (i prosent av landsgjennomsnittet) både med og uten eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter.

	Korrigerte frie innt. ekskl. E-skatt og konsesjonskraftinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. E-skatt og konsesjonskraftinntekter
Bindal	110	120
Vega	113	111
Grane	108	115
Hattfjelldal	108	113
Dønna	109	110
Nesna	109	107
Nordland	102	106
Landet	100	100

Prioritering for kommunen samlet

Tabellen viser andel av totale netto driftsutgifter på sentrale tjenesteområder.

	Bindal			K-gr. 6	Landet
	2010	2011	2012	2012	2012
Administrasjon og styring	14,5	14,2	12,8	14,3	8,3
Barnehage	2,5	7,1	8,0	8,1	14,5
Grunnskole	25,3	24,8	22,6	22,7	24,4
Pleie og omsorg	44,9	42,1	43,7	37,5	30,2
Kommunehelse	7,5	8,8	9,5	6,0	4,1
Samhandling	:	:	1,9	1,5	2,1
Sosialtj	1,4	1,4	1,6	2,4	5,2
Barnevern	3,9	4,2	3,1	2,5	3,1
Sum	100,0	102,6	103,2	95,0	91,9

- Siden tabellen bare omfatter tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, er ikke summen lik 100. Blant annet omfattes ikke tekniske tjenester og kultur. I disse tallene er det ikke korrigert for forskjeller i utgiftsbehov mellom kommunene.

Beregnet utgiftsbehov 2012

- Indeks for beregnet utgiftsbehov viser hvor tung eller lett en kommune er å drive sammenlignet med det som er gjennomsnittet for alle landets kommuner.
- Bindal kommune fikk beregnet en utgiftsbehovsindeks på 1,3816 i inntektssystemet for 2012 (der indeks lik 1 betyr et utgiftsbehov lik landsgjennomsnittet).
- For kommunen samlet bidro delkostnadsnøklerne på administrasjon, grunnskole, pleie og omsorg, kommunehelse og samhandling til å trekke opp utgiftsbehovet med 48,8 prosentpoeng, mens delkostnadsnøklerne på barnehage, barnevern og sosialhjelp trakk ned utgiftsbehovet med 10,6 prosentpoeng.

Utslag delkostnadsnøkler 2012			
	Vekt	Indeks	Bidrag til «hovedindeks»
Barnehage	0,1596	0,5125	-7,8 %
Administrasjon	0,0955	1,8822	8,4 %
Grunnskole	0,2869	1,2924	8,4 %
Pleie og omsorg	0,3187	1,8809	28,1 %
Kommunehelse	0,0404	1,7496	3,0 %
Barnevern	0,0311	0,7456	-0,8 %
Sosialhjelp	0,0413	0,5149	-2,0 %
Samhandling	0,0265	1,3149	0,8 %
Sum	1,0000	1,3816	38,2 %

Metode

- Til bruk i KOSTRA-analyser har vi utviklet en metode som gjør sammenligninger mer reelle, ved at det for gitte tjenesteområder tas høyde for forskjeller i utgiftsbehov mellom kommuner. Den faktiske ressursbruken på ulike tjenesteområder ses i sammenheng med et nivå som vi kaller normert utgiftsbehov (basert på kommunens verdi på aktuell delkostnadsnøkkel innenfor inntektssystemet). Vi beregner da et mer-/mindreforbruk målt mot dette normerte utgiftsnivået. Vi baserer oss på til enhver tid oppdaterte delkostnadsnøkler i inntektssystemet for de syv tjenesteområdene barnehage, administrasjon, grunnskole, pleie- og omsorg, kommunehelse, barnevern samt sosialtjenester.
- I vurderingen av det samlede utgiftsnivået for alle tjenesteområdene tar vi dessuten høyde for kommunens nivå på korrigerede frie inntekter. På den måten kan vi gi et fullstendig bilde av om kommunen ligger høyere eller lavere på samlet ressursbruk enn hva det reelle inntektsnivået (og utgiftsutjevningen over inntektssystemet) skulle tilsi.
- Vi vil imidlertid presisere at et slikt beregnet utgiftsnivå generelt ikke må oppfattes som en slags fasit på et "riktig" nivå. Beregningene er mer en illustrasjon på hvordan kommunen faktisk har tilpasset seg et forbruksnivå på de aktuelle tjenesteområdene i sum - sammenlignet med hva utgiftsbehovet (ifølge kriteriene i inntektssystemet) og de reelle, frie inntektene ideelt sett skulle tilsi. Dessuten skal det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning, og at kriteriene i inntektssystemet ikke inkluderer alle tjenesteområder.
- Vi har i analysene basert oss på KOSTRA-data for 2012 og tall for tidligere årganger. For øvrig forutsettes det at kommunen fører regnskapet riktig i henhold til KOSTRA-veilederen.

Utvidet KOSTRA-analyse Bindal kommune, 2012

	Beregnet utgifts- behov 2012	Netto driftsutgifter 2012			Mer-/mindreutgift ift.	
		Lands- gjennomsnitt	Bindal	Bindal "normert nivå"	Lands- gjennomsnittet	"Normert utgiftsnivå"
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	1000 kr	1000 kr
Barnehage	0,5125	7 188	5 647	3 684	-2 381	3 034
Administrasjon	1,8822	4 109	9 051	7 734	7 635	2 035
Grunnskole	1,2924	11 896	16 199	15 375	6 648	1 274
Pleie og omsorg	1,8809	14 944	30 786	28 108	24 476	4 137
Kommunehelse	1,7496	2 044	6 670	3 576	7 147	4 780
Barnevern	0,7456	1 525	2 178	1 137	1 009	1 608
Sosialhjelp	0,5149	1 864	979	960	-1 367	30
Sum	1,3816				43 167	16 897
Sum inntektsjust.						2 528

- Våre beregninger viser at Bindal kommune, på de tjenestoområdene som inngår inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på ca. 43,2 millioner kroner.
- Da er det ikke korrigert for at kommunen tross alt har et høyere beregnet utgiftsbehov enn «gjennomsnittskommunen» (ca. 38,2 % i 2012) i forhold til kommunens "normerte utgiftsnivå".
- Når vi tar hensyn til at Bindal er beregnet å være 38 % dyrere å drive, blir beregnede merutgifter på 16,9 millioner kroner.
- Etter justering for høyt nivå på korrigerte frie inntekter, er beregnet merforbruk på om lag 2,5 mill kr (= 16,9-14,4).

Netto driftsutgifter og mer-/mindreutgifter fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner, Bindal 2012

	Netto driftsutgifter (kr per innb)		Mer-/mindreutgifter (1 000 kr) Bindal ift.	
	Bindal	Landsgjennomsnittet	Landsgjennomsnittet	"Normert nivå"
Barnehage (F201, 211, 221)	5 647	7 188	-2 381	3 034
201 Førskole	4 751	6 193	-2 227	2 438
211 Styrket tilbud til førskolebarn	293	514	-342	45
221 Førskolelokaler og skyss	603	481	187	550
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	9 051	4 109	7 635	2 035
100 Politisk styring	791	341	696	231
110 Kontroll og revisjon	415	88	505	385
120 Administrasjon	6 989	3 205	5 846	1 477
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	142	151	-14	-220
130 Administrasjonslokaler	714	324	603	162
Grunnskole (F202, 214, 215, 222, 223)	16 199	11 896	6 648	1 274
202 Grunnskole	11 057	9 187	2 889	-1 261
214 Spesialskoler	2	125	-191	-247
215 Skolefritidstilbud	216	204	18	-74
222 Skolelokaler	4 550	2 154	3 703	2 730
223 Skoleskyss	374	226	229	127
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	30 786	14 944	24 476	4 137
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	527	796	-416	-1 499
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	14 580	6 143	13 035	4 675
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	12 876	7 236	8 714	-1 134
261 Botilbud i institusjon	2 804	769	3 143	2 096
Kommunehelse (F232, 233, 241)	6 670	2 044	7 147	4 780
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	732	486	380	-184
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	452	145	474	306
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	5 486	1 413	6 293	4 657
Barnevern (F244, 251, 252)	2 178	1 525	1 009	1 608
244 Barneverntjeneste	772	537	363	574
251 Barneverntiltak i familien	341	207	208	289
252 Barneverntiltak utenfor familien	1 065	781	438	745
Sosialhjelp (F242, 243, 281)	979	1 864	-1 367	30
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	761	723	58	600
243 Tilbud til personer med rusproblemer	0	310	-479	-247
281 Økonomisk sosialhjelp	218	831	-946	-324

Dokumentasjon av utviklingen i utgiftsutjevner tilskudd/trekk 2011-2014 – fordelt på delkostnadsområder

Bindal kommune	Utslag fra delkostnadsnøklerne				Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Barnehage	0,7116	0,5125	0,6492	0,7330	-3 009	-5 272	-4 001	-3 126
Administrasjon	1,8490	1,8822	1,9107	1,9323	5 419	5 709	6 060	6 249
Grunnskole	1,2454	1,2924	1,2644	1,1909	4 685	5 684	5 307	3 876
Pleie og omsorg	1,9154	1,8809	1,8634	1,8517	19 514	19 022	19 186	19 064
Helse	1,7364	1,7496	1,7716	1,7783	1 991	2 052	2 235	2 271
Barnevern	0,8196	0,7456	0,8287	0,8086	-376	-536	-372	-429
Sosialhjelp	0,5443	0,5149	0,5210	0,5211	-1 259	-1 358	-1 631	-1 643
Samhandling		1,3149	1,3144	1,3189		565	581	594
Kostnadsindeks	1,4165	1,3816	1,3867	1,3750	26 981	25 860	27 328	26 827
Nto.virkn. statl/priv. skoler					-5 869	-6 732	-6 017	-5 358
Sum utgiftsutjevn m.m.					21 112	19 128	21 311	21 469

Nå-situasjonen

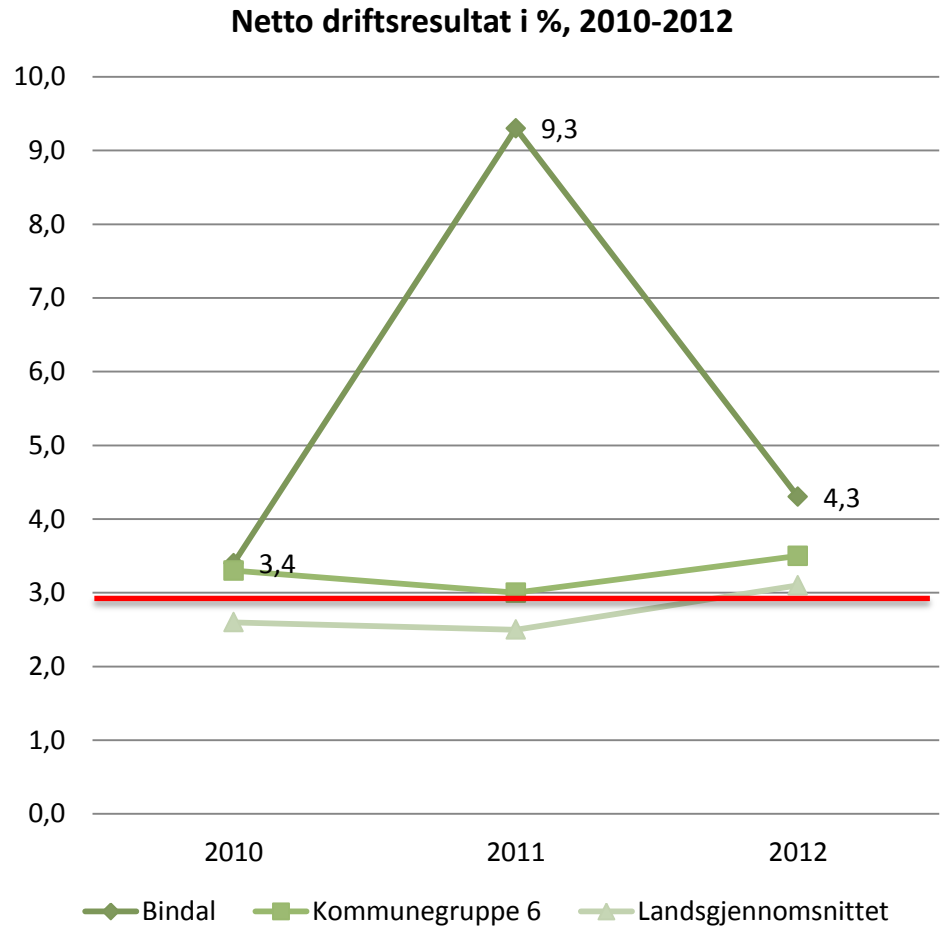
Kommunens økonomi

Kommunens samlede økonomi

- For å vurdere den økonomiske nå-situasjonen i Bindal kommune er det nødvendig å se på en rekke finansielle nøkkeltall for å kunne sammenlikne med andre.
- Netto driftsutgifter i prosent av de totale netto driftsinntektene utgjør det som kalles netto resultatgrad. Dette nøkkeltallet brukes som en hoved-indikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at en kommunes netto resultatgrad bør ligge på 3 %. Gjennomsnittet for landets kommuner var i 2012 på 3,1 %. Bindal har i alle de tre siste årene hatt et resultat over "normen" på 3 %.

Finansielle nøkkeltall (1)

- Netto driftsresultat blir blant annet brukt av TBU som en hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren.
- Bindal kommune har i alle de tre siste årene hatt et netto driftsresultat over «normen» på 3 %.

Finansielle nøkkeltall (2)

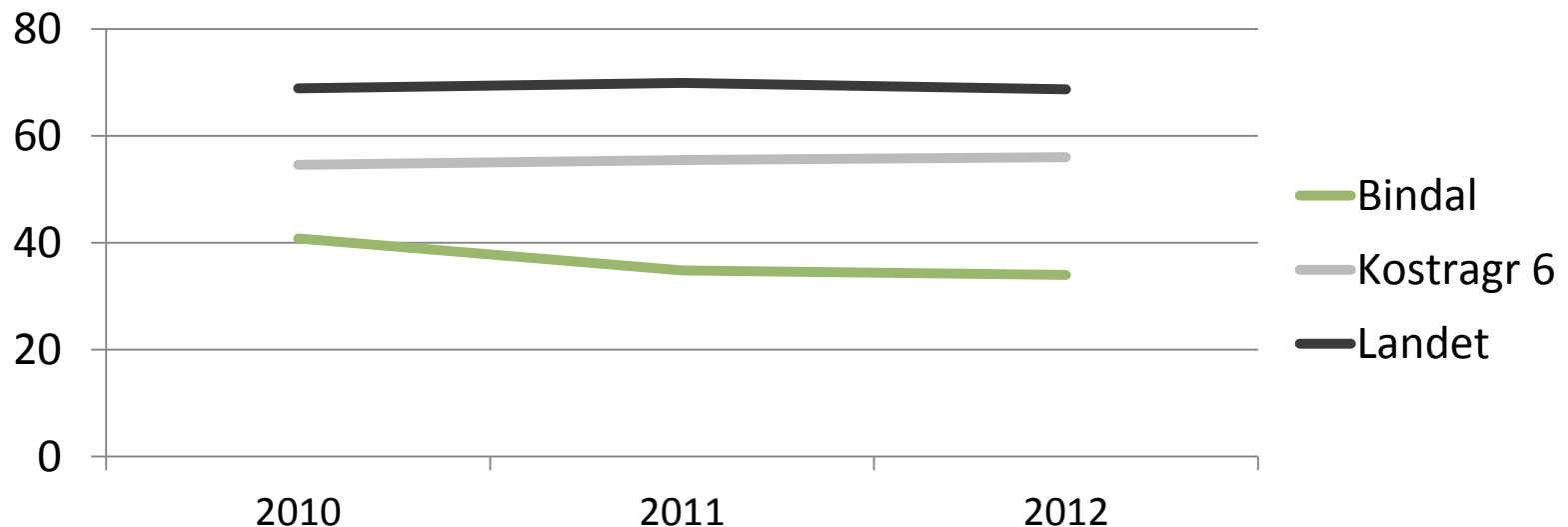
- Tabellen under viser andre sentrale finansielle nøkkeltall for Bindal kommune hentet fra KOSTRA (konsern).
- Som det fremgår har Bindal kommune hatt solide økonomiske nøkkeltall de senere årene, og alle indikatorene tyder på en økonomisk situasjon i Bindal kommune som er bedre enn landsgjennomsnittet og kommunegruppen. Det eneste unntaket er finansutgiftene, der Bindal kommune i 2012 lå høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppen.

	Bindal			K-gr 6	Landet
	2010	2011	2012	2012	2012
Brutto driftsresultat	4,4	7,2	3,9	2,2	2,4
Netto driftsresultat	3,4	9,3	4,3	3,5	3,1
Finansutgifter	3,0	1,5	3,2	2,8	3,5
Netto lånegjeld	40,8	34,8	34,0	56,0	68,7
Disposisjonsfond	23,6	18,5	26,3	6,7	5,9

Gjeldsutvikling, finanskostnader og disposisjonsfond

- For å kunne vurdere kommunens økonomiske situasjon per i dag er det nødvendig å se noe nærmere på siste års gjeldsutvikling, samt utviklingen i finanskostnader og disposisjonsfond.
- Som figuren nedenfor viser, er netto lånegjeld i kommunen redusert noe de siste årene. Bindal har et lavere gjeldsnivå enn KOSTRA-gruppe 6 og landsgjennomsnittet.

Utvikling i netto lånegjeld 2010-2012

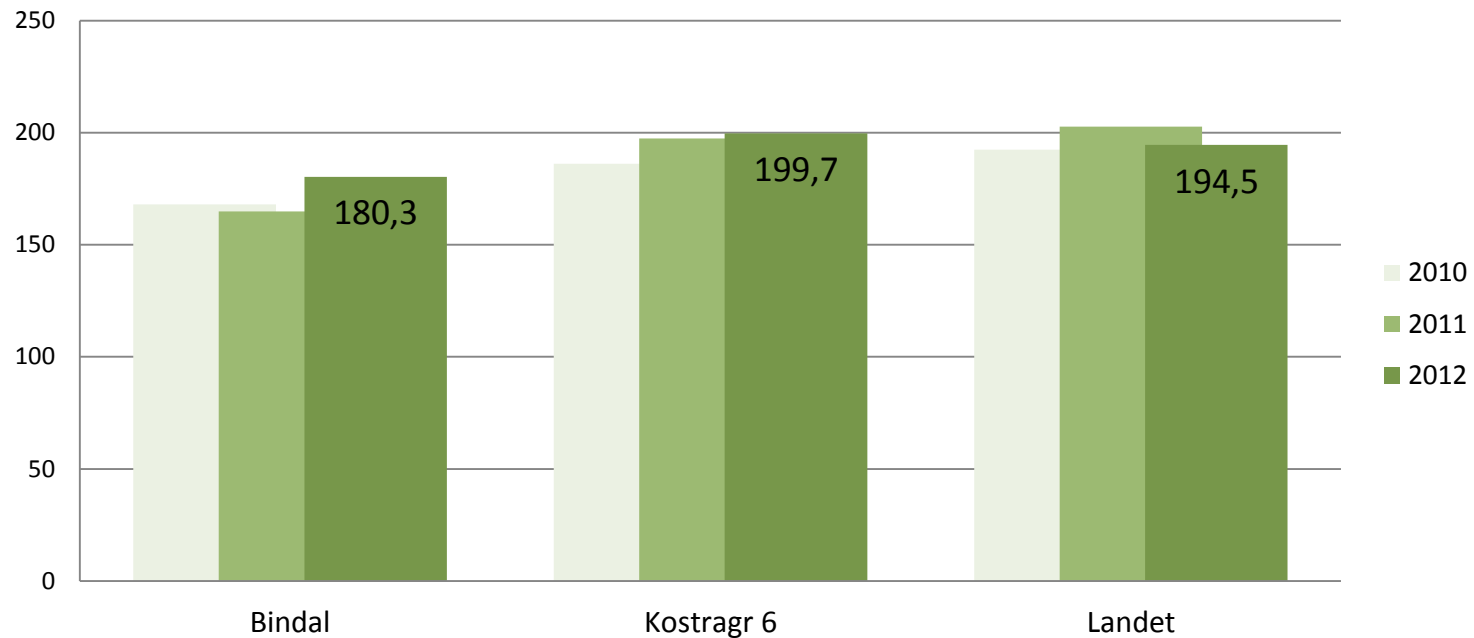

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter. Konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Langsiktig gjeld

Bindal kommunes langsiktige gjeld økte noe fra 2011 til 2012. Men den ligger fortsatt under de andre kommunene i samme KOSTRA-gruppe, og under landsgjennomsnittet.

Det bør nevnes at innbefattet i langsiktig gjeld ligger også pensjonsforpliktelser. I Bindal utgjør pensjonsforpliktelsene 139,8 % av brutto driftsinntekter. Tilsvarende tall for kommunegruppen og landsgjennomsnittet er 130,2 % og 110,8 %. Altså ligger Bindal høyere enn landsgjennomsnittet.

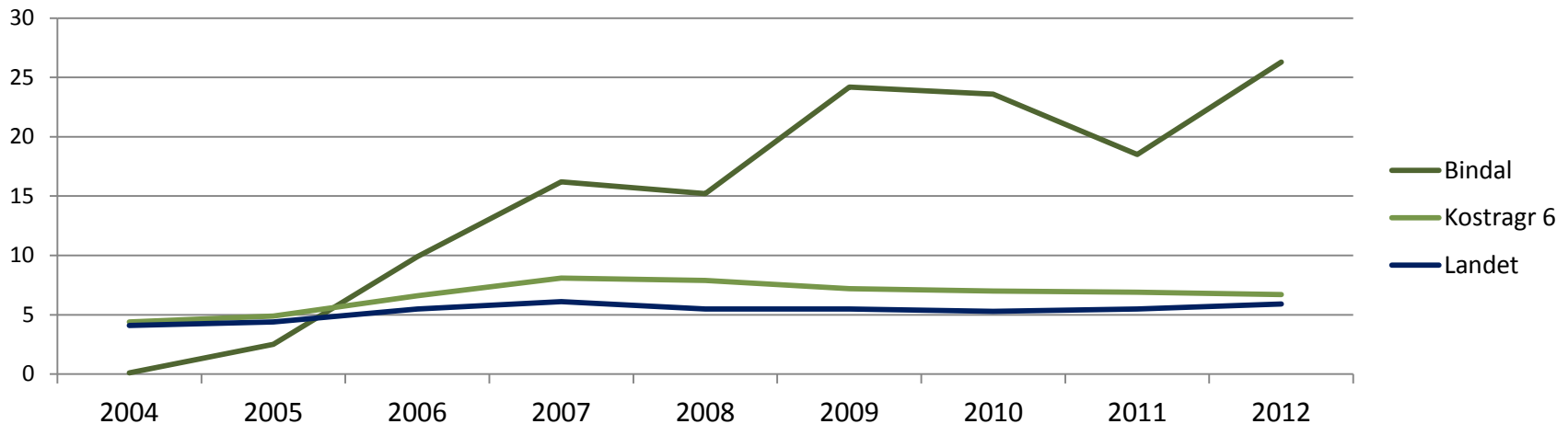

Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter. Konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Disposisjonsfond

- Disposisjonsfond kan fungere som en kommunes buffer, og gir derfor en viktig indikasjon på om kommunen er i stand til å håndtere uforutsette hendelser. Bindal har de siste årene opparbeidet seg et betydelig disposisjonsfond. Kommunen har de siste årene hatt solide mindreforbruk, og store deler av disse er avsatt til disposisjonsfond.
- Vi ser imidlertid at det i økonomiplanen for de neste årene er budsjettert med bruk av fond for å saldere driftsbudsjettet. Dette er meget uheldig, og vil kunne føre kommunen inn i en uønsket situasjon av flere grunner. Vi kommer tilbake til dette.

Utviklingen i disposisjonsfond 2004 - 2012

Utviklingen i disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter. Konsern 2004-2012. Kilde: KOSTRA.

Den fremtidige økonomiske situasjonen

- For å kunne vurdere kommunens økonomiske situasjon i årene fremover er det nødvendig å ta befolkningsprognosene med i betraktningen. For Bindal er det dessverre slik at kommunen ser ut til å få en betydelig befolkningsnedgang de kommende år. Utover de samfunnsmessige konsekvensene dette har for kommunen, vil det også ha en økonomisk konsekvens.
- Som det fremgår av KOSTRA- og demografianalysene (tabellen nedenfor), viser overordnede beregninger at befolkningsutviklingen i Bindal kommune frem mot 2020 vil resultere i mindreinntekter for kommunen på om lag 7,3 millioner kroner. Årsaken er at kriteriene i inntektssystemet har beregnet at kommunen da vil være tilsvarende billigere å drive.
- Som det fremgår av tabellen er det forventet en betydelig nedgang allerede fra 2014. Dette betyr at kommunen ikke kan utsette utgiftsreducerende tiltak.

	2014	2014-2020	2021-2030	2014-2030
0-5 år	-151	-904	-590	-1 494
6-15 år	-1 547	-3 798	-2 110	-5 908
16-18 år	-192	-3 652	-1 538	-5 190
19-66 år	-188	-2 113	-2 462	-4 574
67-79 år	397	3 963	-568	3 395
80-89 år	0	-764	10 244	9 479
90 år og eldre	-1 615	-3 634	-2 019	-5 653
Sum	-3 297	-10 902	957	-9 945
Sum ekskl. 16-18 år	-3 104	-7 250	2 495	-4 755

Samlet vurdering av kommunens økonomiske nå-situasjon

- Når man ser på den økonomiske utviklingen for Bindal kommune de siste årene, så har denne vært meget god. Og kommunen har i utgangspunktet en solid økonomisk situasjon, med gode buffere.
- Likevel viser framtidsutsiktene at det er helt nødvendig for kommunen å tilpasse driftsutgiftene til strammere økonomiske rammer som følge av befolkningsnedgang og endringer i befolkningssammensetningen.
- I tillegg til utfordringer knyttet til reduserte rammer som følge av befolkningsendringene, har kommunen betydelige pensjonsforpliktelser som de kommende årene skal ivaretas. Dette vil også påvirke kommunens driftsrammer.
- Dessuten har kommunen vært relativ beskjeden med investeringer sammenliknet med veldig mange andre kommuner. Dette er positivt med tanke på gjeldssituasjonen, som for kommunens del per i dag er på et godt (lavt) nivå. Likevel er det mye som tyder på at Bindal kommune vil måtte øke sine investeringer i formålsbyggene de kommende årene. Dette vil bety at gjeldssituasjonen vil endre seg, og med det også finansutgiftene. Økte finansutgifter som følge av økt gjeld (og på sikt også økt rente), vil øke sårbarheten i kommunens økonomi.
- Vår samlede økonomiske vurdering er derfor at kommunens økonomiske situasjon per utgangen av 2013 er god, men at det de kommende år vil være helt nødvendig at kommunen reduserer sitt driftsnivå for å tilpasse seg strammere rammer i fremtiden. For å holde god økonomisk styring vil det i fremtiden ikke være tilstrekkelig å se på historiske indikatorer. Kommunen må i sin økonomistyring og -planlegging benytte gode prognoser for å vurdere fremtidig økonomisk situasjon, ikke minst for å redusere driftsutgiftene til et nivå som samsvarer med inntektene.

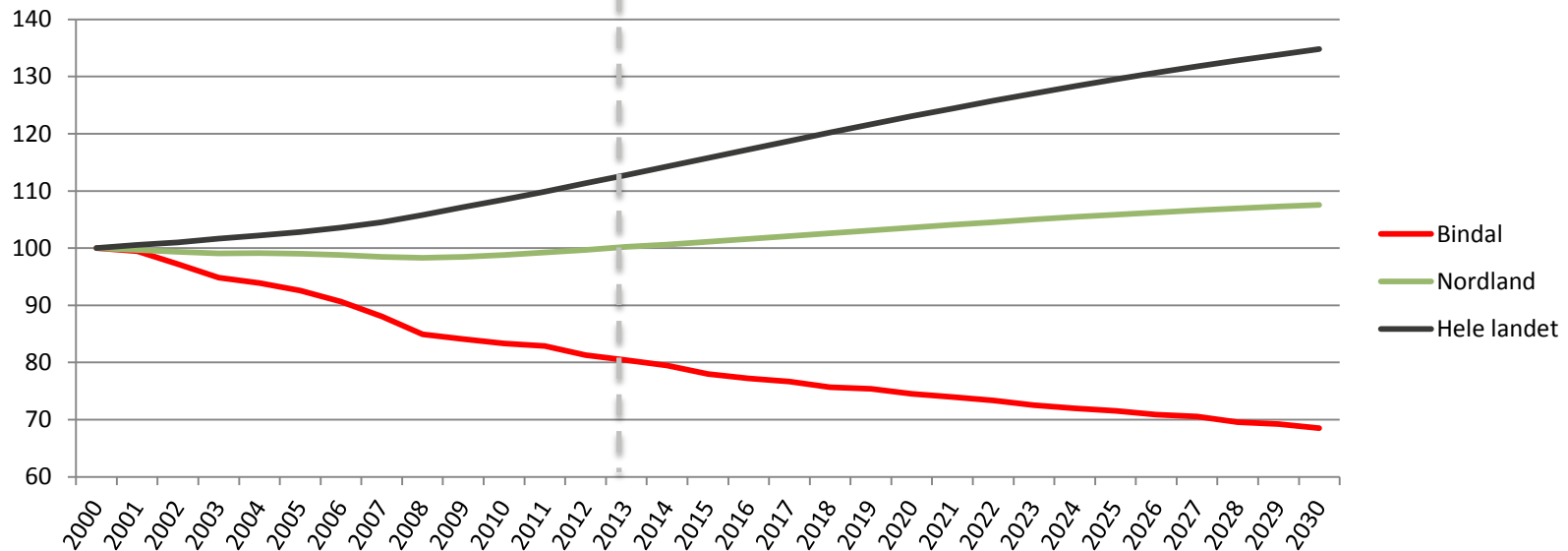
Demografisk utvikling

Demografi og kommuneøkonomi

- Kommunene har ansvar for tjenester som i hovedsak er rettet mot bestemte aldersgrupper av befolkningen. Utgiftene påvirkes blant annet av den demografiske utviklingen.
- Vi har beregnet hvor store mer-/mindreutgifter Bindal kommune kan få i fremtiden som følge av befolkningsutviklingen.
- Vi har brukt det samme beregningsopplegget som TBU benytter. TBU presiserer at beregningene må betraktes som grove anslag.
- Mens TBU bare har anslått demografikostnader for 2014, har vi også sett på kostnadene i perioden fram mot 2030. Usikkerheten øker når vi ser lengre fremover i tid.
- Vi tar utgangspunkt i middelalternativet (4M-alternativet) fra de sist oppdaterte befolkningsfremskrivningene til SSB.

Demografiske forhold/utvikling

I figuren over er faktisk utvikling fra 2000 til 2013 videreført med SSBs fremskrivninger fra 2014-2030. Utviklingen er her indekstert slik at nivået i 2000=100.

- Fra 2000 til 2013 har Bindal hatt en befolkningsnedgang på 19,6 %, eller 376 personer. (Nordland vekst på 0,2 prosent, landsgjennomsnittet vekst på 12,8 %).
- Fra 2013 til 2030 foreskriver SSB en befolkningsnedgang for Bindal på 14,8 %, eller 229 personer. (Befolkningsvekst for fylket og landet på hhv. 7,3 % og 19,5 %).

Alderssammensetning

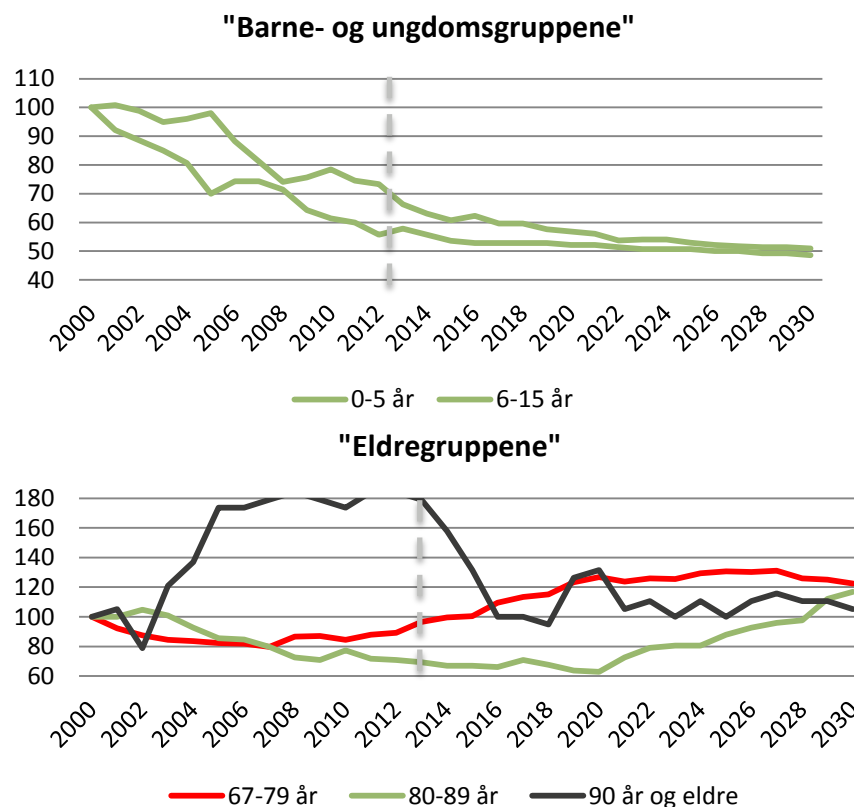
Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper pr 1.1.2013. Kilde: SSB.

	Bindal	Nordland	Hele landet
0-5 år	5,2	6,7	7,4
6-15 år	10,9	12,1	12,2
16-66 år	61,6	65,6	67,0
67-79 år	14,4	10,5	8,9
80-89 år	5,6	4,2	3,6
90 år og eldre	2,2	0,9	0,8
0-66 år	77,8	84,4	86,7
67 år og eldre	22,2	15,6	13,3

- Bindal har generelt en eldre befolkning enn landsgjennomsnittet. Andelen eldre over 67 år utgjorde 22,8 % av befolkningen pr. 1.1.2013. Tilsvarende andel for fylket og landet var hhv. 15,6 % og 13,3 %.

Utvikling i antall barn/unge og eldre 2000-2030, Bindal kommune

- I figurene under viser vi faktisk utvikling i ulike aldersgrupper fra 2000 til 2013, videreført med SSBs fremskrivninger fra 2014-2030.
- Ifølge SSB er det ventet en svak utvikling i de yngste aldersgruppene i de neste årene. Fra 2013 til 2030 foreskriver SSB en nedgang i aldersgruppen 0-5 år og 6-15 år på hhv. 16,0 % og 23,1 %. Til sammenligning er det for kommunen totalt anslått en nedgang på 14,8 % i samme periode.
- Ifølge SSB vil antall personer i aldersgruppen 67-79 år øke i de neste årene. I aldersgruppen 80-89 år er det forventet nedgang i de nærmeste årene, og en relativt kraftig vekst etter 2020. I aldersgruppen over 90 år er det ventet en svak nedgang i årene fram mot 2030.

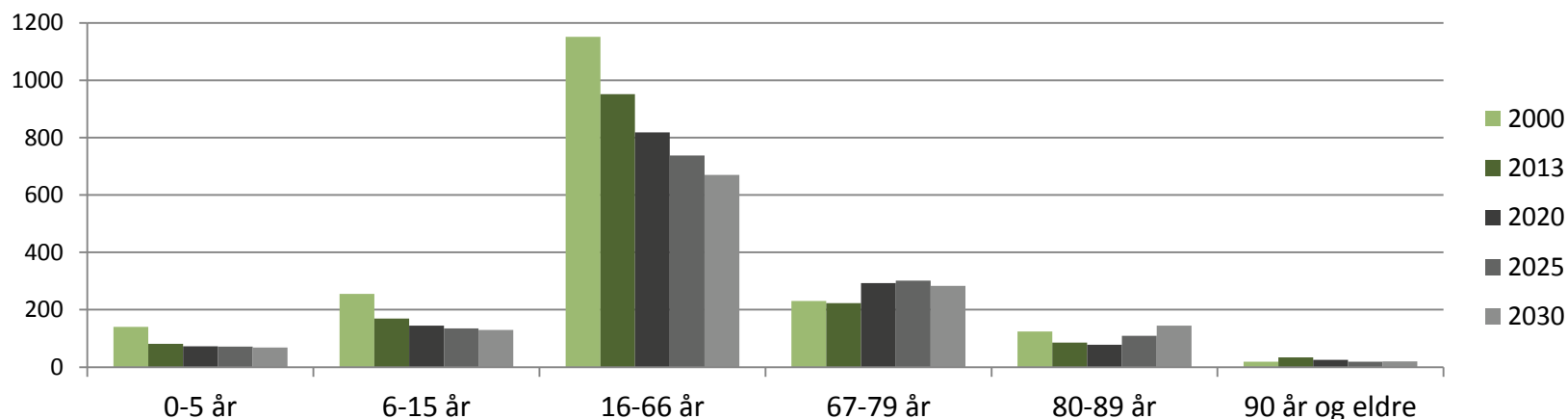
Utvikling i ulike alderstrinn 2000-2030

- Bindal kommune

Oppstillingen under viser antall personer i ulike aldersgrupper i 2000 og 2013, videreført med SSBs fremskrivninger (alt. «4M») i 2020, 2025 og 2030.

	2000	2013	2020	2025	2030
0-5 år	140	81	73	71	68
6-15 år	255	169	145	135	130
16-66 år	1 152	952	818	738	670
67-79 år	231	223	293	302	283
80-89 år	124	86	78	109	145
90 år og eldre	19	34	25	19	20
Totalt	1 921	1 545	1 432	1 374	1 316

Befolkningsprognoser per aldersgruppe

Beregnete mer-/mindreutgifter 2014-2030 som følge av den demografiske utviklingen – Bindal kommune

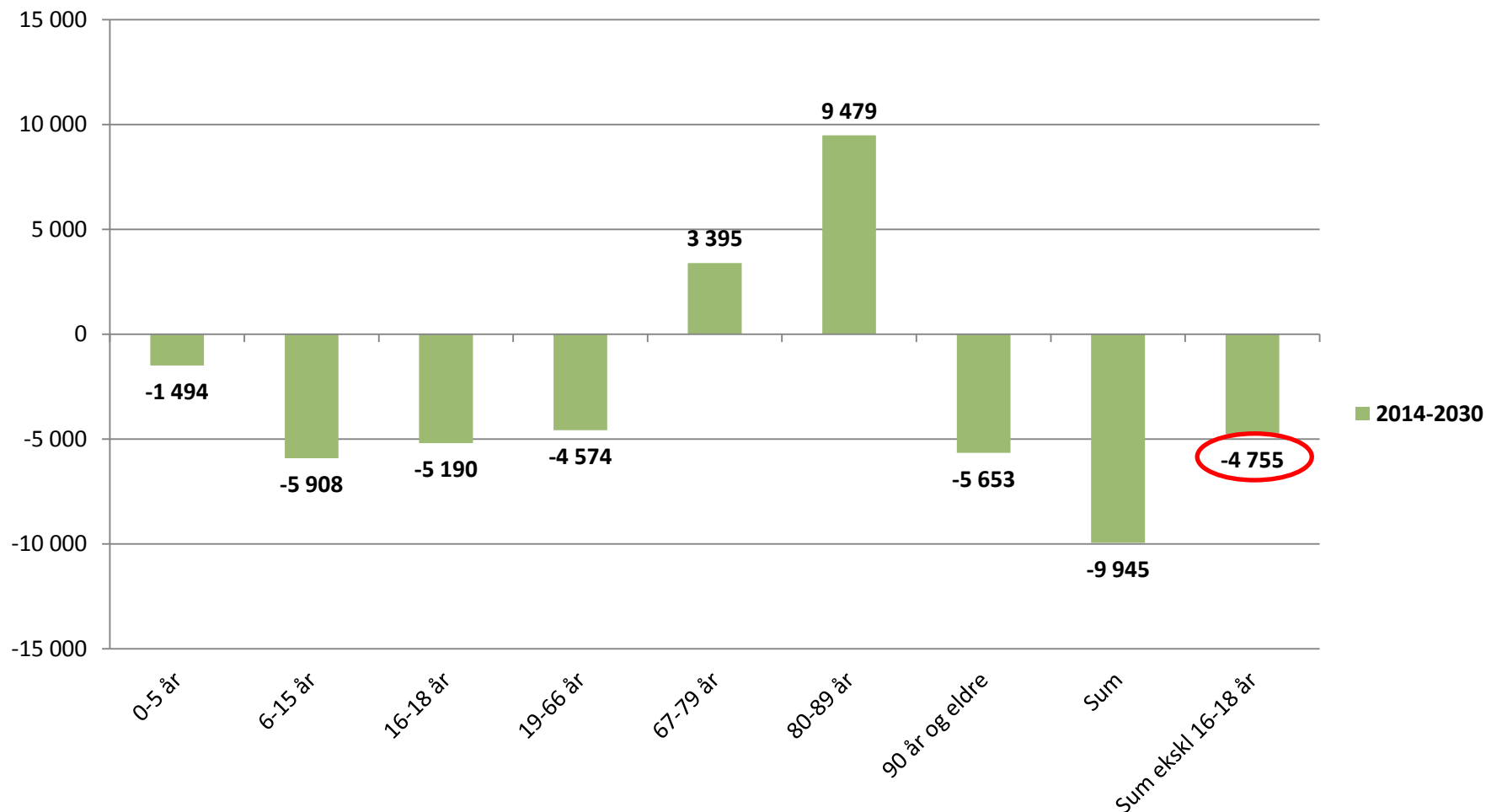
- Nedgang i aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år trekker isolert sett i retning av reduserte utgifter til barnehage og grunnskole. Flere eldre i aldersgruppene 67-79 år og 80-89 år bidrar isolert sett til økte utgifter til pleie- og omsorgstjenestene, mens færre eldre i aldersgruppen 90 år og eldre trekker noe i motsatt retning.
- I perioden 2014-2030 anslås Bindal å få reduserte demografikostnader på om lag 4,8 millioner kr.
 - I aldersgruppene 0-66 år er det isolert sett anslått mindreutgifter på om lag 17,1 millioner kr.
 - I aldersgruppene 67 år og eldre er det isolert sett anslått merutgifter på om lag 7,2 millioner kr.
 - I aldersgruppene 80 år og eldre er det isolert sett anslått merutgifter på omlag 3,8 millioner kr.

	2013	2013-2020	2021-2030	2013-2030
0-5 år	-3,7 %	-7,6 %	-6,8 %	-13,9 %
6-15 år	-4,7 %	-15,7 %	-9,1 %	-24,4 %
16-18 år	1,5 %	-27,9 %	-22,6 %	-39,7 %
19-66 år	-0,9 %	-13,5 %	-16,8 %	-29,2 %
67-79 år	3,1 %	31,4 %	-1,0 %	26,9 %
80-89 år	-3,5 %	-6,0 %	61,1 %	74,7 %
90 år og eldre	-11,8 %	-26,5 %	0,0 %	-41,2 %
Sum	-1,2 %	-7,5 %	-7,4 %	-15,0 %

	2014	2014-2020	2021-2030	2014-2030
0-5 år	-151	-904	-590	-1 494
6-15 år	-1 547	-3 798	-2 110	-5 908
16-18 år	-192	-3 652	-1 538	-5 190
19-66 år	-188	-2 113	-2 462	-4 574
67-79 år	397	3 963	-568	3 395
80-89 år	0	-764	10 244	9 479
90 år og eldre	-1 615	-3 634	-2 019	-5 653
Sum	-3 297	-10 902	957	-9 945
Sum ekskl. 16-18 år	-3 104	-7 250	2 495	-4 755

*Aldersgruppen 16-18 år kan i stor grad knyttes til fylkeskommunen og er derfor holdt utenom i den siste linjen

Beregnete mer-/mindreutgifter 2014-2030 som følge av den demografiske utviklingen – Bindal kommune

Nå-situasjonen

Oppvekst og kultur

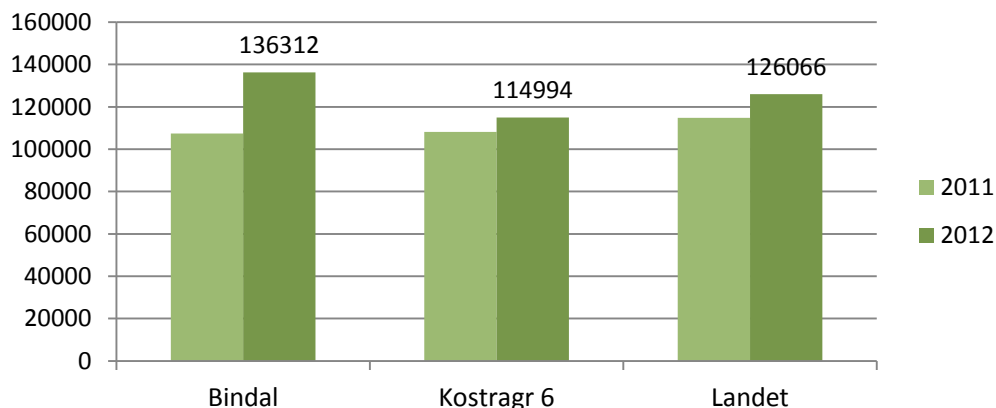
Nå-situasjonen: Barnehage

- Det er én kommunal barnehage i Bindal, med tre (fire) avdelinger:
 - Avdeling Bindalseidet med åpningstider 0730-1600. SFO inngår i barnehagen. Barnehagen har 21 barn.
 - Avdeling Kjella med åpningstider 0715/0730 -1600. SFO inngår i barnehagen. Barnehagen har 9 barn.
 - Avdeling Terråk med åpningstider 0715-1600. Under Terråk ligger friluftsbasen elgen, som drives i lokalene til Terråk idrettslag. Barnehagen har 29 barn på Terråk, og 9 barn i friluftsbarnehagen.
- Det er full barnehagedekning i Bindal kommune.
- Søknader om barnehageplass behandles fortløpende i Bindal.

Nå-situasjonen: Ressursbruk, barnehage

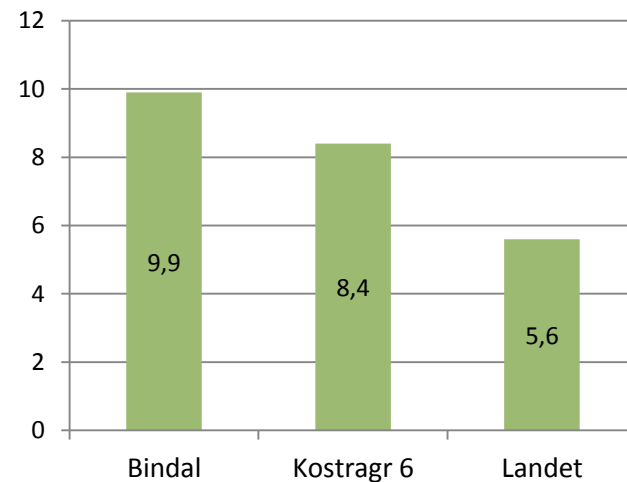
- Bindal har høyere kostnader per barn i barnehage enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.
- Det kan være flere grunner til det, men som vi ser på neste slide har barnehagene i Bindal høyere bemanning enn ressursnormen.
- Når det gjelder lokaler, så ser vi at barnehagelokalene i Bindal ikke er dyrere å drifte per kvadratmeter enn i sammenlignbare kommuner (se under plan og ressurs), men som vi ser på figuren nede til høyre bruker man i Bindal kommune større leke- og oppholdsarealer per barn enn sammenliknet med gjennomsnittet for andre kommuner, og dette er således også med på å dra opp utgiftene knyttet til barnehagedrift.

Driftsutgifter per innbygger

Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager, konsern 2011-2012.
Kilde: KOSTRA.

Leke- og oppholdsareal

Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2), konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Ressursbruk, barnehage

- Stortinget har vedtatt at det fram mot 2020 skal bygges opp en ressursnorm i barnehagen som tilsvarer 3 barn 1-2 år per voksen, og 6 barn 3-5 år per voksen.
- Under er dette regnet ut for Bindal kommune, for å gi en indikasjon på hvilket bemanningsnivå Bindal kommune har i sine barnehager. I Terråk barnehage er det trukket ut 2,11 årsverk knyttet til spesialpedagogiske behov, og tilsvarende 0,15 stilling ved Kjella barnehage.
- Det varierer om barn har 3, 4 eller 5 dagers plass i barnehagen, derfor har vi regnet ut antall barn tilpasset størrelsen på plasser.
- Som det fremgår av tabellene har Bindal kommune en bemanning som ligger 4,4 årsverk over den ressursnormen som enda ikke er gjort gjeldende. Disse stillingene kan ikke nødvendigvis reduseres direkte: Det er en grense for hvor lav bemanningen kan være i en barnehage og det vil variere hvor mange barn som er tilstede ulike dager. Likevel illustrerer dette at bemanningsnivået er høyt og at strukturendringer vil kunne gi en mer effektiv ressursutnyttelse.

		Tilpassa størrelsen på plass	Årsverk tilpasset ressursnormen			Tilpassa størrelsen på plass	Årsverk tilpasset ressursnormen
Kjella barnehage				Terråk barnehage			
Antall årsverk i dag	2,3			Antall årsverk i dag	8,2		
Antall små barn	5	4	1,2	Antall små barn	10	5	1,7
Antall store barn	4	3	0,5	Antall store barn (inkl elgen)	28	25	4,1
Ressursnorm			1,7	Ressursnorm			5,8
Høyere bemanning			0,6	Høyere bemanning			2,4
Bindalseidet barnehage		Tilpassa størrelsen på plass	Årsverk tilpasset ressursnormen				
Antall årsverk i dag	4,7						
Antall små barn	5	3	0,9				
Antall store barn	16	14	2,4				
Ressursnorm			3,3				
Høyere bemanning			1,4				

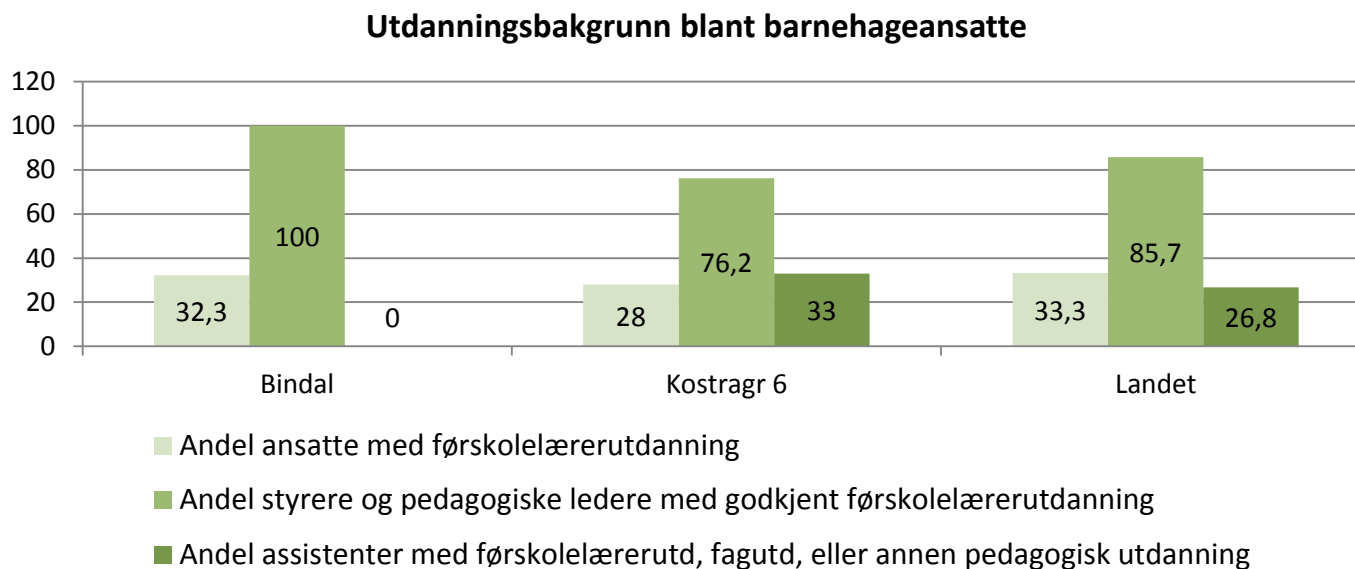
Nå-situasjonen: Ressursbruk, barnehage

- Gjennom ABC-metodikk kan vi sammenlikne utgiftsnivået ved de ulike barnehageavdelingene i Bindal kommune. Resultatene av dette vises i tabellen. Der vises lønnsutgifter per barn på de ulike avdelingene.
- Det er viktig å presisere at denne beregningen ikke tar hensyn til at andelen småbarn varierer mellom disse. Kjella barnehage har langt høyere andel småbarn enn de andre avdelingene, og dette krever også høyere bemanning. Det er derfor naturlig at avdeling Kjella ligger høyest når vi beregner en enhetskostnad per barn.
- Det mest interessante med beregningen er at den største barnehagen (Terråk) har høye enhetskostnader. Om vi tar i betraktning at andelen småbarn i avdeling Terråk er lav, så kan enhetskostnaden ved Terråk anses som høyest av de nevnte. Dette har sammenheng med at man her på grunn av mangel på lokaler ikke har en felles drift og derfor ikke får utnyttet de stordriftsfordelene som ligger i en større enhet.

Lønnsutgifter per barn	
Terråk barnehage	125 526
Bindalseidet barnehage	84 021
Kjella barnehage	137 459

Nå-situasjonen: Kvalitet, barnehage

- For å vurdere barnehagekvaliteten er det naturlig å se på kompetansesammensetningen i barnehagene. Dette vil ikke gi en indikasjon på hvor fornøyde barn og foreldre er med barnehagene i Bindal, men det vil gi et innblikk i hvordan den pedagogiske kompetansen i barnehagene er.
- Tallene er fra 2012. Vi har fått opplyst fra kommunen at en i 2013 har én assistent med relevant utdanning. Når det gjelder andel ansatte med førskoleutdanning ligger Bindal på nivå med sammenlignbare kommuner og landet, mens alle styrere og pedagogiske ledere har godkjent førskoleutdanning.

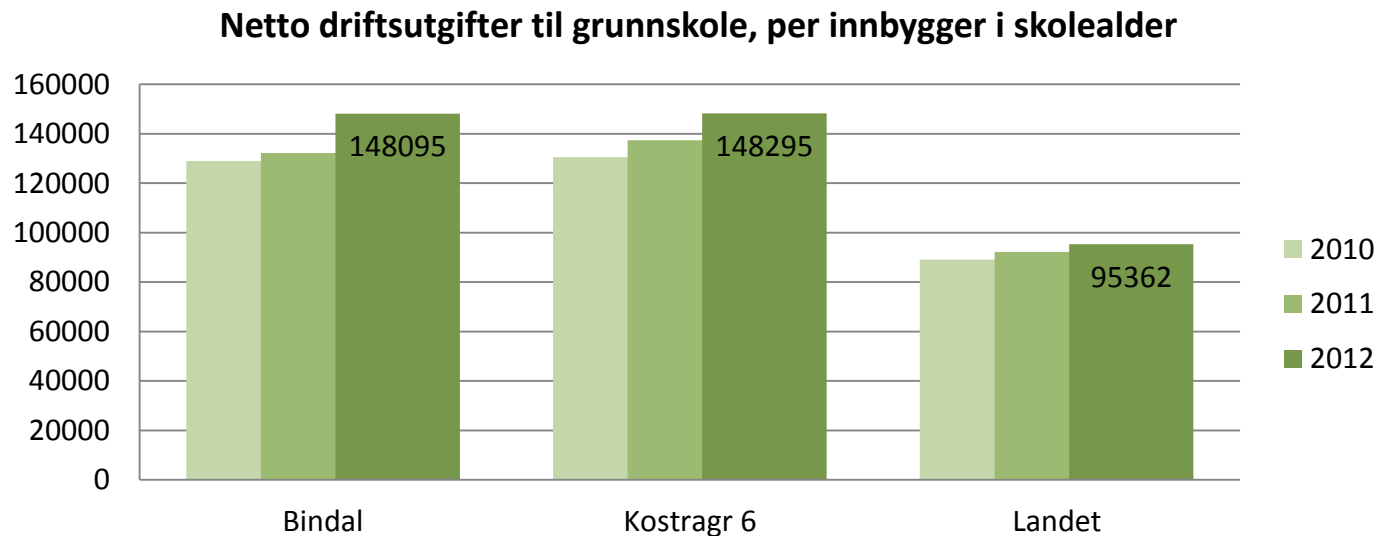
Utdanningsbakgrunn blant barnehageansatte i 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Skole

- Det er én kommunal grunnskole i Bindal kommune, Terråk skole. Dette er en barne- og ungdomsskole med 85 elever.
- Det er to friskoler i Bindal kommune: Bindalseidet friskole og Kjella friskole. Bindalseidet har 48 elever, mens Kjella har 26. Begge er inneværende skoleår barne- og ungdomsskoler.
- Fra august 2014 vil barnetrinnet ved Kjella skole bli kommunalt, mens ungdomstrinnet legges ned – og de 7 elevene som skulle gått på ungdomstrinnet på Kjella neste år, overføres til andre skoler. Disse ungdomsskoleelevene kan da velge mellom Bindalseidet og Terråk, og det er ennå ikke avklart hvordan disse elevene vil fordele seg mellom skolene.

Nå-situasjonen: Ressursbruk, skole

- Figuren under viser at Bindal har en ressursbruk målt i kroner per barn i grunnskolealder på linje med sammenlignbare kommuner, men betydelig høyere enn landsgjennomsnittet.
- Når vi ser på bakgrunnstallene er det spesielt utgifter til skolelokaler som trekker opp enhetskostnaden. Andelen spesialundervisning er også høy i Bindal, og dette er en kostnadsdrivende faktor.

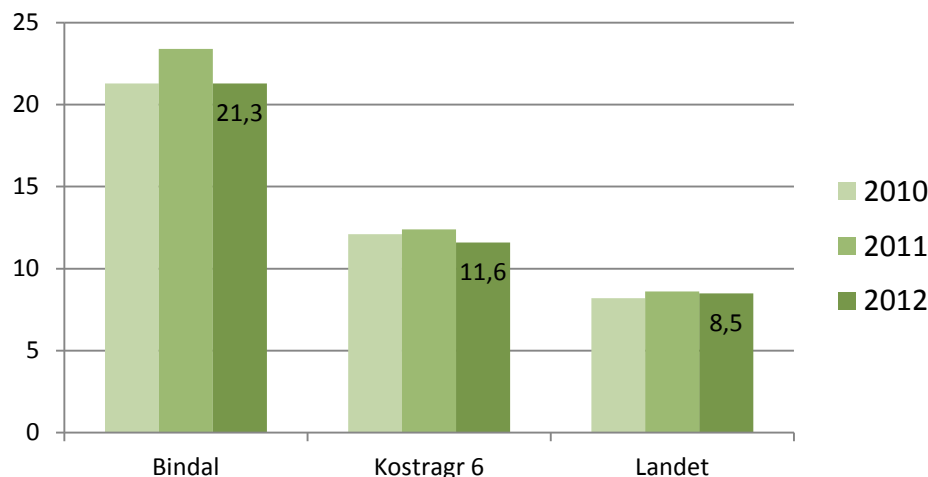

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år, konsern. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Spesialundervisning

- Som vi ser av figuren nede til venstre, har Bindal en høyere andel av elever som får spesialundervisning både sammenlignet med kommunene i KOSTRA-gruppe 6 og landsgjennomsnittet.
- Ser vi andelen i kommunen over tid har det vært en økning på 1. – 4. trinn og 8. – 10. trinn, mens det har vært en reduksjon på 5. – 7. trinn. Dette er naturlige forskyvninger som forekommer ettersom elevene blir eldre og endrer klassetrinn. Det er heller ikke uvanlig med slike svingninger som man her ser i Bindal.

Andel elever med spesialundervisning

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent. Konsern 2012.
Kilde: KOSTRA.

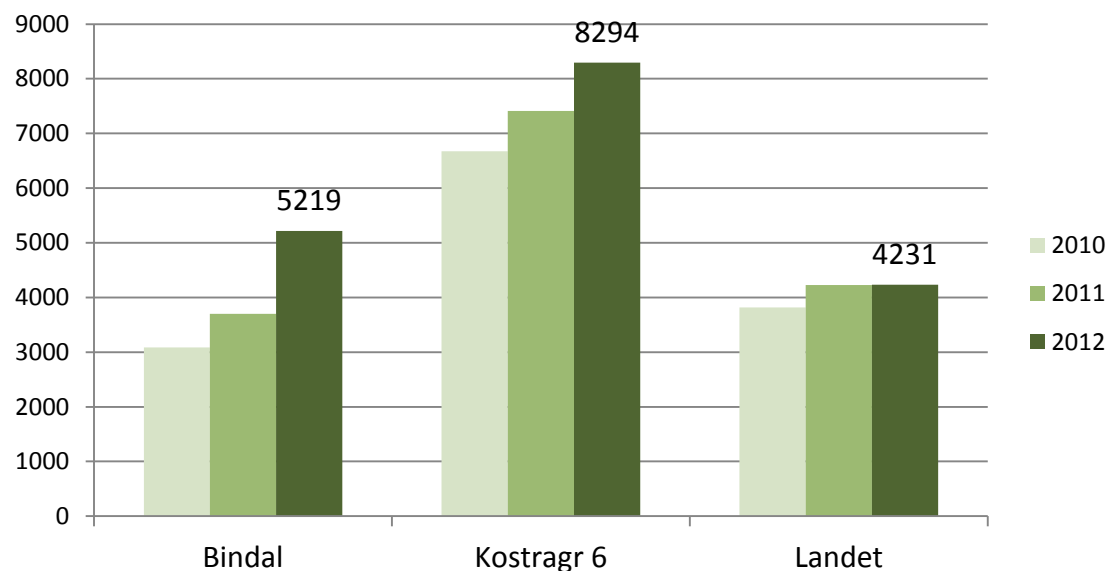
Alderstrinn	2010	2011	2012
1. – 4. klasse	14,1	19,2	18,8
5. – 7. klasse	28,6	31,1	25,9
8. – 10. klasse	19,6	23,0	22,9

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, ulike trinn. Bindal 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Skolefritidsordning (SFO)

- Bindal kommune har et kommunalt SFO-tilbud i nærheten av alle skolene i kommunene.
 - SFO-tilbudet på Terråk er lagt til Terråk skole.
 - For Bindalseidet og Kjella får elevene tilbudet i henholdsvis Bindal barnehages avdelinger på Bindalseidet og Kjella.
- Åpningstidene for SFO på Terråk er 07.20 til 16.00. På Bindalseidet og Kjella følger SFO åpningstidene til barnehagen. Onsdager er det SFO-tilbud hele dagen på Kjella, siden skolen er stengt.

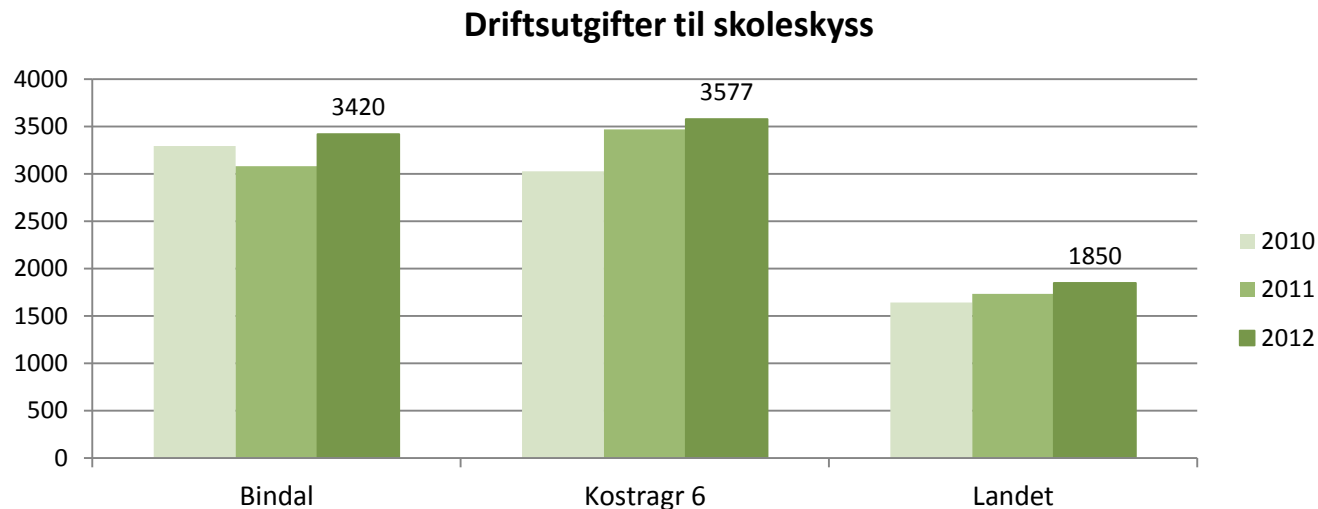
Hvis vi ser på kostnadene i grafen til høyre, ser vi at Bindal har kostnader noe over landsgjennomsnittet, men under sammenlignbare kommuner. Det har vært en økning fra 2010 til 2012. Vi ser en tilsvarende økning for KOSTRA-gruppen.

Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år, konsern 2010-2012.
Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Skoleskyss

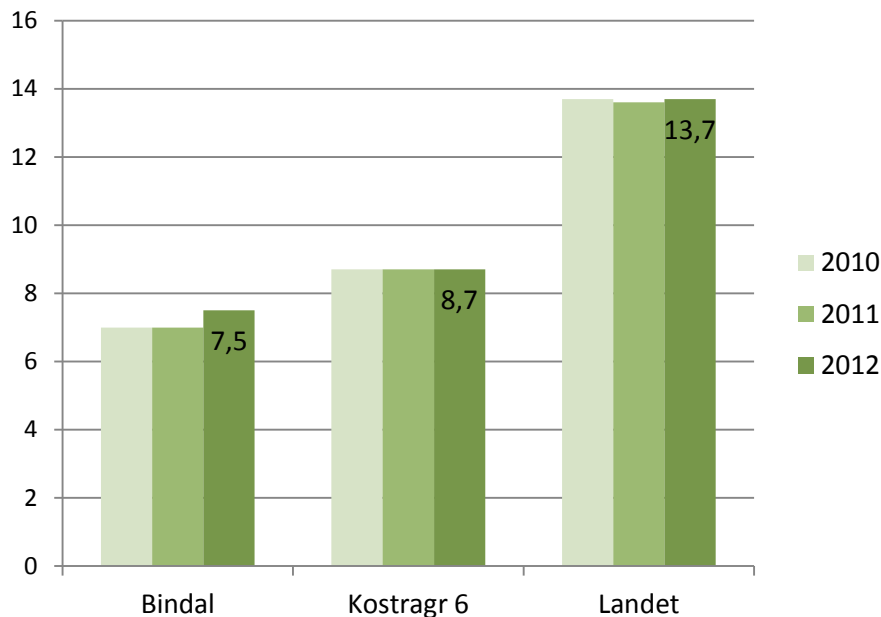
- Bindal har kostnader knyttet til skoleskyss som er på samme nivå som sammenlignbare kommuner, men langt over landsgjennomsnittet. Det er naturlig med Bindals geografi.
- Det er andelen elever i grunnskolen som får skoleskyss (45,4 % i 2012 i Bindal mot 22,4 % i 2012 på landsbasis) som trekker opp kostnaden. Kostnaden per innbygger i skolealder er på nivå med landsgjennomsnittet.

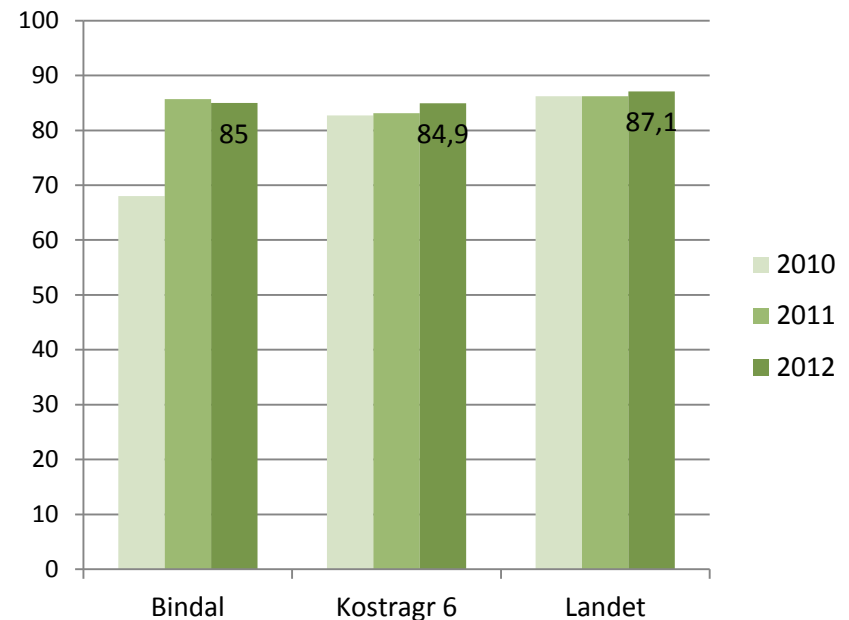
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år, konsern. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Kvalitet, skole

- Bindal har en gjennomsnittlig gruppestørrelse i grunnskolen som er langt lavere enn landsgjennomsnittet, og noe lavere enn sammenlignbare kommuner. Dette er naturlig med den skolestrukturen og det elevtallet man har i kommunen i dag.
- Når vi ser på antall lærere med høyere utdanning og pedagogisk utdanning, ligger Bindal på nivå med sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet. På neste side ser vi også hvor stor andel av undervisningspersonalet som har godkjent utdanning ved de ulike skolene i kommunen.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn, personer. Konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning, prosent. Konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Kvalitet, offentlig-privat skole

- Som det fremgår av oversikten har Kjella skole og Bindalseidet skole færre elever per årsverk til undervisning. Dette har mest sannsynlig sammenheng med at skolene har få elever, og dermed små gruppestørrelser.
- Lærertettheten er langt høyere på alle de tre skolene enn for landsgjennomsnittet (færre elever per lærer).
- Lav lærertetthet er ikke ensbetydende med høy kvalitet, men sier noe om hvor mange elever en lærer skal ivareta i gjennomsnitt.
- På Terråk skole gis all undervisning av undervisningspersonale med godkjent utdanning. Tilsvarende tall for henholdsvis Kjella skole og Bindalseidet skole er 97,2 % og 77,6 %.

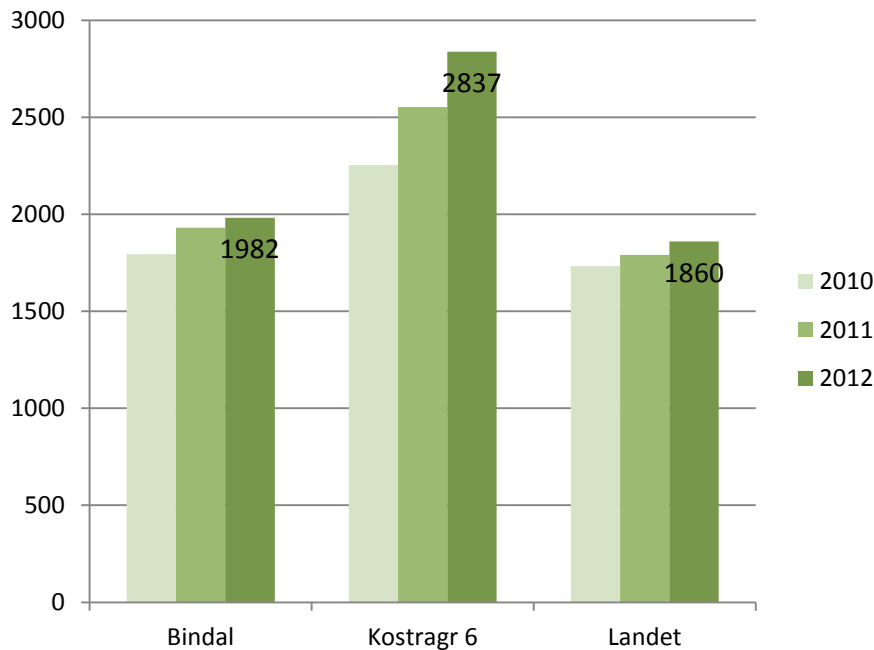
Tall fra skoleporten (2012/2013)	Terråk skole	Kjella skole	Bindalseidet skole	Bindal kommune	Nordland	Landet
Årsverk for undervisningspersonale	15	8,2	9	17,2	66,3	2 303,6
Antall elever per årsverk til undervisning	6,9	4,3	6	5,2	6,5	9,1
Antall assistentårsverk i undervisningen	2	1	1	3	9	283
Antall elever per assistentårsverk i undervisningen	44,6	24,4	39,2	31,5	46,8	64,2
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	14,2	15,9	13,3	14,6	12,8	12,3
Lærertetthet 1.-7. trinn	7,8	4,6	7	6,1	7,6	10,4
Lærertetthet 8.-10. trinn	7	5,5	6,8	6	6,5	11,7
Lærertetthet i ordinær undervisning	9,3	6,8	8,4	7,6	9,1	13,5
Andel årstimer til undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	100	97,2	77,6	87	82,8	91,3
Lærertimer som gis til undervisning	9 804	5 129	5 600	10 729	43 644	1 419 732
Undervisningstimer totalt per elev	103	160	119	136	110	78

Nå-situasjonen: Kultur

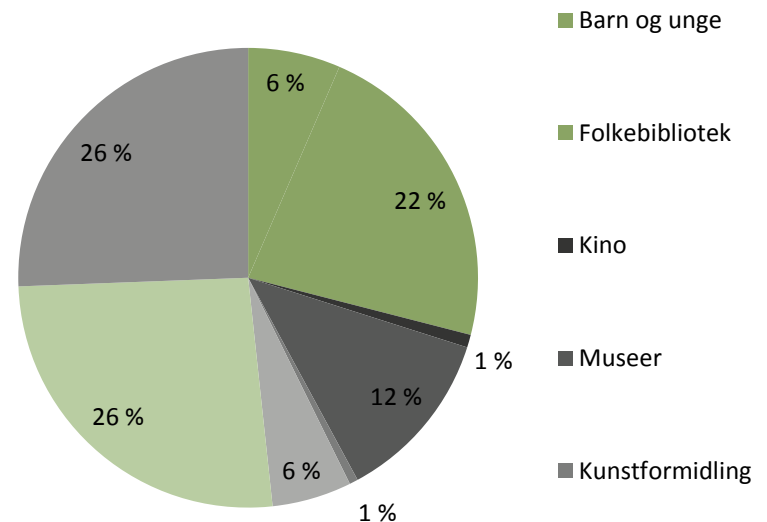
- Bindal kulturskole tilbyr barn og unge i Bindal mulighet til å spille et instrument, synge, spille sammen i band, danse, være med i teatergruppe eller synge i kor. Rundt 30 % av barn og unge i Bindal benytter tilbud hos kulturskolen, og undervisningen foregår på ulike steder. Kostnaden for en plass er 1 100,- per halvår.
- Bindal kommune samarbeider med Helgeland museum om driften av museumsanleggene i Bindal.
 - Bindal museum
 - Bindal bygdetun, «Plassen»
 - Edgar Bøkestads gårdsmuseum
- Bindal folkebibliotek er lokalisert i rådhuset på Terråk.
- Det er bygdekino på Terråk samfunnshus og Vonheim ungdomshus.
- Kommunen gir tilskudd til lag og foreninger.

Nå-situasjonen: Ressursbruk, kultur

- Når vi ser på netto driftsutgifter til kultursektoren fordelt per innbygger ligger Bindal noe over landsgjennomsnittet, men langt under sammenlignbare kommuner.
- En forklaring på at Bindal ikke har høyere utgifter kan være, som vi ser av kakediagrammet, at kommunen ikke har utgifter til egne kulturbygg og idrettsanlegg.

Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner, konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Fordeling av netto driftsutgifter innenfor kultursektoren. Konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen

Plan og ressurs

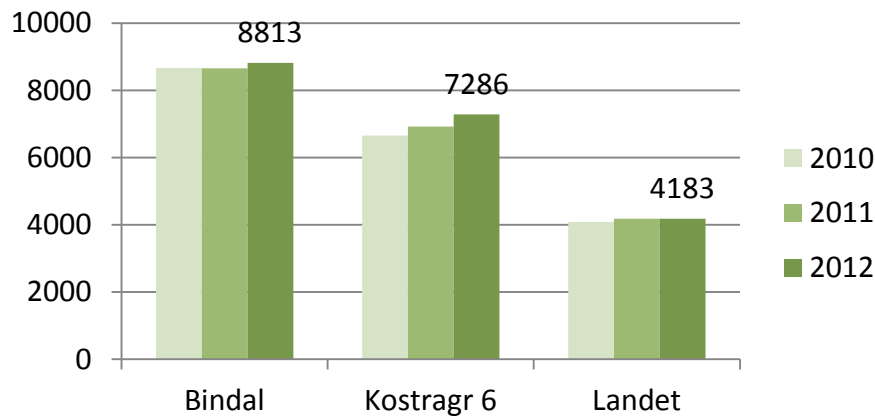
Nå-situasjonen: Plan og ressurs

- Plan- og ressursavdelinger ivaretar følgende hovedoppgaver:
 - Kart- og oppmålingstjenester
 - Byggesaksbehandling
 - Arealplanlegging
 - Kommunaltekniske tjenester (inkludert vei, vann, avløp, renovasjon, bygg og anlegg)
 - Landbruk og miljø
 - Brann- og feiervesen
 - Næring
 - Skog- og utmarksforvaltning
 - Jakt-, fiske- og viltforvaltning
- I det videre har vi sett på ressursbruk innenfor følgende områder:
 - Lokaler
 - Kommunale boliger
 - Energibruk
 - Gebyrnivå, boligformål
 - Landbruk
 - Kommunal vei, ressursbruk
 - VAR – gebyr og kostnader

Nå-situasjonen: Lokaler

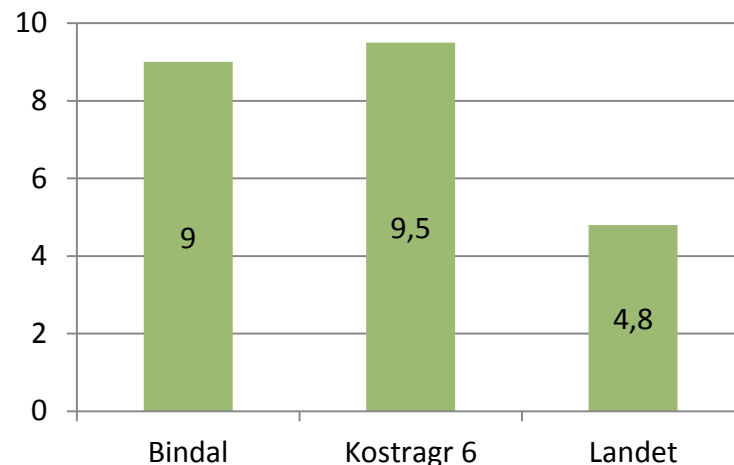
- Bindal kommune har høyere netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning målt i kroner per innbygger enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.
- I første omgang er det nærliggende å tenke at dette har sammenheng med at kommunene har svært store arealer per innbygger. Statistikken viser imidlertid at arealene er høyere enn landsgjennomsnittet, men noen lavere enn sammenlignbare kommuner (figuren til høyre). Dette kan tyde på at drift- og vedlikeholdsnivået på bygningsmassen er på et høyere nivå enn i andre kommuner, eller at eiendomsforvaltningen i Bindal kommune er lite effektiv.

Utgifter til eiendomsforvaltning, per innbygger

Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger, konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Antall kvadratmeter per innbygger

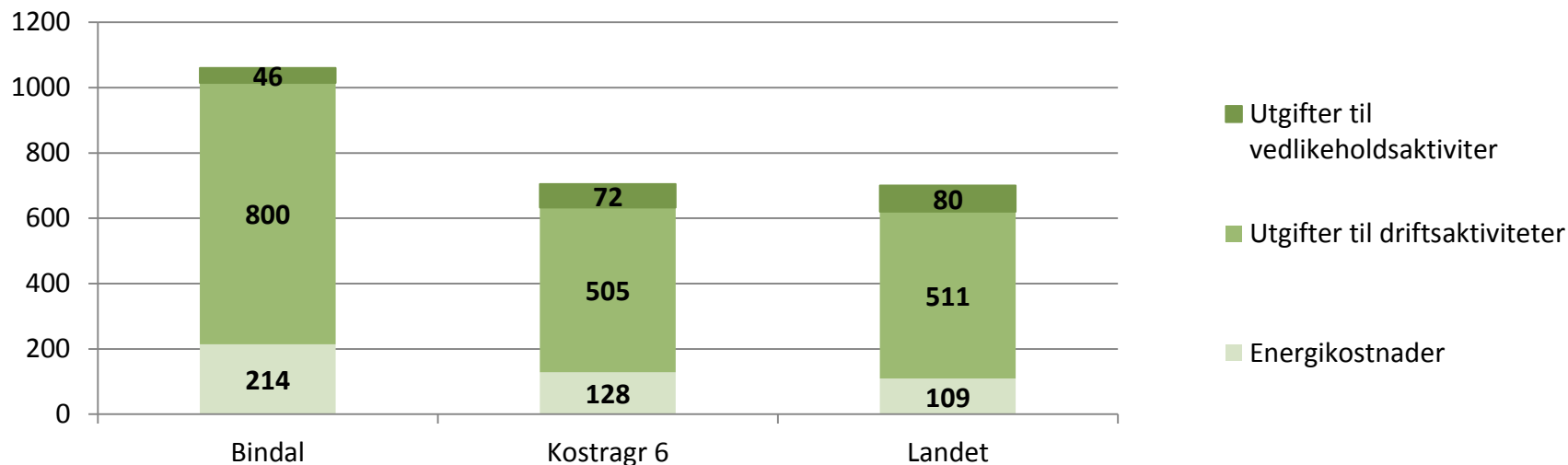

Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Ressursbruk, lokaler

- Som vi ser av figuren bruker Bindal kommune langt mer ressurser per kvadratmeter på energikostnader og driftsaktiviteter enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet. Når det gjelder vedlikeholdsaktiviteter, ligger Bindal kommune noe lavere.
- Samlet ser vi at Bindal kommune bruker langt mer til drift, vedlikehold og energi i eiendomsforvaltningen enn gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen og landet. Mens Bindal bruker 1 060 kroner per kvadratmeter, er tilsvarende gjennomsnitt for KOSTRA-gruppen og for landet på 705 og 700 kroner per innbygger.
- Om man omgjør disse beløpene til totaltall og forutsetter at Bindal kommune skulle ha utgifter tilsvarende nivået for KOSTRA-gruppen, ville de totale kostnadene vært over en halv million kroner lavere.

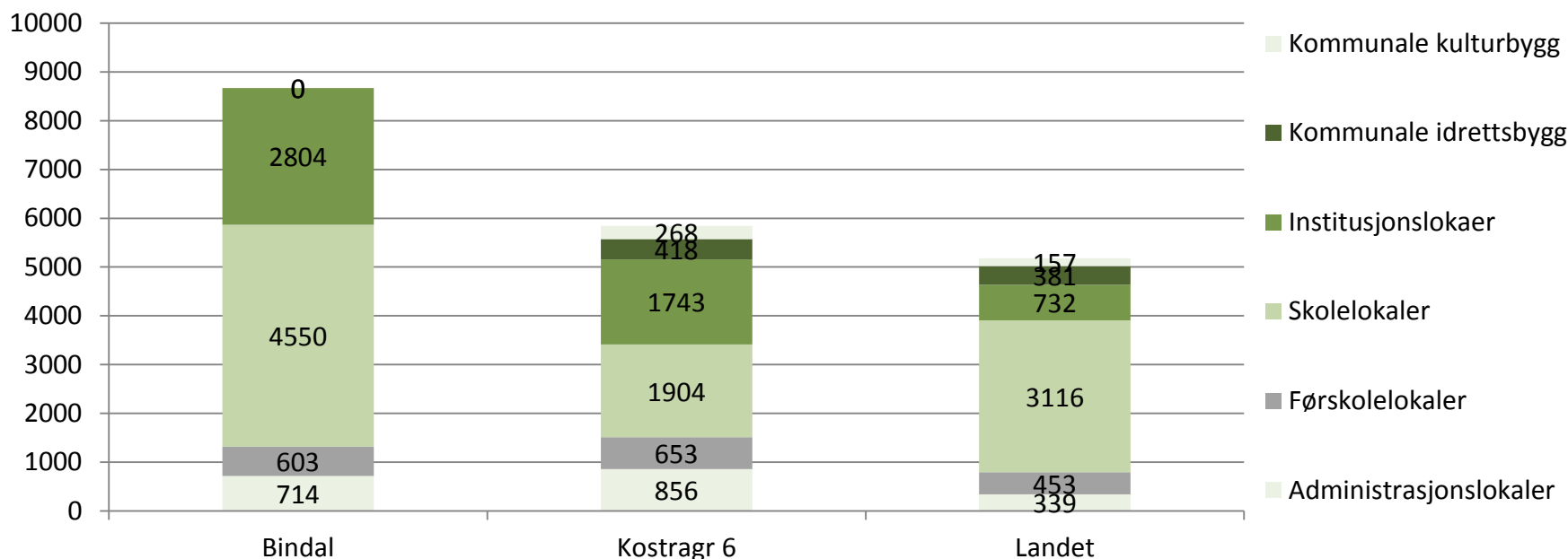
Utgifter til drift og vedlikehold, per kvadratmeter

Utgifter til driftsaktiviteter, vedlikeholdsaktiviteter og energibruk i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Ressursbruk, formålsbygg

Utgifter til ulike formålsbygg

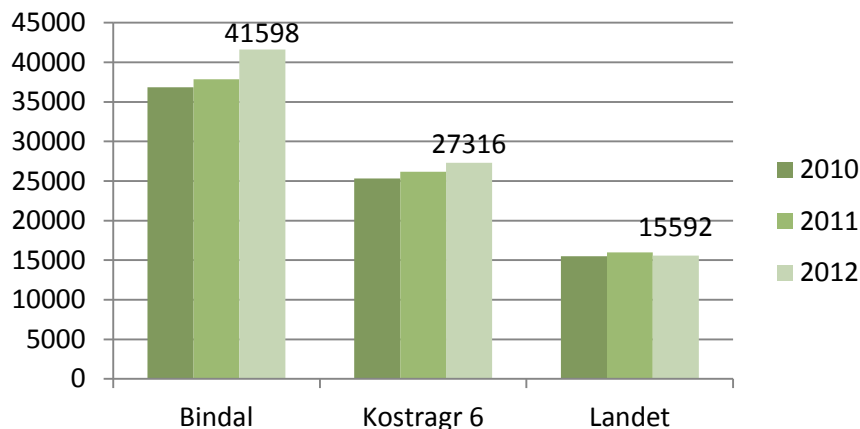
Netto driftsutgifter til formålsbygg i kroner per innbygger, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

- For å se grundigere på hvilke type bygg kommunene bruker store ressurser på, har vi splittet opp utgiftene til ulike formålsbygg.
- Vi ser på grafen at Bindal har betydelig høyere driftsutgifter enn andre til skolelokaler og institusjonslokaler, mens barnehager ligger litt under sammenlignbare kommuner.
- Bindal har ikke utgifter til kommunale kulturbygg og kommunale idrettsbygg.

Nå-situasjonen: Skolelokaler

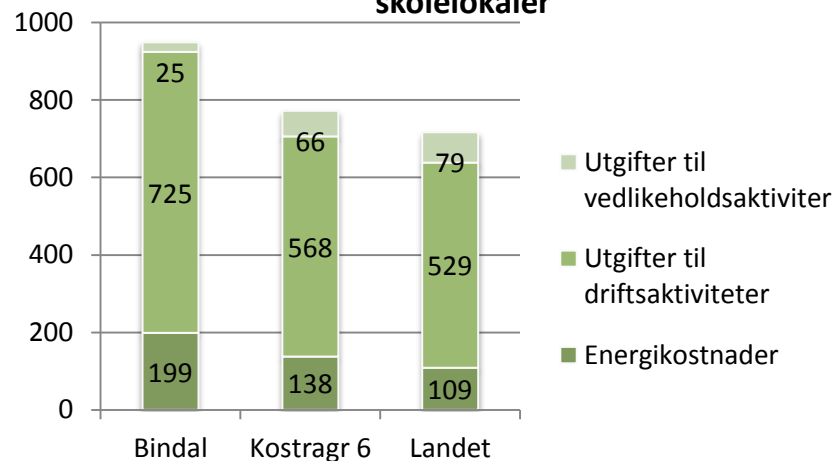
- Som vi ser av figuren nede til venstre, har Bindal betydelig høyere kostnader til skolelokaler enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet, når en tar hensyn til antall innbyggere i alderen 6-15 år.
- Bindal kommune brukte i 2012 hele 41 598 kroner per barn/ungdom (6-15 år) til drift av skolelokaler. Dette er 266 % mer enn landsgjennomsnittet (!).
- De høye kostnadene henger i liten grad sammen med kostnader til avskrivninger til skolelokaler. Her ligger Bindal på landsgjennomsnittet.
- Som figuren nede til høyre viser, har Bindal kommune også høyere utgifter per kvadratmeter til drift av skolelokaler enn KOSTRA-gruppen og landsgjennomsnittet.
- Vi ser nærmere på årsaken til de høye kostnadene på neste side.

Utgifter til skolelokaler, per barn/unge i skolealder

Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år. Konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

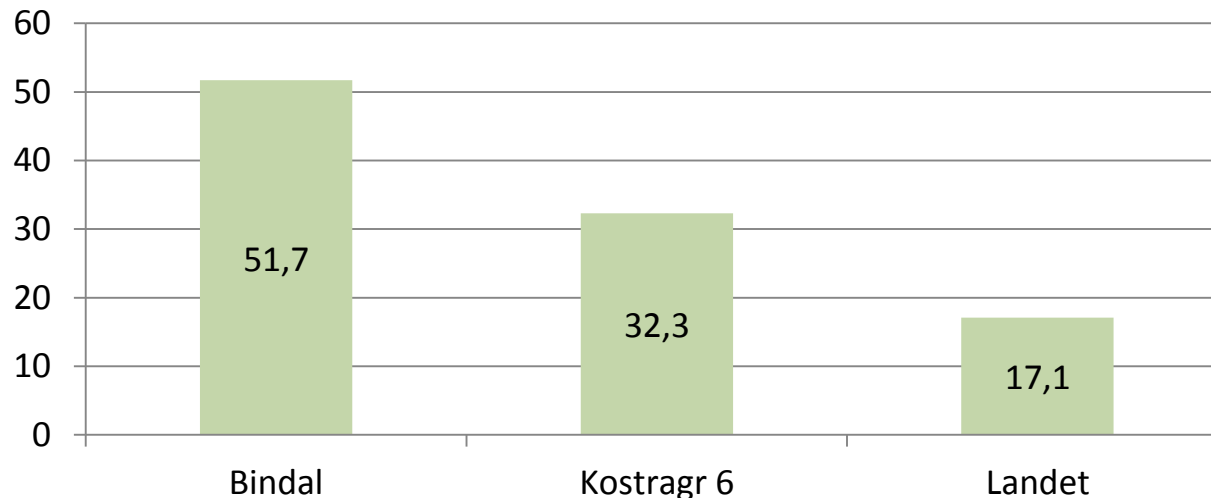
Drifts-/vedlikeholds-/energikostnader til skolelokaler

Utgifter til driftsaktiviteter, vedlikeholdsaktiviteter og energikostnadene i skolelokaler per kvadratmeter, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Skolelokaler

Skolelokaler per elev og per innbygger i grunnskolealder

Samlet areal på skolelokaler i kvadratmeter per innbygger 6-15 år, og i kvadratmeter per elev. Konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

- De særlig høye kostnadene til skolelokaler i Bindal kommune skyldes i all hovedsak at kommunen benytter om lag 3 ganger så store arealer per elev (inkl. elever i private skoler) som for landsgjennomsnittet og også betydelig mer enn KOSTRA-gruppen
- I tillegg bruker kommunen også mer penger per kvadratmeter for å drifte disse arealene. Med andre ord, både store arealer og dyr drift av disse.

Nå-situasjonen: Friskoler

- I 2003 vedtok kommunestyret i Bindal å legge ned ungdomstrinnet ved Bindalseidet og Kjella skoler, samt Åbygda skole i sin helhet. Dette medførte at de nevnte 3 skolene besluttet å etablere friskoler. Harangsfjord skole ble nedlagt skoleåret 2007/2008, og Åbygda friskole ble nedlagt fra skoleåret 2008/2009.
- Det at en såpass stor andel av elevene i Bindal går på friskole gjør at Bindal kommune trekkes flere millioner årlig i inntekter fra staten. For 2014 utgjør dette 5,4 millioner kroner:

	Sum (i kroner)
Trekk for elever i private skole (75 elever)	- 5 903 000
+ Landssum fordelt etter kostnadsnøkkelen	+ 544 000
= Omfordeling private skoler	- 5 358 000

Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet - <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/kampanjer/grontheft/frie-inntekter-2014/nordland/bindal.html?id=742210>

- I 2015 vil dette tallet være lavere som følge av at Kjella skole blir kommunal. Hvor lavt vil avhenge av om ungdomsskoleelevene på Kjella velger å gå på friskolen på Bindalseidet eller den kommunale skolen på Terråk.

Nå-situasjonen: Friskoler

- Bindal kommune har siden opprettelsen av friskolene på Bindalseidet og Kjella skoleåret 2007/2008 subsidiert driften av friskolene ved å stille kommunale lokaler til disposisjon uten at skolene har betalt husleie tilsvarende de reelle kostnadene ved å drifte lokalene.
- Dette betyr at Bindal kommune har et «dobbelt» tap på friskolene:
 - Først mister de inntekter fra staten (men selvsagt også kostnader knyttet til drift av skole).
 - Deretter subsidierer kommunen driften av de private skolene gjennom lav husleie.
- Kostnader knyttet til driften av lokalene var følgende i 2013 (ureviderte regnskapstall oppgitt fra kommunen):

Kjella skole	Kroner
Lønn renhold	498 000
Renholdsmateriell	32 000
Energi	259 000
Vaktmestertjeneste	300 000
Div geb/vedlikehold	117 000
Mva	100 000
Avskrivinger	111 000
Forsikring	15 000
SUM	1 432 000

Bindalseidet skole	Kroner
Lønn renhold	654 000
Renholdsmateriell	58 000
Energi	525 000
Vaktmestertjeneste	502 000*
Div geb/vedlikehold	167 000
Mva	188 000
Avskrivinger	500 000
Forsikring	35 000
SUM	2 629 000

*Det er anslått at opp mot 100 000 kroner er knyttet til andre områder.

Nå-situasjonen: Friskoler

- Friskolene har de siste årene hatt følgende husleie:

Skoleår/år	Bindalseidet	Kjella	Åbygda
2007/2008	50 000	35 000	15 000
2008/2009	75 000	75 000	-
2009/2010	75 000	75 000	-
2010/2011	200 000	100 000	-
2011/2012	200 000	100 000	-
2013	645 000*	355 000*	-
2014	1 415 000**	461 000***	-
2015	1 415 000**	-	-

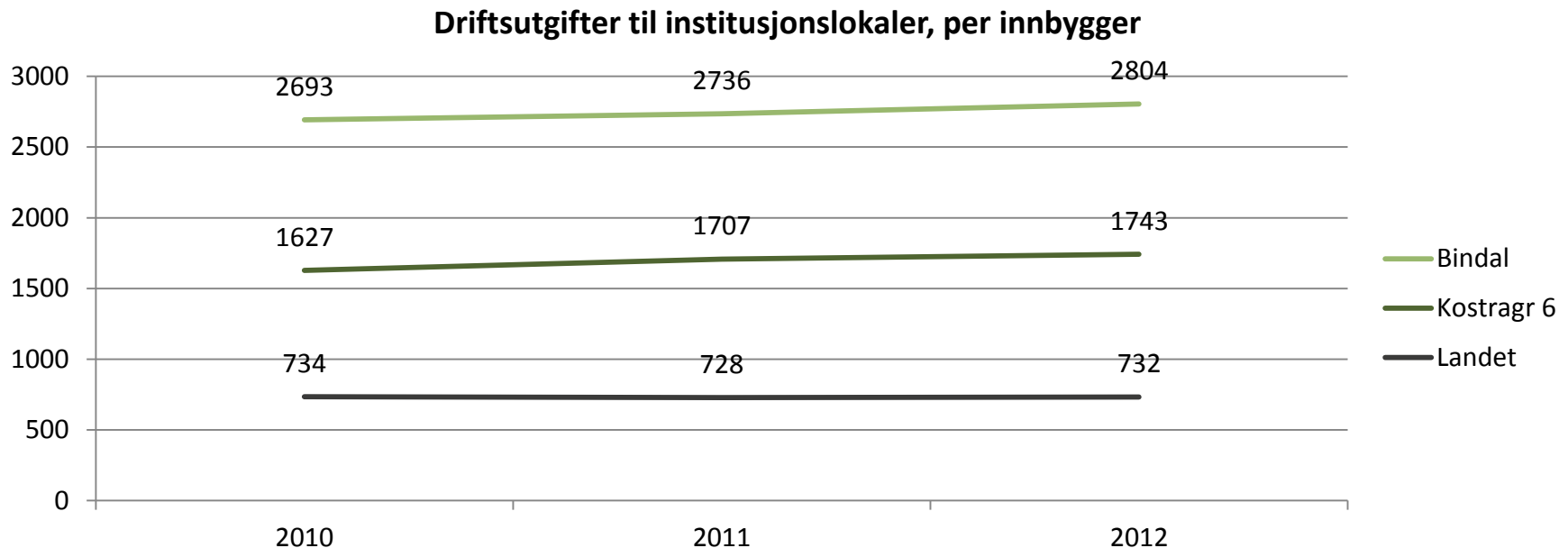
* Inkluderer vedtatt økning i husleien fra 1.8.2012 på 445 000 for Bindalseidet og 255 000 for Kjella (årlig effekt). Kjella skole har en restanse på 255 000 for 2013, og Bindalseidet en restanse på 445 000 i 2013.

** Som vedtatt i budsjett for 2013, og økonomiplan 2013-2016. Skal behandles i kommunestyret i februar.

*** Som vedtatt i budsjett for 2013, og økonomiplan 2013-2016. Skal behandles i kommunestyret i februar, ser ut som tallet mer realistisk er 50 000.

Nå-situasjonen: Institusjonslokaler (Sykehjem)

- Som vi ser av figuren under, har Bindal betydelig høyere kostnader til institusjonslokaler enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet, når en tar hensyn til antall innbyggere.
- I likhet med utgifter til skolelokaler, ligger Bindal her 261 % høyere enn landsgjennomsnittet.
- Vi ser videre på årsakene til dette på neste side.

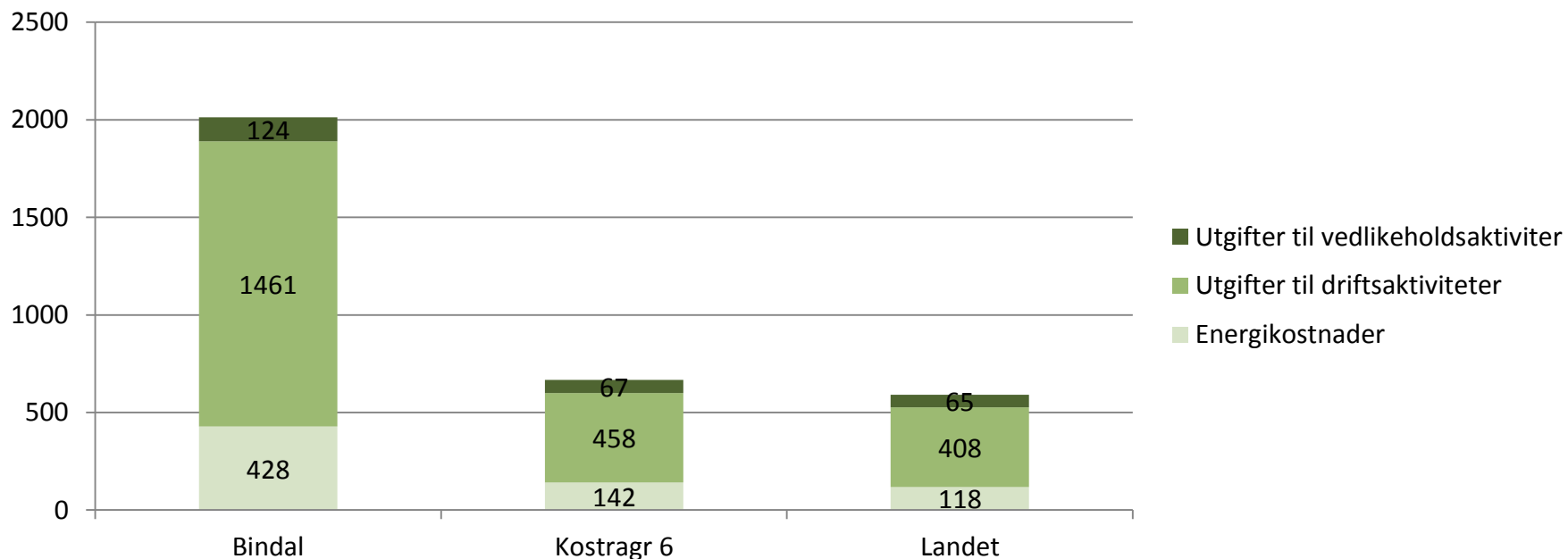

Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger, konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Institusjonslokaler (sykehjem)

Når vi ser på detaljene i figuren nedenfor ser vi at både utgifter til vedlikehold, drift og energi per kvadratmeter er langt høyere enn landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. Det er den svært høye «kvadratmeterprisen» som drar opp de samlede utgiftene til skolelokaler.

Drifts-/vedlikeholds-/energikostnader til institusjonslokaler

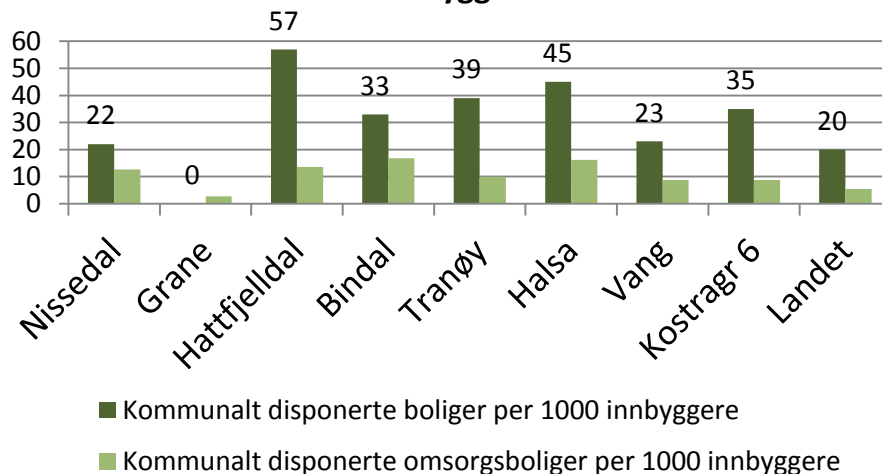

Utgifter til driftsaktiviteter, vedlikeholdsaktiviteter og energikostnadene i institusjonslokaler per kvadratmeter, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Kommunale boliger

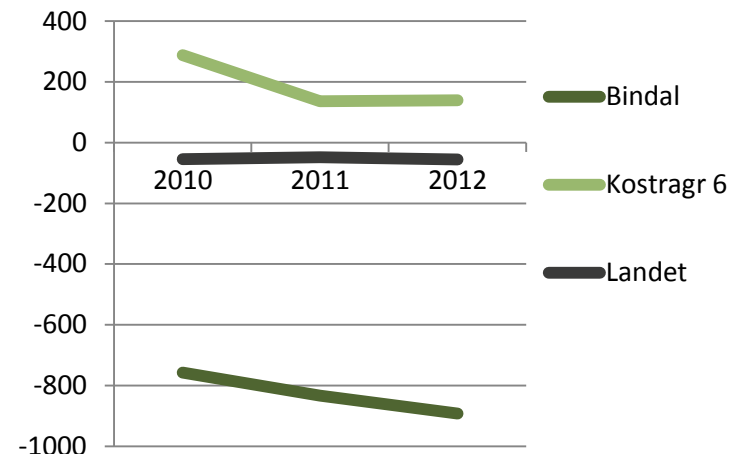
- For å få et best mulig sammenligningsgrunnlag har vi her systematisk valgt ut de kommunene som er nærmest Bindal i innbyggertall. De valgte kommunene har innbyggertall fra 1445 til 1598.
- Som vi ser har ikke Bindal spesielt mange kommunale boliger, men flere kommunale omsorgsboliger enn de andre kommunene.
- Når det gjelder kostnader ser vi på figuren til høyre at Bindal kommune har netto inntekter på de kommunale boligene.

Antall kommunale boliger i forhold til antall innbyggere

Kommunalt disponerte boliger og omsorgsboliger per 1000 innbyggere, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Driftsutgifter til kommunale boliger, per innbygger

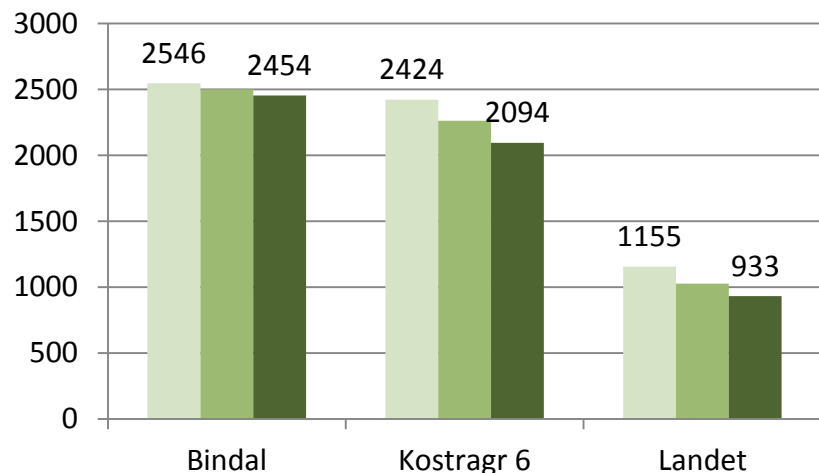

Netto driftsutgifter til kommunalt disponerte boliger per innbygger i kr, konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Total energibruk

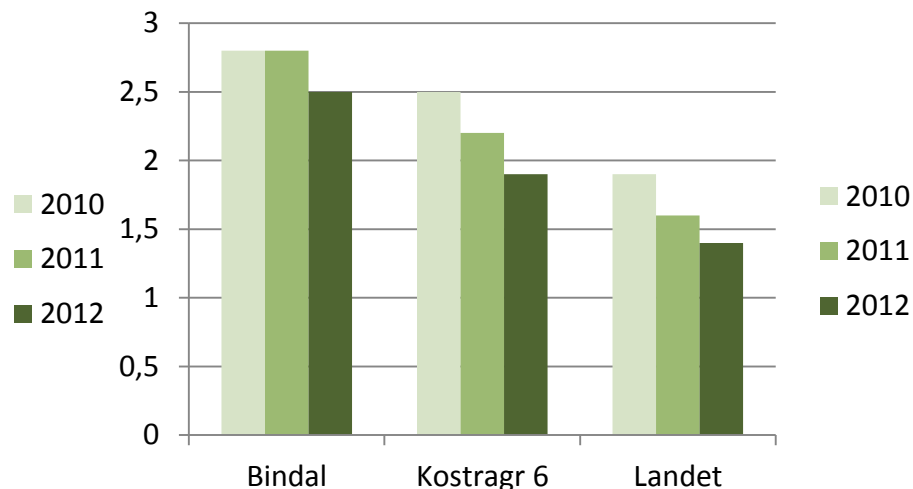
- Som vi så under vurderingen av lokaler, har Bindal kommune høye energikostnader. Grafen nede til venstre viser at Bindal har høyere kostnader enn både sammenlignbare kommuner og landet når en tar hensyn til antall innbyggere. Det er positivt at kostnadene har gått noe ned.
- Hvis vi ser på energikostnadene som andel av kommunenes brutto driftsutgifter, ligger Bindal også her høyere enn sammenlignbare kommuner og landet.

Energikostnader per innbygger

Kommunale energikostnader, per innbygger, konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Andel energikostnader

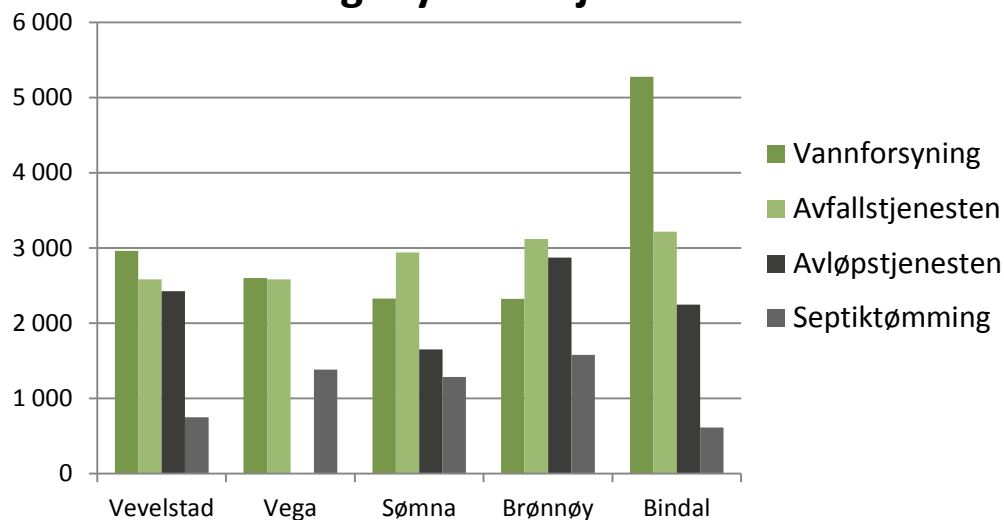

Andel energikostnader i prosent av kommunens samlede brutto driftsutgifter, konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Gebyrnivå, VAR

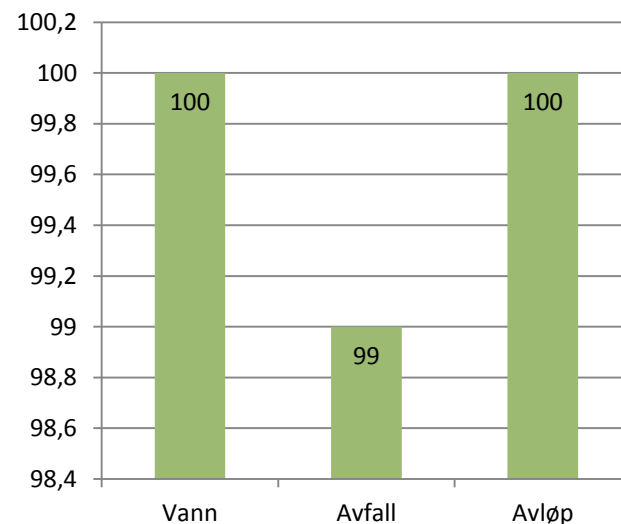
- Når det gjelder VAR-tjenester (vann, avløp og renovasjon) har Bindal kommune høyere årsgebyr for vann og avfall enn kommunene på Sør-Helgeland, mens de har lavere på avløp og septiktømming.
- VAR-tjenestene i Bindal er 99-100 % selvkostfinansiert. Det er derfor ikke penger å spare for kommunene innenfor dette området, men høye driftsutgifter påfører innbyggerne høye gebyrer. Det kan være et insentiv til å effektivisere driften.

Årsgebyr VAR-tjenester

Årsgebyr for vannforsyning, avfallstjenesten, avløpstjenesten, septiktømming (gjelder rapporteringsåret+1), 2012. Kilde: KOSTRA.

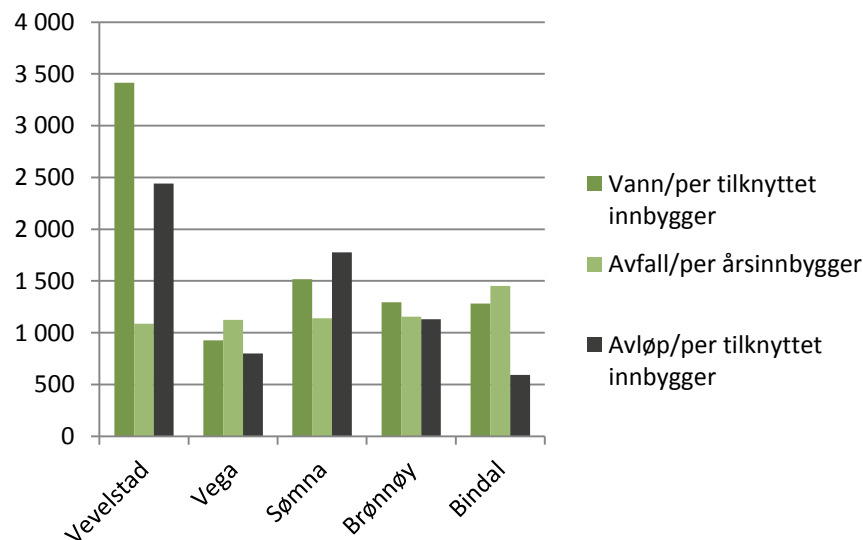
Selvkostgrad

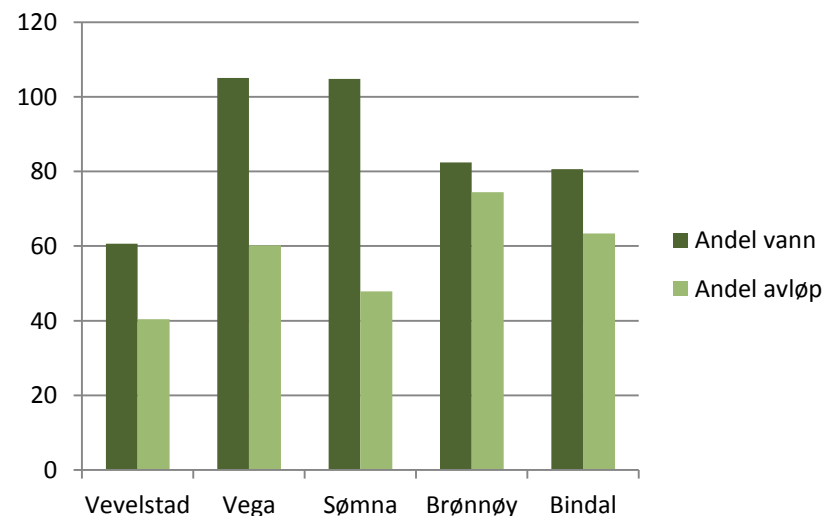
Selvkostgrad vann, avfall og avløp, 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: VAR-tjenesten

- Figuren under viser kostnad for vann/avfall/avløp per tilknyttet innbygger. Bindal har ikke spesielt høye kostnader sammenlignet med de øvrige kommunene på Sør-Helgeland.
- Det kan blant annet henge sammen med at Bindal har en forholdsvis høy andel av befolkningen tilknyttet vann og avløp, noe som gir høyere inntekter.
- Avfallstjenesten er organisert i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS.

Driftsutgifter per tilknyttet innbygger vann, per årsinnbygger avfall og per tilknyttet innbygger avløp, i kroner. 2012. Kilde: KOSTRA.

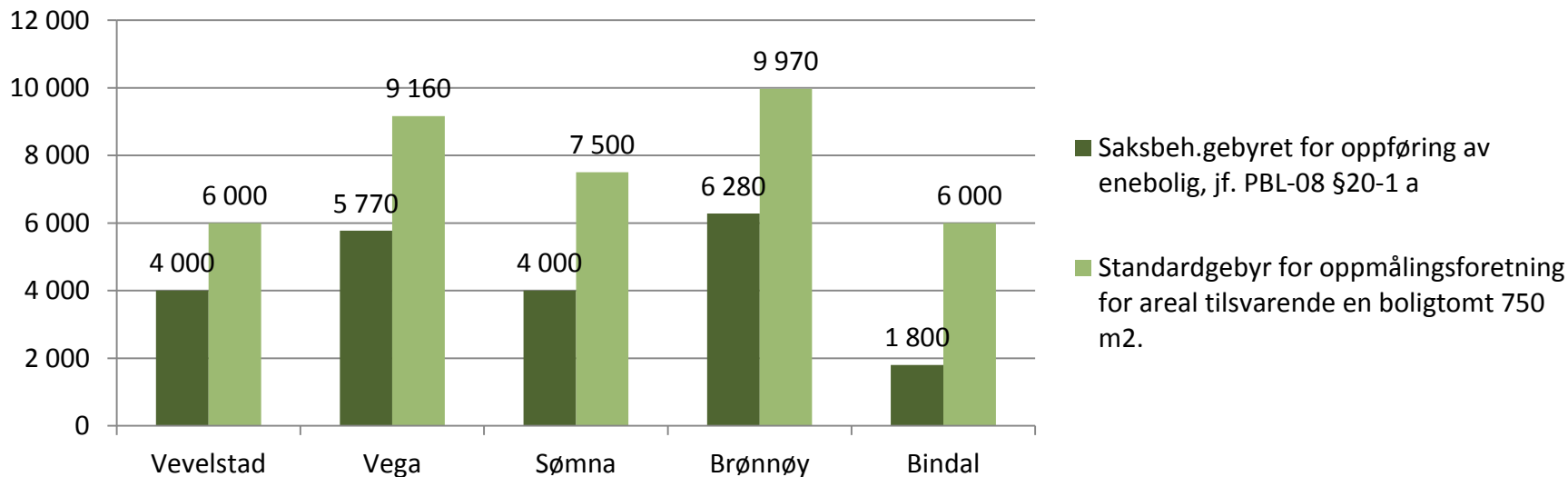

Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning og kommunal avløpstjenesten, i prosent. 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Gebyrnivå, boligformål

- Når man skal vurdere gebyrer innenfor bolig/oppmåling er det naturlig å sammenlikne med nabokommuner for å kunne vurdere gebyrnivået i Bindal kommune.
- Som figuren viser har Bindal et svært lavt saksbehandlingsgebyr for oppføring av enebolig, og også lavt standardgebyr for oppmålingsforretning.

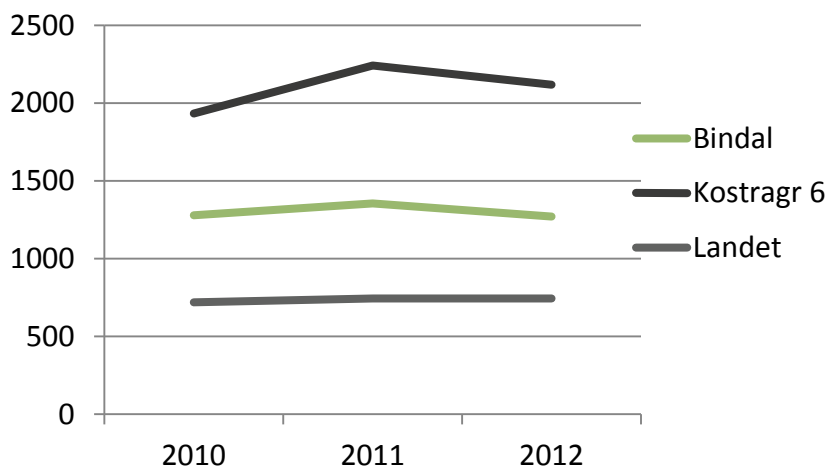
Saksbehandlingsgebyr, oppføring av enebolig og oppmåling

Nå-situasjonen: Ressursbruk, kommunal vei

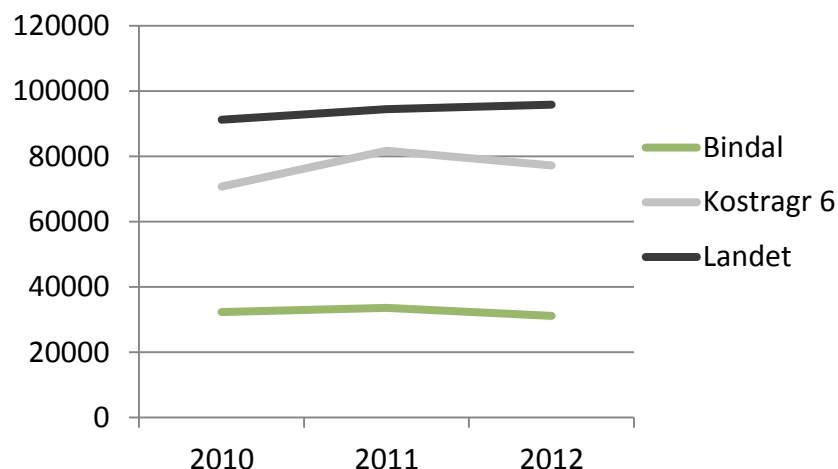
- Figurene under viser Bindal kommunes netto driftskostnader til kommunale veier og gater sett i forhold til antall innbyggere og antall km. Bindal har lavere kostnader til kommunale veier enn sammenlignbare kommuner, og lavere enn landet når en ser det i sammenheng med antall km.

Netto driftskostnader per innbygger

Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, kommunal veier og gater. Konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

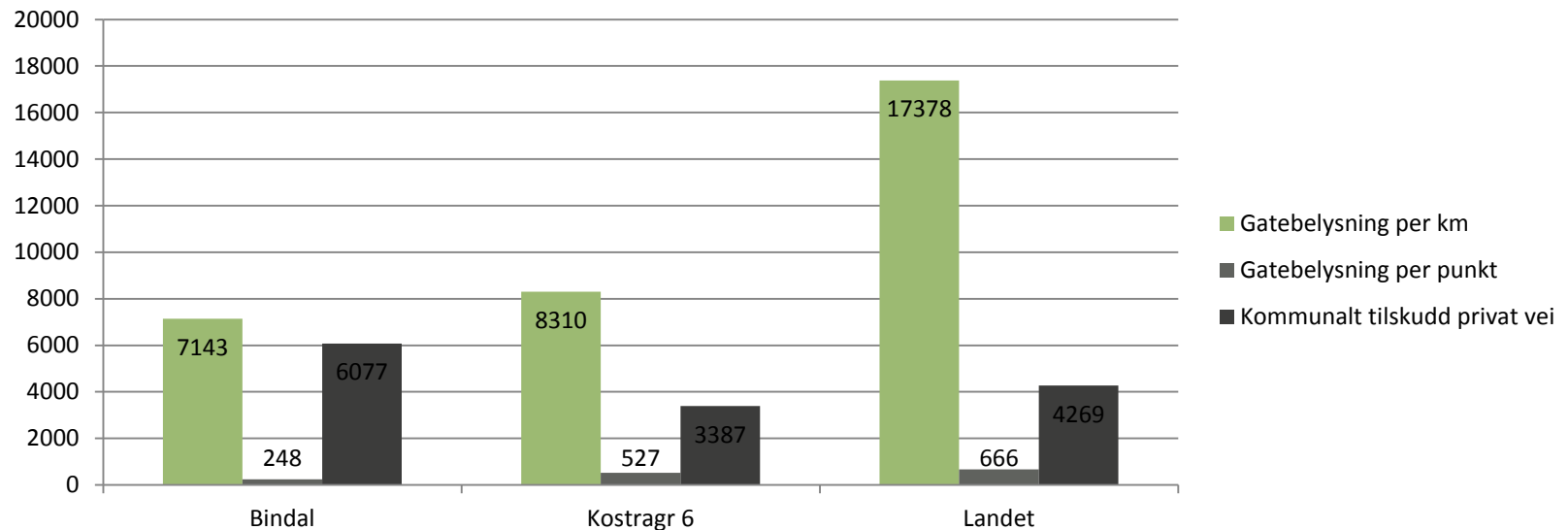
Netto driftskostnader per km

Netto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate. Konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Ressursbruk, kommunal vei

- Hvis en ser på andre kostnader knyttet til samferdsel, ser vi i figuren under at Bindal kommune har lavere kostnader til gatebelysning enn sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet – både når det sees i sammenheng med km vei og antall punkt.
- Når det gjelder kommunalt tilskudd til private veier har Bindal kommune en kostnad som er nesten dobbelt så høyt som sammenlignbare kommuner målt i kroner per km.

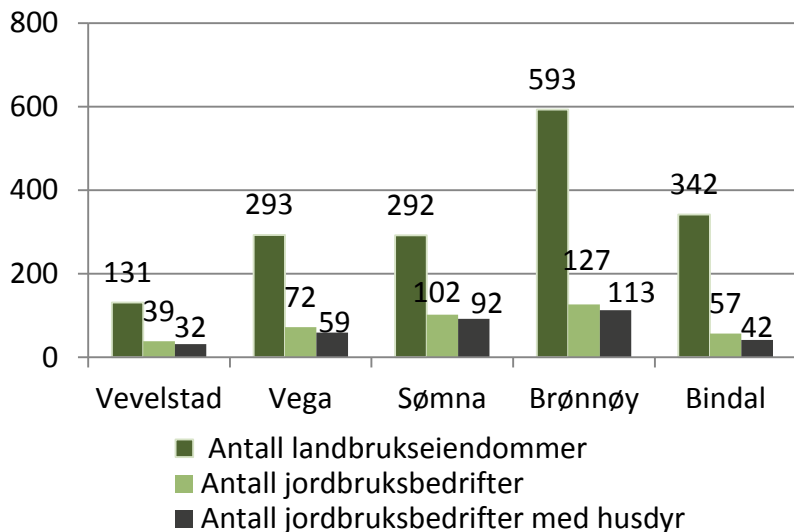

Kostnader i kr til gatebelysning pr. km kommunal vei, kostnader i kr til gatebelysning pr. lyspunkt og kommunalt tilskudd i kr pr. km privat vei. Konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

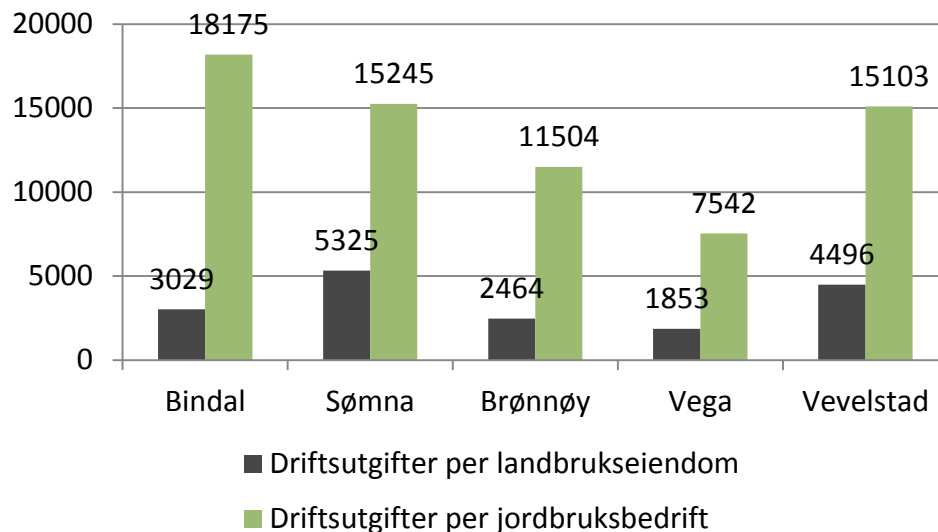
Nå-situasjonen: Landbruk

- Det finnes ikke sammenlikningsgrunnlag for KOSTRA-gruppen eller landsgjennomsnittet på disse indikatorene. Dette skyldes manglende rapportering fra en del av kommunene.
- Nabokommunene til Bindal er derfor benyttet som sammenlikningsgrunnlag.
- Som det fremgår av figuren nede til høyre, har Bindal kommune høye driftsutgifter per jordbruksbedrift, men relativt gjennomsnittlige driftsutgifter per landbrukseiendom.

Antall landbrukseiendommer og jordbruksbedrifter

Utgifter per landbrukseiendom og per jordbruksbedrift

Nå-situasjonen

Helse og sosial

Nå-situasjonen: Kommunehelsetjeneste

- Helsetjenester og pleie- og omsorgstjenester er samlet i helse- og sosialavdelingen.
- Bindal har ett legekontor, som er lokalisert i Bindal rådhus. Legekontoet har legevaktjeneste utenom åpningstider. Det er 3 legeårsverk og 1 turnuslegeårsverk, i tillegg til 3 helsesekretærårsverk.
- Bindal kommune har 0,5 årsverk til psykiatrisk sykepleier organisert under helse og sosialsjef.
- Bindal helsestasjon er lokalisert i Bindal rådhus, og har helsesøster (1,4 årsverk), helsesekretær (0,5 årsverk). Jordmortjenesten ligger også under helsestasjonen.
- Bindal kommunes fysio- og ergoterapitjeneste (FYSAK) har 0,9 årsverk til fysioterapeut og 0,4 årsverk til ergoterapeut.
- I tillegg har Bindal privatpraktiserende fysioterapeuter med driftsavtale.
- Bindal kommune har folkehelsekoordinator, og frisklivssentral ved Terråk gård.
- NAV er lokalisert under helse- og sosialavdelingen og har 1,5 årsverk.
- Barneverntjenesten er interkommunal, se mer under «interkommunale tjenester».

Nå-situasjonen: Pleie og omsorg

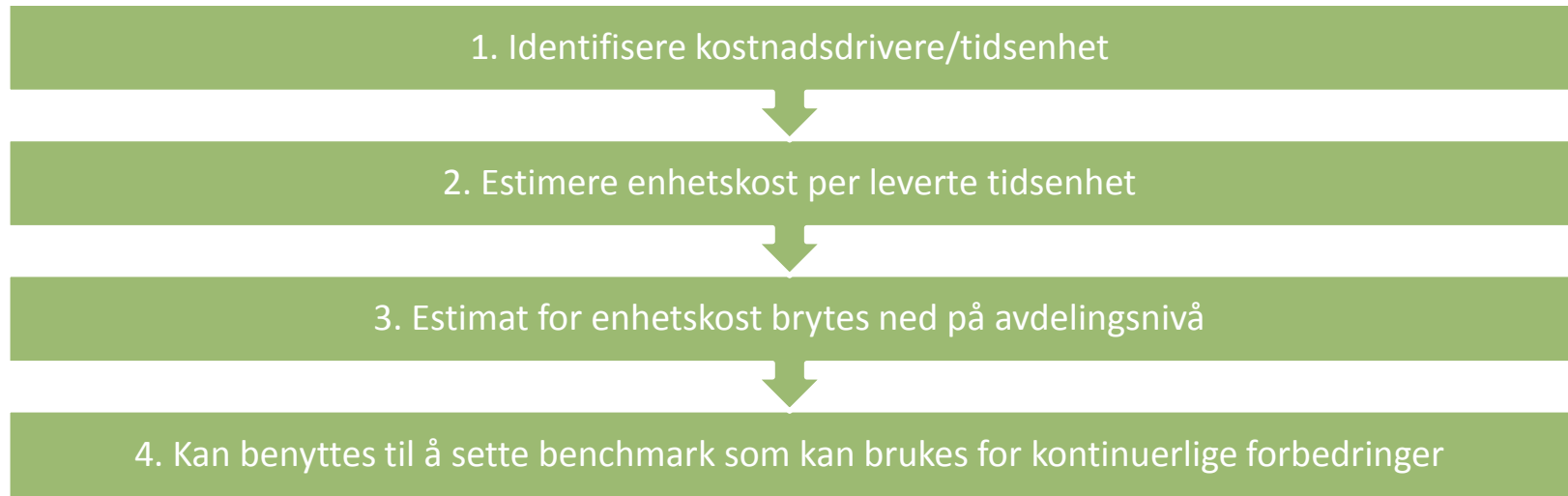
- Pleie- og omsorgsavdelingen er delt opp i hjemmetjeneste og institusjon.
- Hjemmetjenesten består av:
 - Hjemmetjenester indre Bindal, inkludert bolig Gamle Gårdsvei (Terråk)
 - Hjemmetjenester ytre Bindal, inkludert bolig Åsentoppen (Bindalseidet)
 - Miljøtjenesten inkludert bolig Åsaunveien og Åsen dagsenter, Bindalseidet
 - Bindalseidet eldresenter (inkl.kjøkken)
 - Koordinerende enhet, rehabilitering, hjelpemidler og kreftomsorg, Terråk
 - Merkantil støttefunksjon 0,5 årsverk
- Det er én institusjon i kommunen, Bindal sykehjem. Bindal sykehjem består av følgende:
 - Avdeling Åbjøra, Lesstua (demensavdeling) og Oternesset, (alle lokalisert ved Bindal sykehjem i Terråk)
 - Merkantil støttefunksjon, 0,6 årsverk.
 - Kjøkken(Terråk) og vaskeri (Terråk)

Kostnadsanalyser pleie og omsorg

- I de påfølgende analysene vil vi ta for oss de 2 hovedvirksomhetene som retter seg mot pleie- og omsorgstjenestene i Bindal kommune:
 - Institusjonsvirksomheten
 - Hjemmebasert omsorg med alle tjenester det innebærer
- Analysene vil vektlegge enhetskostnad ut fra antall plasser/brukere/vedtakstimer som måleparameter for å se på kostnadseffektiviteten innenfor sektoren.
- I tillegg vil vi også se på andelen produktiv tid (ATA-tid), som er et sentralt måletall innenfor hjemmebaserte tjenester.

Kostnadsanalyser: Pleie og omsorg

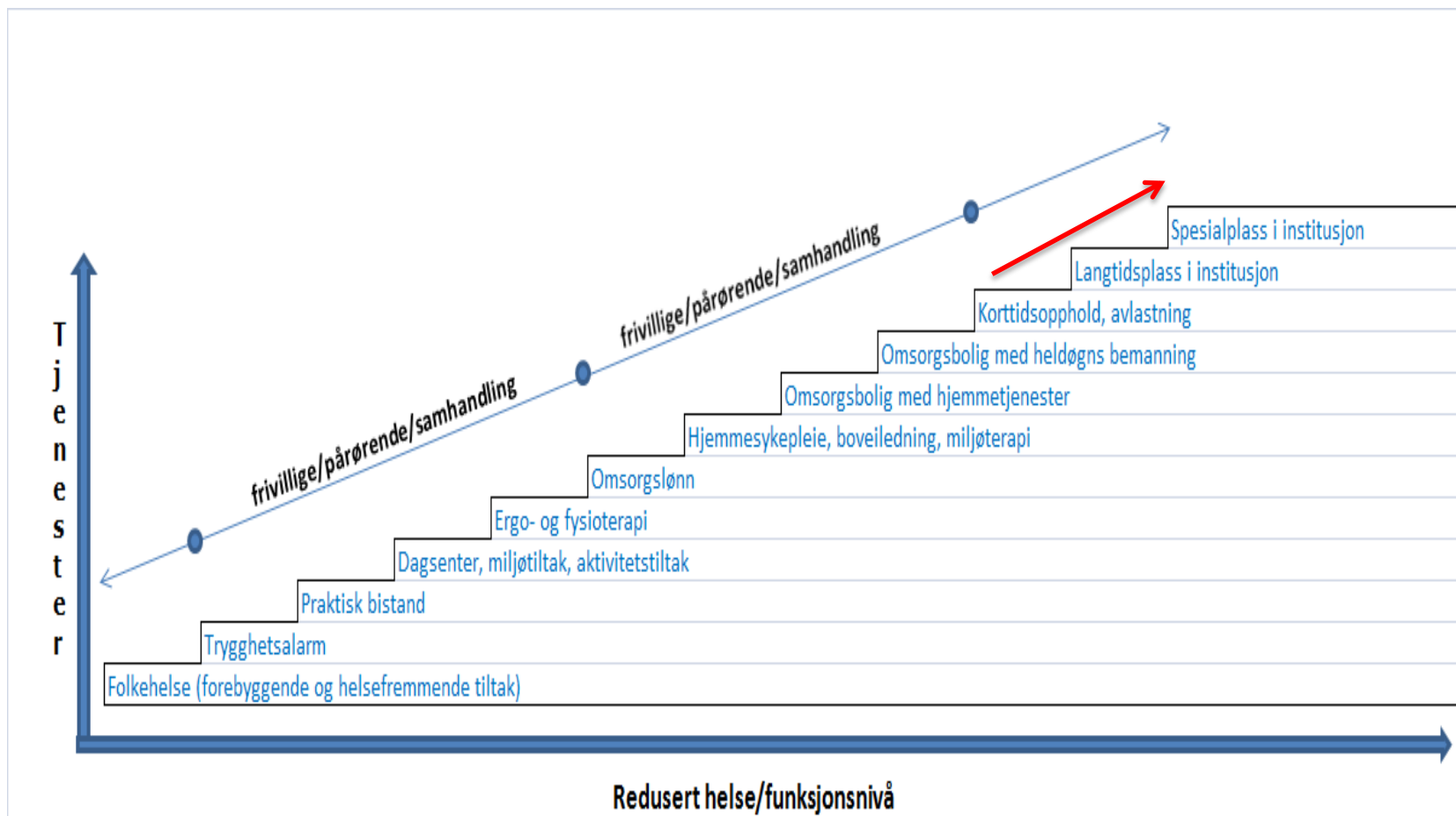
- For å gjøre gode kostnadsanalyser innenfor pleie og omsorg, bruker vi ulike metoder i tillegg til det som finnes i KOSTRA og annen offentlig statistikk.
- En mye benyttet metode i denne sammenheng er ABC-metodikk (Activity Based Cost).
- Her brytes tjenestene ned i et sett av aktiviteter som i større grad gjør det mulig å beregne enhetskostnader, samt å sammenlikne mindre enheter enn det man kan i den offentlige statistikken. I større kommuner kan for eksempel enhetskostnader ved ulike sykehjem og avdelinger beregnes for å sammenlikne ulike enheter.
- Innenfor hjemmetjenester er metoden nyttig for å i større grad kunne analysere tidsbruken.
- Metodikken er illustrert i figuren nedenfor.

Kostnadsanalyser: Regnskapsmessige forutsetninger

- I et system der en ønsker å se på effektivitet i aktivitetene som utføres må en på forhånd definere hvilket presisjonsnivå en ønsker i analysene. Tidsdrevet ABC-kalkyle bygger på forbrukt tid per tjeneste. En må i denne sammenhengen avstemme behovet for presisjon og nøyaktighet mot den praktiske anvendelsen, og tid og kostnader forbundet med å estimere tidsbruk. I en tidsdrevet ABC-kalkyle er det anbefalt å søke etter nøyaktighet, men ikke presisjon, og heller forsøke å være omtrent riktig enn akkurat feil.
- I de følgende avsnitt har vi basert våre beregninger på detaljregnskap og –budsjett som vi har fått oversendt fra kommunen på KOSTRA-funksjon 253 og 254, som dekker institusjon, bolig med heldøgnsbemanning og hjemmetjenester.
- I våre analyser har vi satt sammen de ulike postene med en slik linjeinndeling at det er tilpasset en ABC-kalkyle. Det betyr at det ventelig vil forekomme avvik mellom inndelingen av de grunnlagstallene som blir benyttet her og en del av den linjeinndelingen en kan finne igjen i kommunens årsregnskap mv.

Kostnadsanalyser: Institusjon

Kostnadsanalyser: Institusjon

Pleiefaktor og pleiekostnadsindeks

- Det er vanlig å bruke antall pleieårsverk pr. døgnplass som mal for å beregne bemanningssituasjonen i et sykehjem. I en undersøkelse utført av SINTEF Helse, ble denne størrelsen beregnet til å være 0,79 pleieårsverk per døgnplass. Undersøkelsen baserte seg på gjennomgang av 29 ulike sykehjem i Norge. Pleiefaktor er et sentralt begrep for å måle personaltettheten i institusjonsbasert pleie og omsorg. Begrepet pleiefaktor kan defineres slik:
 - Pleiefaktor er forholdstallet mellom antall pasienter og antall pleiepersonell, altså et måltall for personellressurser til direkte brukerkontakt. På denne måten kan en si at pleiefaktor er et lignende begrep som målingene på ansikt-til-ansikt-tid i hjemmebasert omsorg. Ressurser til administrasjon og lignende er ikke inkludert i pleiefaktorbegrepet.
- Pleiefaktor må fastsettes og defineres slik at det er samsvar mellom behovet til brukerne, gjerne fastsatt gjennom IPLOS-score, og den innsatsen som trengs fra turnuspersonell (pleiefaktor) for at brukerne skal få faglig forsvarlig stell og pleie etter det som er fastlagt ved den institusjonen der brukeren har fått tildelt plass.
- Pleiekostnadsindeks: Pleiefaktorbegrepet er et måltall basert på den relative tidsbruken ved enheten. For å overføre pleiefaktoren til et økonomisk begrep har vi omregnet pleiefaktoren med lønnskostnader per heltidsplass i institusjon, for å måle kostnaden dersom antall årsverk i pleie settes i forholdet 1:1 med antall plasser. Altså, hvor mye koster det å drive en plass dersom det er en 100 % stilling knyttet til hver av plassene målt ved en pleiekostnadsindeks. Gjennom en slik beregning kan man i den økonomiske analysen også ta hensyn til at pasientene ved ulike institusjonsavdelinger har ulikt pleiebehov. Hensikten med denne justeringen er både og kunne sammenligne på tvers av avdelinger, og å kunne sette måltall på et indeksert bemanningsnivå i institusjon.

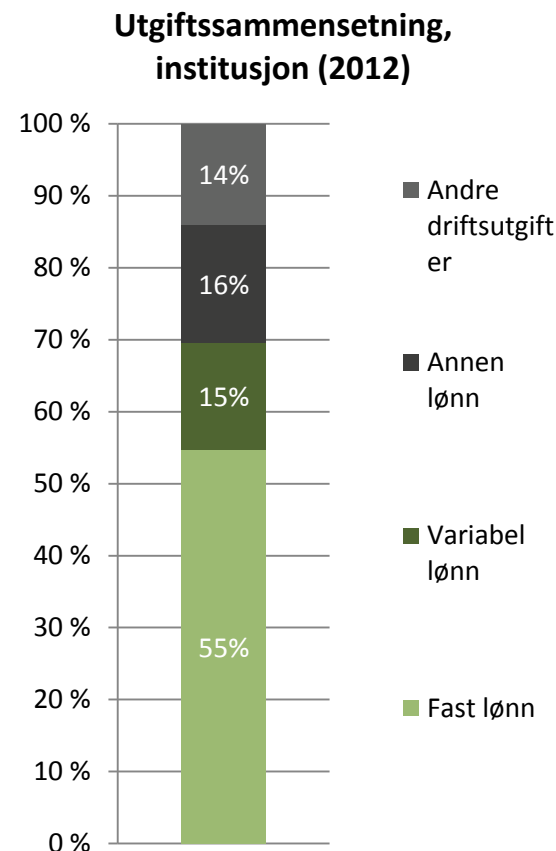
Nå-situasjonen: Totalutgifter, institusjon

- I tabellen til høyre har vi summert opp og fordelt totalkostnadene på sykehjemmet i Bindal kommune.
- Som det vil fremgå av de påfølgende sidene har Bindal relativt sett høye utgifter innenfor institusjon, gitt aktivitetsnivået.
- Om kostnadsinndelingen:
 - I fastlønn inngår faste lønninger og faste turnustillegg med fratrekk for eventuell sykkelønnsrefusjon.
 - I variabel lønn inngår alle kostnader til overtid, ekstrahjelp, vikarer og eventuelt vikarbyrå.
 - Andre lønnskostnader er for eksempel pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift.
 - Andre driftskostnader er alle andre kostnader som for eksempel forbruksmateriell, kontorkostnader, transportkostnader osv.
- I de videre beregningene har vi holdt brukerbetaling utenom, dvs. vi holder oss til bruttotall, siden brukerbetalingen fastsettes etter særlige regler som er uavhengig av tjenesteproduksjonen
- Ved å bruke brutto driftsutgifter får vi et mer riktig sammenlikningsgrunnlag fordi dette, uavhengig av om kommunen kjøper/selger plasser, gir et reelt bilde av produktiviteten innenfor kommunens egen institusjonsdrift.

Oversikt utgifter	
Fast lønn	15 667 259
Variabel lønn	4 276 154
Annen lønn	4 709 176
<u>Sum lønn</u>	<u>24 652 589</u>
Andre driftsutgifter	3 995 667
<u>Sum brutto driftsutgifter</u>	<u>28 648 256</u>
<u>Brukerbetaling/salg</u>	<u>-4 685 373</u>

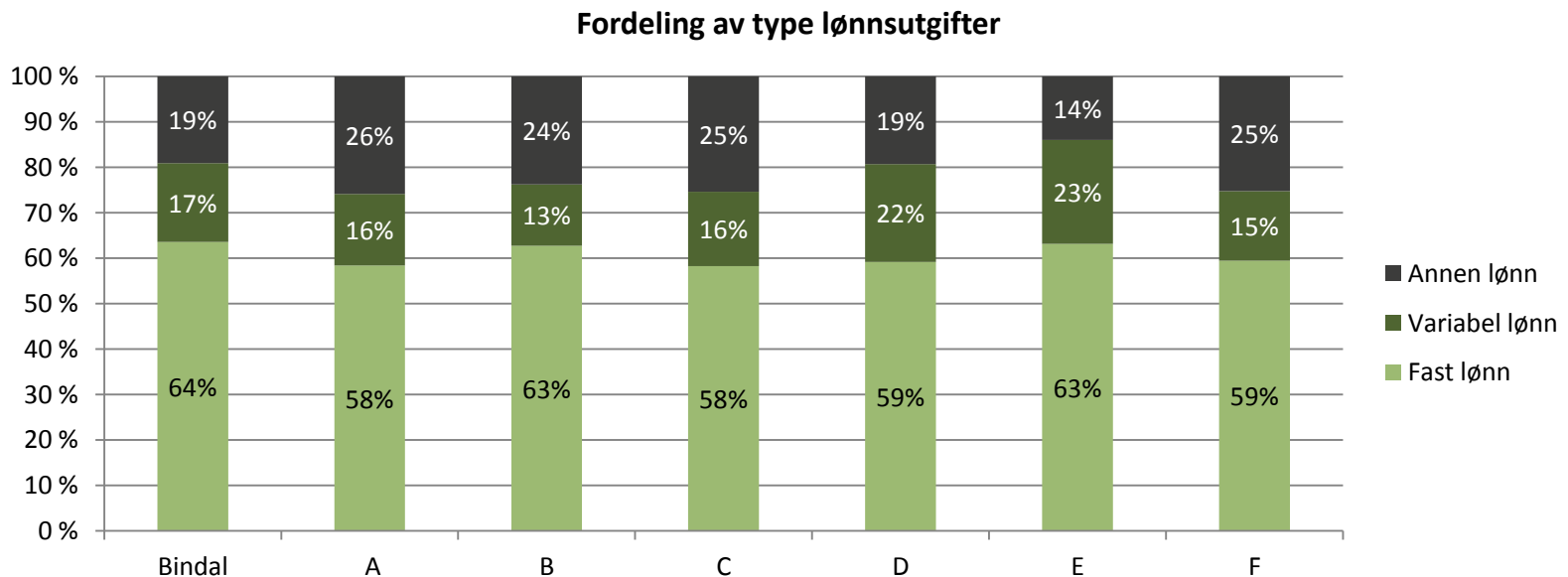
Nå-situasjonen: Utgiftssammensetning, institusjon

- Samlede lønnsutgifter er om lag 86 % av alle utgifter knyttet til institusjonsdriften.
- Dette er langt høyere enn i andre kommuner. Landsgjennomsnittet er på 73 %.
- Andelen andre driftsutgifter er tilsvarende lavere enn gjennomsnittet.
- I tillegg til faste lønnsutgifter på om lag 55 % av utgiftene, utgjør de øvrige lønnsutgiftene knyttet til andre typer faste lønnsutgifter som pensjon, arbeidsgiveravgift osv. om lag 16 %. Til sammen betyr dette at om lag 71 % av lønnsutgiftene er bundet opp i *fast lønn* og tilhørende sosiale utgifter.
- Driftsutgifter i denne sammenheng inkluderer ikke driftsutgifter til selve institusjonslokalene (renhold, og bygningsmessig drift og vedlikehold). Disse utgiftene er bevisst holdt utenfor denne analysen for å enda mer direkte kunne se kostnadsbildet knyttet til driften som mer direkte relaterer seg til brukerne.

Nå-situasjonen: Lønnsutgiftene i institusjon

- Vi ser videre på dette ved å sammenlikne fordelingen av ulike typer lønnsutgifter i Bindal kommune med tilsvarende fordeling i andre kommuner der vi har tilgang til detaljert tallmateriale. I hovedsak er de utvalgte institusjonene omtrent på størrelse med institusjonstjenestene i Bindal kommune.
- Vi ser at Bindal har en høyere andel fastlønn i sine lønnsutgifter til institusjon:
 - Andelen faste lønnsutgifter ligger om lag 3 % over gjennomsnittet av vårt utvalg.
 - Andelen variabel lønn ligger omtrent på gjennomsnittet av vårt utvalg. Andelen variabel lønn er sterkt knyttet opp mot sykefravær og vakanser. De stedene hvor sykefraværet er høyt ser man som regel at også de variable lønnsutgiftene er høye.

Nå-situasjonen: Ressursteam

- I Bindal kommune har man opprettet et ressursteam som en slags erstatning for tidligere vikarpool.
- De som inngår i ressursteamet er fast ansatte, men skal i prinsippet settes inn etter behov der det er fravær.
- Det er likevel slik at de som inngår i ressursteamet er på arbeid hver dag som andre fast ansatte, dvs. at dette er fast bemanning på toppen av de som går i fast turnus, og slik sett utgjør tilleggsressurser.
- Ressursteamet bidrar til reduserte vikarutgifter fordi man ikke trenger å leie inn vikarer. Dette gir likevel en dyrere løsning enn det det ville vært å leie inn vikarer etter behov fordi disse ressursene benyttes hver dag uavhengig av behovet.
- Ressursteamet utgjør følgende ressurser:
 - Institusjon: 6,3 ÅV
 - Hjemmesykepleie: 1,08 ÅV
 - Åsentoppen: 0,6 ÅV
 - TOTALT: 7,98 ÅV

Nå-situasjonen: Tjenesteproduksjon, institusjon

- Bindals institusjonstilbud besto i 2012 av totalt 35 plasser, av disse var 30 plasser til langtidsopphold og 5 til korttidsopphold, inkludert rehabilitering og akutt-tilbud.
- Totalt 41,8 årsverk betjente dette tilbudet på avdelingene. Av disse er 28,5 årsverk i fast turnus og 6,3 årsverk i ressursteam.
- Vi ser at lønnskostnaden per timeverk er litt lav sammenliknet med andre vi har i vårt beregningsgrunnlag. Dette kan ha sammenheng med ulikt lønnsnivå i kommunene, og at lønnsnivået er høyere for eksempel sentralt på Østlandet.
- Vi ser også at Bindal har bruttoutgifter per plass omtrent på nivå med andre kommuner.
- Tatt i betraktning at mange av plassene ikke er fylt, gir dette en høy kostnad per bruker. Dette kommer vi tilbake til senere i analysen.

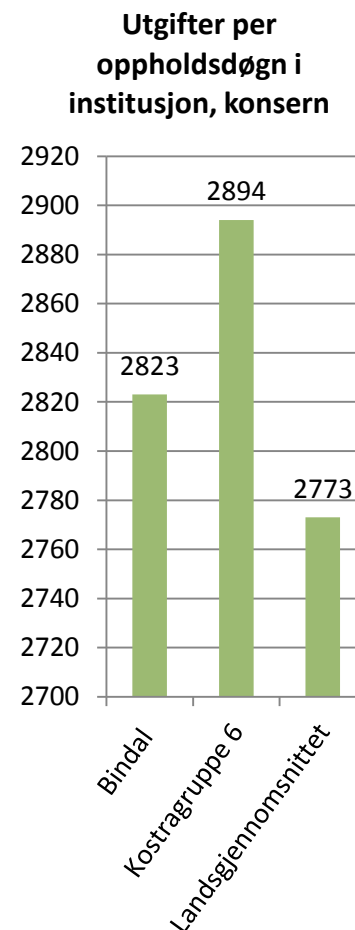
Tjenestedata

Antall brukere, langtidsopphold	22
Antall brukere, korttidsopphold	0-5
Antall plasser, langtidsopphold	30
Antall plasser, korttidsopphold	5
Totalt antall plasser	35
Antall faste årsverk (inkl 6,3 ÅV ressursteam)	41,8
Andel fast lønn	64 %
Andel variabel lønn	17 %
Lønnskostnad per time	498
Brutto lønnsutgifter pr heltidsplass	704 360
Brutto totalutgifter pr heltidsplass	818 522

Nå-situasjonen: Utgifter per døgn, institusjon

- Vi har beregnet utgifter per døgn med to ulike metoder: ABC-metodikk og en sammenlikning basert på KOSTRA-indikatoren "utgifter per oppholdsdøgn i institusjon". Utslagene for de to metodene kan være noe ulike. Hensikten med å bruke ulik metodikk er å vurdere utgiftene med ulike vinklinger, fordi dette gir et bedre grunnlag for å kunne konkludere om utgiftsnivået innenfor området.
- Vi har i tabellen nedenfor beregnet en døgnkostnad ut fra metodikken som tidligere er presentert rundt aktivitetsbasert kostnadsstyring. Den beregnede døgnprisen i Bindal ligger på i om lag 2 600 kr/døgn ut fra aktivitetsbaserte kostnader. Dette er høyere enn gjennomsnittet av vårt beregningsgrunnlag (2 237 kr/døgn)
- Vi ser at utgifter per oppholdsdøgn (KOSTRA-tall) er omtrent på samme nivå som gjennomsnittet for kommunene i KOSTRA-gruppen og i hele landet.
- Oppsummert gir de to metodene et inntrykk av at utgiftene per døgn i institusjon i Bindal kommune er noe høyere enn gjennomsnittet.
- Det er viktig å presisere at disse kostnadene baserer seg på antall plasser i institusjon. I de fleste kommuner er alle plasser fylt opp, mens i Bindal er det per januar 2014 8-10 ledige plasser. Dette betyr at kostnaden *per beboer* blir langt høyere enn gjennomsnittet.

ABC-kalkyle	
Tilgjengelige liggedøgn pr år	10 950
ABC totalkostnad pr liggedøgn, tilgjengelige liggedøgn	2 616

Nå-situasjonen: Pleiefaktor og pleiekostnadsindeks

Produktivitetsanalyse	
A. Pleiefaktor (ant ÅV/ant plasser)	0,99
B. Pleiefaktor (ant ÅV/ant beboere)	1,24
C. Pleiefaktor, plasser ekskl. ressursteam	0,81
D. Pleiefaktor, beboere ekskl. ressursteam	1,19
Pleiekostnadsindeks (tot.kostn.pr. plass/ pleiefaktor)	823 226
Pleiekostnadsindeks, beboere (tot.kostn.pr.beboer/ pleiefaktor)	1 005 202
Gjennomsnittlig IPLOS-score	4,50
Lønnskostnad per time per plass	449
Lønnskostnad per time per beboer (forutsatt 24 beboere)	655
*forutsatt at gjennomsnittlig antall beboere totalt er 24 (22 langtids- og 2 korttidsbeboere)	

- Tabellen over viser først en beregning av pleiefaktoren ved institusjon i Bindal. Dette blir beregnet ut fra sammenhengen mellom antall årsverk og antall heltidsplasser ved institusjonen. I antall årsverk i den første beregningen er ressursteamet medberegnet (A). Dette innebærer at pleiefaktoren ved fravær vil bli lavere enn det som er illustrert. Dersom man forutsetter at fraværet er like stort som de ressurser ressursteamet utgjør (6,3 ÅV) vil pleiefaktoren være 0,81 (C). Det er imidlertid lite sannsynlig, og reell pleiefaktor sett i forhold til antall plasser ligger sannsynligvis et sted imellom disse to tallene.
- Siden Bindal kommune har mange ledige plasser i institusjon, har vi valgt å også beregne en pleiefaktor basert på antall beboere, i tillegg til en pleiefaktor basert på antall plasser. Dette for å illustrere det reelle forholdstallet mellom antall beboere og bemanning. Vi mener at dette gir et mer riktig bilde av situasjonen enn om man benytter antall plasser i beregningen. Også her har vi beregnet pleiefaktoren basert på antall beboere både med (B) og uten (C) ressursene i ressursteamet. Vi ser at i begge tilfeller gir dette en bemanning som er høyere enn et årsverk per bruker. Dette er veldig høyt.
- Vi har også omregnet pleiefaktoren til en pleiekostnadsindeks per heltidsplass. Denne viser hva en heltidsplass ville kostet dersom en hadde bemanningsforholdet 1:1 ift. antall plasser, dvs. en pleiefaktor på 1,00. Med en slik beregning kan vi ta høyde for forskjeller som kan oppstå som en konsekvens av særlige brukerbehov – og dermed i større grad muliggjøre sammenlikning mellom ulike sykehjem og kommuner.
- Denne måten å beregne på forutsetter at det faktisk er en logisk sammenheng mellom bemanning, antall plasser og beboere og pleiebehovet hos brukerne. Siden man i Bindal har mange ledige plasser i institusjon, velger vi å ikke fokusere tungt på beregning og sammenlikning av pleiekostnadsindeksen. Dette fordi vi ser at bemanningen er tilpasset et høyere antall plasser enn det kommunen har behov for.

Nå-situasjonen: Pleiefaktor og pleiekostnadsindeks

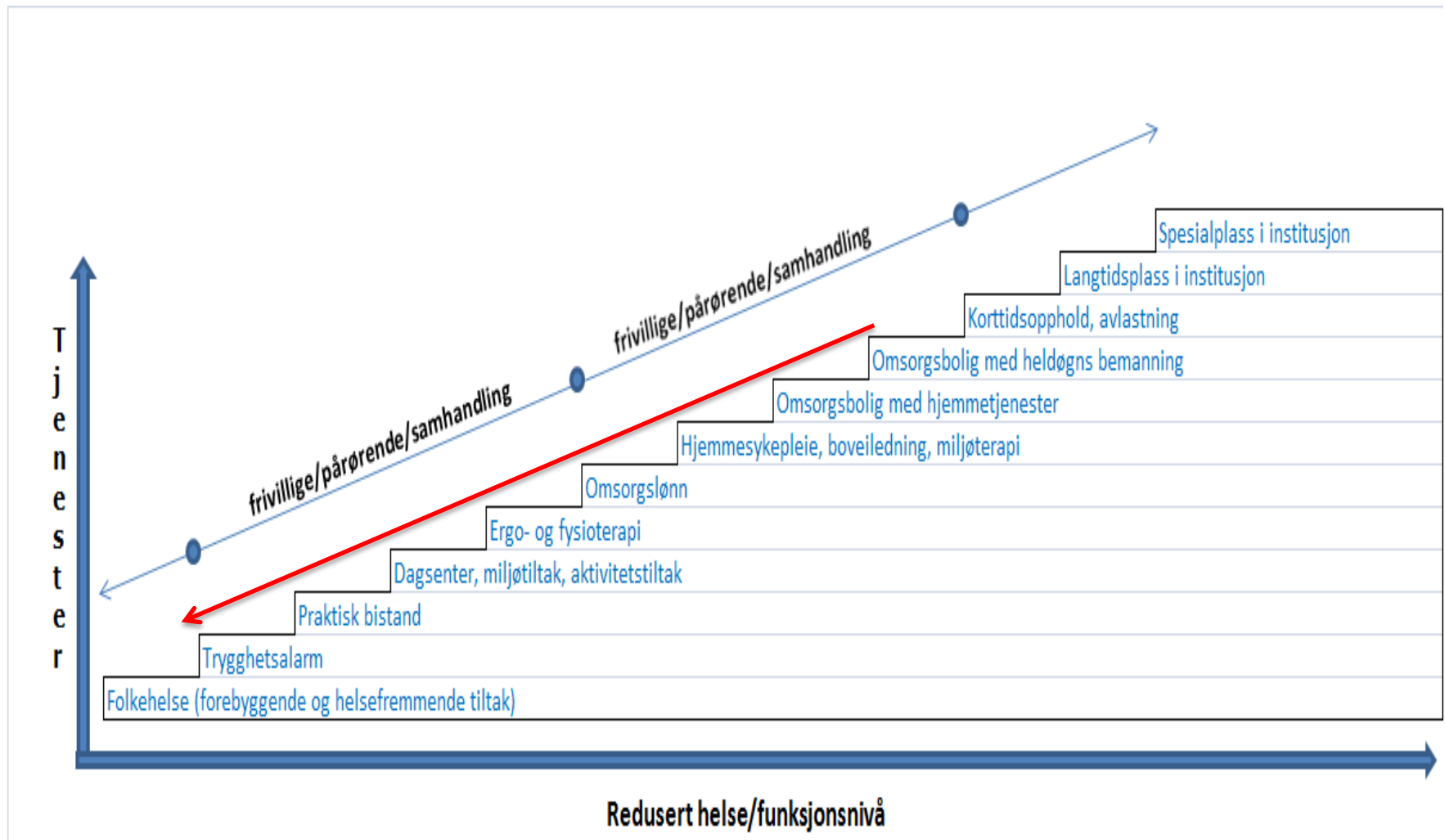
- Ifølge våre beregninger basert på oversendt materiale fra kommunen, er gjennomsnittlig IPLOS-score i institusjon Bindal på 4,5, dvs. at den gjennomsnittlig beboeren har et høyt/omfattende pleiebehov.
- Innenfor institusjoner rundt i kommune-Norge varierer gjennomsnittlig IPLOS-score relativt mye. Dette har i stor grad sammenheng med at kommunene organiserer institusjonsplasser og plasser i heldøgnsbemannede omsorgsboliger på ulike måter. Enkelte kommuner har ikke lenger tradisjonelle langtidsplasser. Dette innebærer at brukerne som har sykehjemsplass har svært omfattende bistandsbehov, og gjennomsnittlig IPLOS-score i institusjon blir derfor svært høy (opp mot 4,5). De resterende brukerne innvilges i stedet tjenester innenfor hjemmebasert omsorg, og bidrar i større grad til høyere gjennomsnittlige bistandsbehov, og dermed høyere utgifter innenfor hjemmetjenesten, mens utgiftene i institusjon reduseres.
- I tradisjonelle sykehjem er det vanlig at pleiefaktoren ligger på om lag 0,75-0,8. Pleiefaktoren i Bindal er svært høy. Tatt i betraktning at brukerbehovene er relativt høye (gjennomsnittlig IPLOS på 4,5), er det logisk at pleiefaktoren er noe høyere enn gjennomsnittet. Likevel viser beregningene en høy pleiefaktor, også brukerbehovene tatt i betraktning.
- Når vi vet at den reelle pleiefaktoren sett opp mot antall beboere er 1,19 også *uten* at ressursteamet er medregnet (dvs. at det er nesten 1,2 årsverk per beboer), viser dette at den reelle pleiefaktoren er veldig høy ved Bindal sykehjem.
- I behandlingen av årsbudsjett 2014 og økonomiplan 2015-17 ble det vedtatt å kutte 6 årsverk innenfor institusjonstjenesten i Bindal kommune. Vi har for illustrasjonens skyld beregnet hva pleiefaktoren vil bli med en reduksjon på 6 årsverk sammenliknet med de nevnte antall årsverk, og forutsatt samme antall beboere (totalt 24 beboere). Dette ville gi en pleiefaktor på 0,94 om man holder ressursteamet utenfor, og pleiefaktor på 1,03 om man inkluderer ressursene i ressursteamet. Dette innebærer at den reelle pleiefaktoren vil ligge et sted imellom disse tallene, og fremdeles være svært høy på tross av reduksjonene.

Oppsummert

Nå-situasjonen: Pleiefaktor og pleiekostnadsindeks

- Ved første øyekast kan det gjennom KOSTRA-statistikk og beregning av enhetskostnader per plass i institusjon synes som om institusjonstjenestene i Bindal drives med relativt god produktivitet.
- Når man går videre i analysene og korrigerer for at kommunen har 8 ledige langtidsplasser og 0-5 ledige korttidsplasser (varierer), endrer bildet seg betydelig. Det fremkommer da at enhetskostnadene per *beboer* er svært høye.
- Vi kan, basert på den informasjonen vi har tilgang til gjennom offentlig tilgjengelige data og statistikk, ikke finne forhold som tilsier at Bindal bør ha så høye enhetskostnader innenfor institusjon. På grunn av relativt høy brukertyngde er det naturlig at enhetskostnadene i institusjon ligger noe høyt, men på langt nær så høyt som i dag.

Kostnadsanalyser: Hjemmebaserte tjenester

Kostnadsanalyser: Hjemmebaserte tjenester

Bruk av ATA-tid som måleparameter

- Måling av produktivitet i tjenesteproduksjonen kan gjøres ved å sette et mål på den tid som brukes direkte mot tjenestene. Dette er definert som ansikt til ansikt-tid av Kommunal- og regionaldepartementet.
- ATA-tid defineres som arbeidsoppgaver/aktiviteter som kun gjennomføres fysisk sammen med én eller flere brukere (individ og gruppenivå) (Kunnskapsnettverk, 2005). Brukere oppfatter kontakt med tjenesteyter som en avgjørende kvalitet. Misfornøyde brukere gir ofte uttrykk for at tjenesteyter er for lite tilgjengelig, eller har for liten tid sammen med brukeren. Andel ATA er sentralt i en situasjon der ressursene, både de økonomiske og faglige, må utnyttes best mulig. ATA-tid er derfor et viktig mål for effektive tjenester.
- Høy andel ATA-tid er som hovedregel effektivt, både ut i fra kommunens behov for å ha et høyt produksjonsvolum og ut i fra brukernes kvalitetsvurdering. Erfaringer viser at det kan være hensiktsmessig å implementere ATA som indikator på produktivitet og effektivitet innen tjenesteområder der dette er naturlig (Kunnskapsnettverk, 2005). Dette forutsetter en fastlegging av ambisjonsnivå og målinger av ATA-tid innenfor aktuelle tjenesteområder.
- Innen store personellintensive tjenester som pleie og omsorg og skole, er det lite tradisjon for å ha fokus på ATA-tid, og målinger av ATA-tid. Samtidig ser vi at dette er nøkkelen til å få mer tjenester for hver krone. Økes ATA-andelen innen en tjeneste fra 60 % til 70 %, kan samlet tjenestetilbud (her definert som brukerkontakt) opprettholdes med 15% mindre ressurser (Kunnskapsnettverk, 2005).
- For å gjennomføre ATA-tid som styringssystem, avhenger det av at en er nøye med å analysere tidsbruken i tjenesteproduksjonen, og rapporterer denne nøyaktig i etterkant slik at en kan skille ut hva som er indirekte tid i form av rapportering, administrasjon, møter osv, og hva som er direkte tid på brukerne, ansikt-til-ansikt-tid.
- Erfaringstall tilsier at en ATA-tid over 60 % indikerer at kommunens tjeneste er effektiv sammenlignet med andre kommuner, mens tall betydelig under 60 % vil gi indikasjoner på at produktiviteten bør økes. Vi presiserer her at det er snakk om andelen *faktisk* levert tid. I planleggingen vil ATA-andelen som regel ligge godt over 60% uavhengig av den reelle leveransen.

Kostnadsanalyser: Hjemmebaserte tjenester

ATA-tid

- Hva som er god ATA-tid i en kommune vil variere med blant annet reiseavstand, siden det vil variere mye fra kommune til kommune hvor mye tid man faktisk bruker på å komme frem til de ulike brukerne.
- Analysen gjøres på grunnlag av registreringer i tjenesteproduksjonssystemet. Her registreres innvilget tid (vedtak).
- I tillegg beregnes hva kommunen har av tilgjengelige timer til hjemmetjenester. Disse timene baserer seg på antall årsverk til formålet.
- Det er veldig vanlig med noe feilkilder på registreringene. Mulige feilkilder kan være:
 - Ikke skille riktig mellom timer og minutter
 - Ikke lagt inn tjenestefrekvens
 - Mangler oppdateringer av vedtak
- Noen kommuner registrerer *faktisk tidsbruk* – og måler på denne måten hvor mye tid som reelt brukes i direkte kontakt med brukerne.
- Alternativt kan man gjennomføre en egenstudie av tidsbruk i en periode for dokumentasjons- og planleggingsformål. Vi er kjent med at dette er gjort i Bindal kommune, men registreringene er ikke vurdert å være gode nok til at de egner seg som grunnlag for analyser i denne rapporten.

Datamaterialet: Hjemmebaserte tjenester

- I analysene bruker vi tildelt tid til alle brukere som er registrert ved IPLOS som utgangspunkt for våre effektivitetsvurderinger. Dette er særlig aktuelt i hjemmetjenesten der brukere får tildelt tid gjennom vedtak som registreres og som videre danner grunnlaget for planlegging av tjenesteproduksjonen.
- Ut fra denne budsjetteringen av tidsbruk, kan en måle et *budsjettert* effektivitetsestimat (som vi vil komme tilbake til i et senere avsnitt). Videre er det mulig i hjemmetjenesten å også rapportere faktisk forbrukt tid. Dette ble gjort i en prøveperiode i Bindal kommune. Men tiltroen til datagrunnlaget er ikke bra nok til at vi har kunnet bruke dette i våre analyser. Vi har derfor ikke mulighet til å beregne reell ansikt-til-ansikt tid innenfor hjemmetjenesten. Likevel vil en beregning av ATA-tid basert på registrerte vedtakstimer gi grunnlag for å vurdere om den *planlagte* tidsbruken i hjemmetjenesten er realistisk og effektiv basert på de timer en har til rådighet gjennom antall årsverk.
- Registrerte vedtakstimer vurderes å være av rimelig bra kvalitet. Dermed mener vi det forelagte datamaterialet kan brukes til å si noe om den budsjetterte kostnadseffektiviteten i hjemmetjenesten.

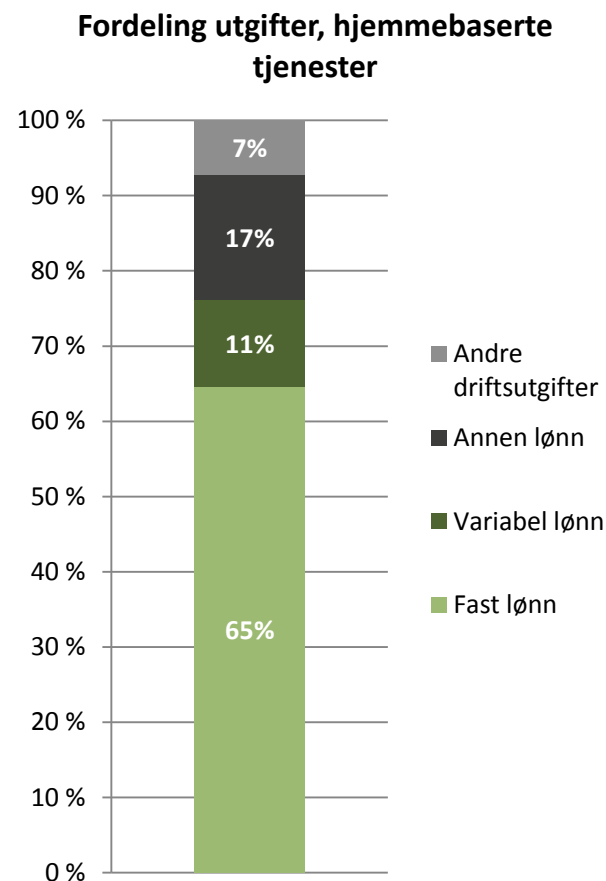
Nå-situasjonen: Totalutgifter, hjemmebaserte tjenester

- I tabellen til høyre har vi summert opp og fordelt totalkostnadene på hjemmebaserte tjenester i Bindal kommune.
- Hjemmebaserte tjenester er her definert på samme måte som i KOSTRA-funksjon 254, og inkluderer alle tjenester knyttet til hjemmebasert omsorg.
- Dette gir et bilde av den totale størrelsen og sammensetningen av utgiftene for hjemmetjenesten.
- Kostnadsinndeling er samme som det er beskrevet under institusjon.
- Brukerbetaling er holdt utenfor i de påfølgende analysene.
- Bruttoutgifter er benyttet for å kunne sammenlikne med andre kommuner på best mulig måte.

Oversikt Totalutgifter i hjemmebaserte tjenester (Regnskapstall fra 2012)	
Fast lønn	15 871 175
Variabel lønn	2 820 950
Annen lønn	4 112 157
<u>Sum lønn</u>	<u>22 804 282</u>
Andre driftsutgifter	1 762 127
<u>Sum brutto driftsutgifter</u>	<u>24 566 409</u>
<u>Brukerbetaling</u>	<u>-211 933</u>

Nå-situasjonen: Utgiftsammensetning, hjemmebaserte tjenester

- Samlede brutto lønnsutgifter er 93 %. Dette er en høyere lønnsandel enn de fleste andre kommuner har til samme formål. Landsgjennomsnittet er 87 %.
- Fastlønnsandelen på om lag 65 % er noe over «normalt» nivå.
- Den variable lønnsandelen på 11 % er på et lavt nivå.
- Andre driftsutgifter er på 7 % av totale utgifter, noe som er lavt sammenliknet med sammenlikningsgrunnlaget.
- I tillegg til faste lønnsutgifter, utgjør de øvrige lønnsutgiftene knyttet til andre typer faste lønnsutgifter som pensjon, arbeidsgiveravgift osv. 17 %. Dette er omtrent på samme nivå som andre.
- Til sammen betyr dette at nesten 83 % av lønnsutgiftene er bundet opp i *fast lønn* og tilhørende sosiale utgifter. Dette er relativt normalt sammenliknet med andre.

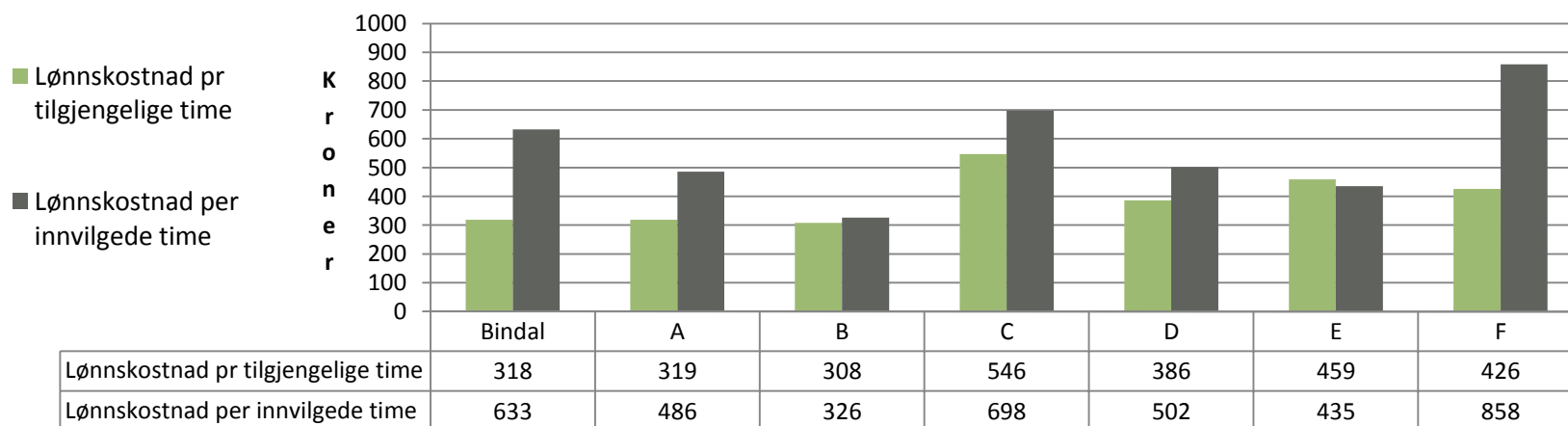

Nå-situasjonen: Tjenesteproduksjon, hjemmebaserte tjenester

- Lønnskostnad per innvilgede time baserer seg på regnskapstall og det vi har fått oppgitt fra Bindal kommune som «vedtatte timer til hjemmetjenester».
- Bindal har en normal lønnskostnad per time og en lav lønnskostnad per innvilgede time. Vi kommer tilbake til årsaken til dette på de neste sidene.

Nøkkeltall, hjemmebaserte tjenester	
Totalkostnader	
Totale lønnskostnader (2012)	8 422 861
Lønnskostnader pr uke (2012)	161 978
Tidsfaktorer pr uke	
Antall tilgjengelige timer pr uke (Jan. 2014)	509
Antall innvilgede timer pr uke (Jan. 2014)	256
Kostnader per time	
Lønnskostnad pr tilgjengelige time	318
Lønnskostnad per innvilgede time	633

Lønnskostnad per time

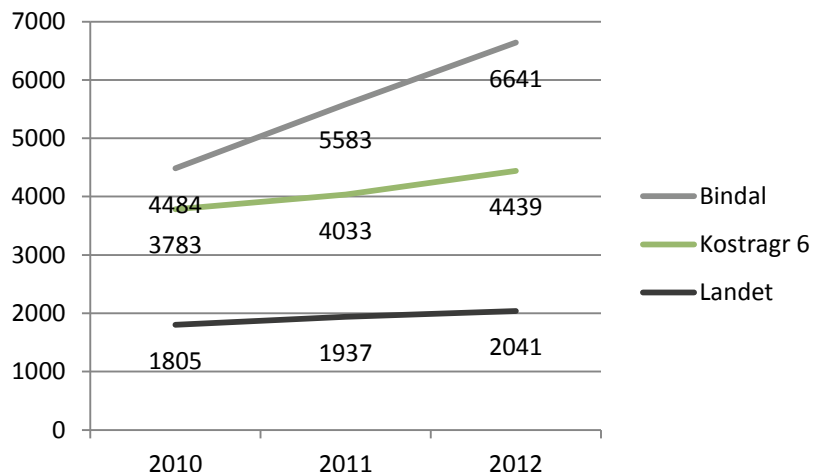
Nå-situasjonen: Produktivitet, ATA-tid, Hjemmebaserte tjenester

- Som nevnt tidligere regnes en reell ATA-tid på 60 % for å være rimelig bra.
- Likevel er det normalt når tidsbruk i hjemmetjenesten skal planlegges å legge opp til en høyere ATA-tid enn det man reelt sett forventer å oppnå. Samlet sett er det relativt normalt å måtte *planlegge med en* ATA-tid på opp mot 80 %. Ofte er stramme økonomiske rammer noe av årsaken til at den planlagte ATA-tiden legges på et såpass høyt nivå.
- Det er noe uenighet i Bindal kommune om hva som skal betegnes som riktig antall årsverk i hjemmetjenesten. Vi har forholdt oss til de årsverk som reelt sett fikk utbetalt lønn innenfor dette området per januar 2014.
- Dersom vi benytter et lavere antall årsverk som vi også har fått oppgitt av kommunen, vil planlagt ATA-tid være om lag 63 %. Dette er fortsatt en lav planlagt ATA-tid.
- En reell ATA-tid på 60 % regnes for å være et tegn på god produktivitet. Utfra de tallene vi har tilgjengelige er det rimelig å anta at ATA-tiden i Bindal reelt sett er om lag 50 % (om man ser på hjemmesykepleie og hjemmehjelp/praktisk bistand isolert fra hjemmetjenester tilknyttet heldøgnsbemannede boliger, slik vi har gjort i denne analysen.)
- I heldøgnsbemannede boliger vil normalt ATA-tiden være tett opptil 100 %.

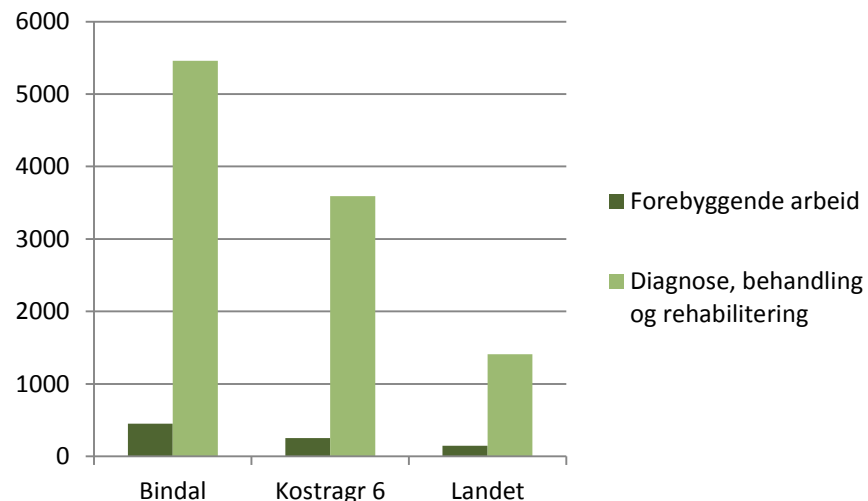
Aktivitetsbasert kalkyle	
Antall tilgjengelige timer per uke (2014)	478
Antall innvilgede timer per uke (2014)	256
Andel planlagt ATA-tid	54 %
Andel indirekte tid	46 %

Nå-situasjonen: Ressursbruk, helse

- Bindal kommune har netto driftsutgifter per innbygger i kommunehelsetjenesten som er betydelig høyere enn landsgjennomsnittet, og langt høyere enn sammenlignbare kommuner.
- Utgiftene har hatt en økning de siste årene. Dette har sammenheng både med at innbyggertallet er gått ned og at utgiftene har økt.
- Når vi ser nærmere på hvordan utgiftene fordeler seg i figuren nede til høyre ser vi at Bindal har høyere utgifter både til forebyggende arbeid og til diagnose, behandling og rehabilitering.

Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten, konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

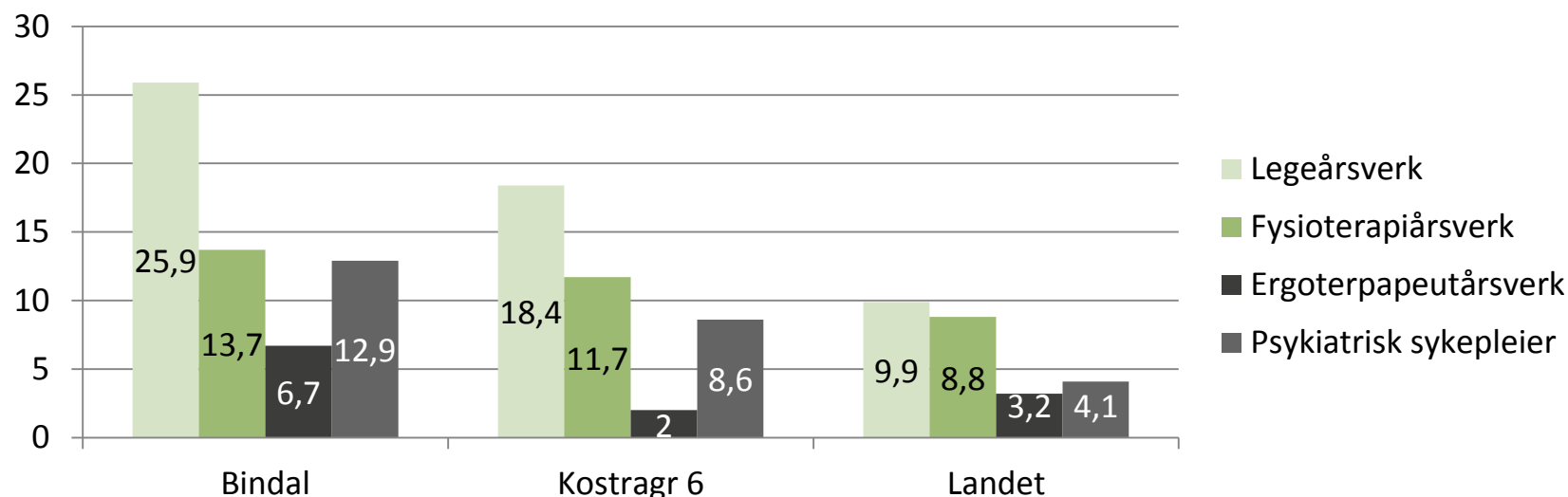

Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid og diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Kvalitet og ressurser, helse

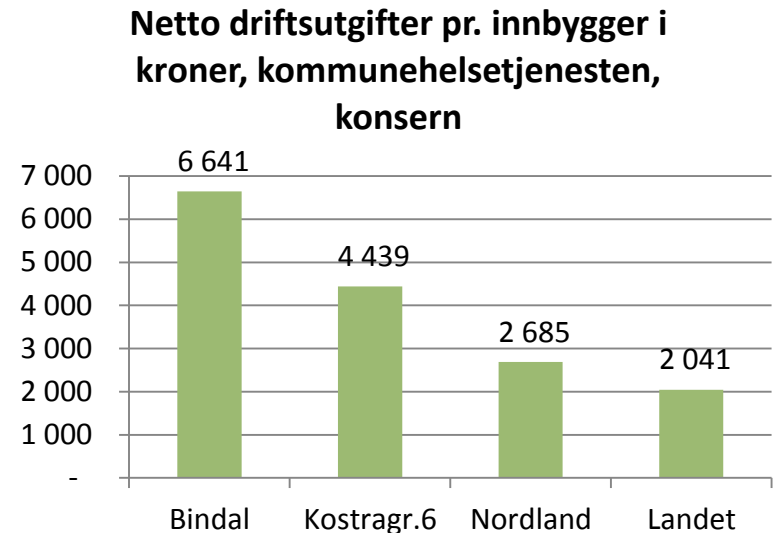
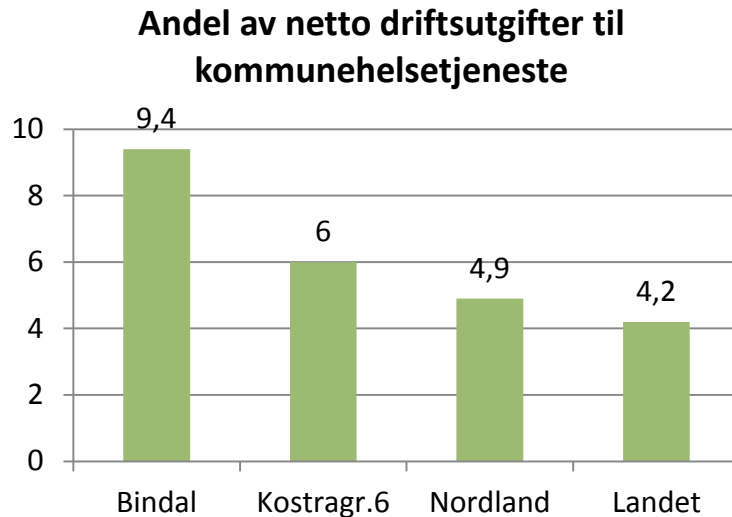
- De høye kostnadene til kommunehelse henger sammen med svært høy dekning av helsepersonell i Bindal kommune.
- Som vi ser på figuren under har Bindal et høyere antall årsverk per 1000 innbyggere både når det gjelder lege, fysioterapeut, ergoterapeut og psykiatrisk sykepleier enn både sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet. Spesielt legeårsverk er langt høyere enn gjennomsnittet.

Årsverk, lege, fysioterapi, ergoterapi og psykiatrisk sykepleie

Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, årsverk av ergoterapeuter pr. 10 000 innbyggere (khelse+plø), årsverk av psykiatriske sykepleiere pr. 10 000 innbyggere (khelse+plø), konsern 2012. Kilde. KOSTRA.

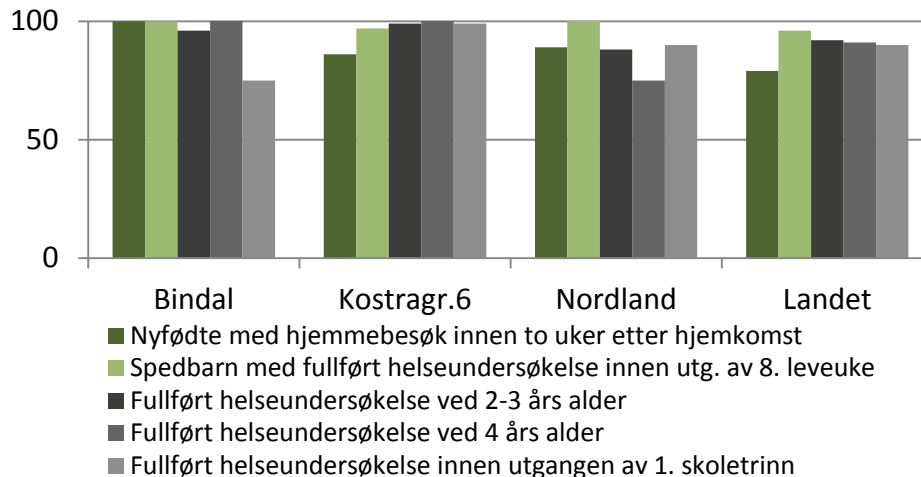
Nå-situasjonen: Kommunehelsetjenesten

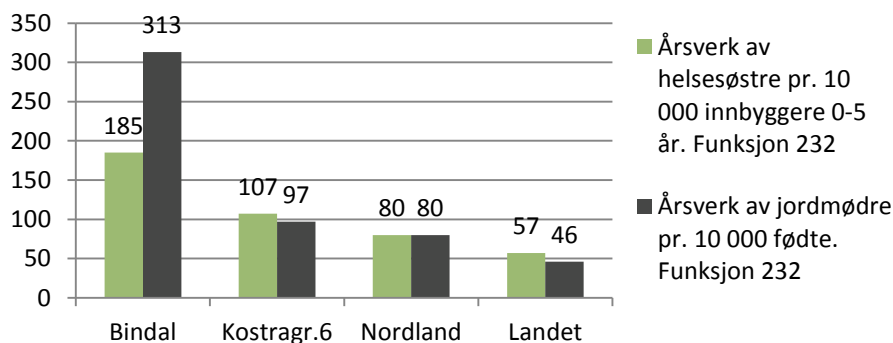
- Bindal har svært høye utgifter til kommunehelsetjenesten sammenliknet med andre, og bruker også en større andel av sine totale utgifter til dette formålet.

Nå-situasjonen: Helsestasjonen

Andel barn med fullførte undersøkelser

Årsverk i helsestasjonstjenesten

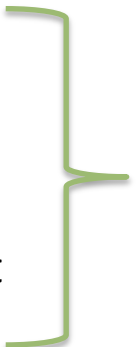
- Som det fremgår av figuren har Bindal kommune tett opptil 100 % gjennomførte undersøkelser for de fleste typer undersøkelser.
- Unntaket er helseundersøkelser innen utgangen av 1.trinn der Bindal har en lavere andel gjennomførte undersøkelser enn sammenlikningsgruppene.
- Generelt viser dette at helsestasjonstjenesten gjennomfører de undersøkelser som normalt måler produksjonen i helsestasjonene.
- Når vi ser på antall årsverk med helsesøstre og jordmødre i forhold til antall innbyggere så ligger Bindal langt høyere enn sammenlikningsgrunnlaget.

Nå-situasjonen

Sentraladministrasjonen

Nå-situasjonen: Sentraladministrasjonen

- Sentraladministrasjonen er lokalisert på rådhuset, og er organisert som en stabsfunksjon med:
 - Rådmann
 - Resepsjon
 - Politisk sekretariat
 - Personal
 - IT/informasjon (0,8 årsverk IT-konsulent og 0,5 årsverk informasjonskonsulent)
 - Økonomi: 4,2 årsverk (inkludert 0,4 årsverk reduksjon i stilling for tiden)
- I tillegg belastes sentraladministrasjonen 0,65 årsverk i frikjøp for tillitsvalgt.

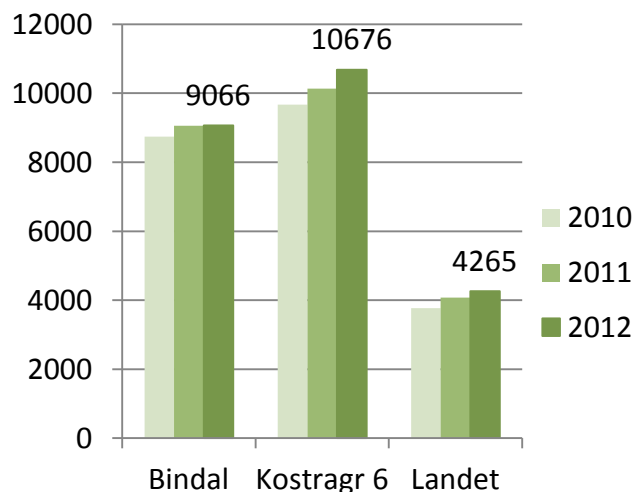

Til sammen 5,3 årsverk

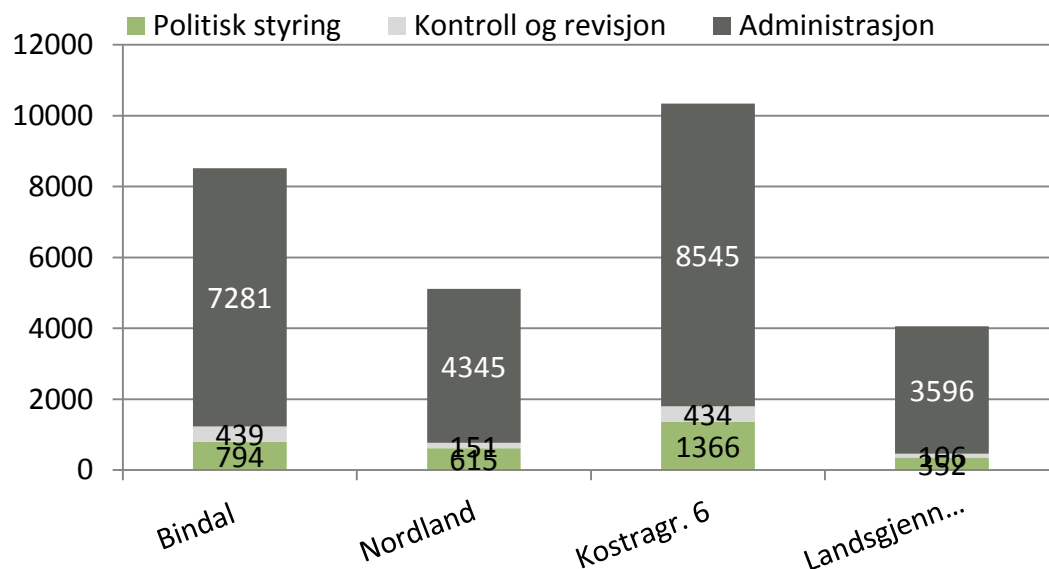
Nå-situasjonen: Ressursbruk, sentraladministrasjonen

- Bindal har som forventet høye utgifter til administrasjon, kontroll og styring om man sammenlikner med landsgjennomsnittet. Sammenliknet med kommunegruppa har Bindal kommune noe lavere utgifter til dette formålet.
- Det er forventet og normalt at små kommuner har administrasjonsutgifter per innbygger som ligger langt høyere enn landsgjennomsnittet.

Netto driftsutgifter til administrasjon og styring

Utgifter til administrasjon, kontroll og revisjon og politisk styring

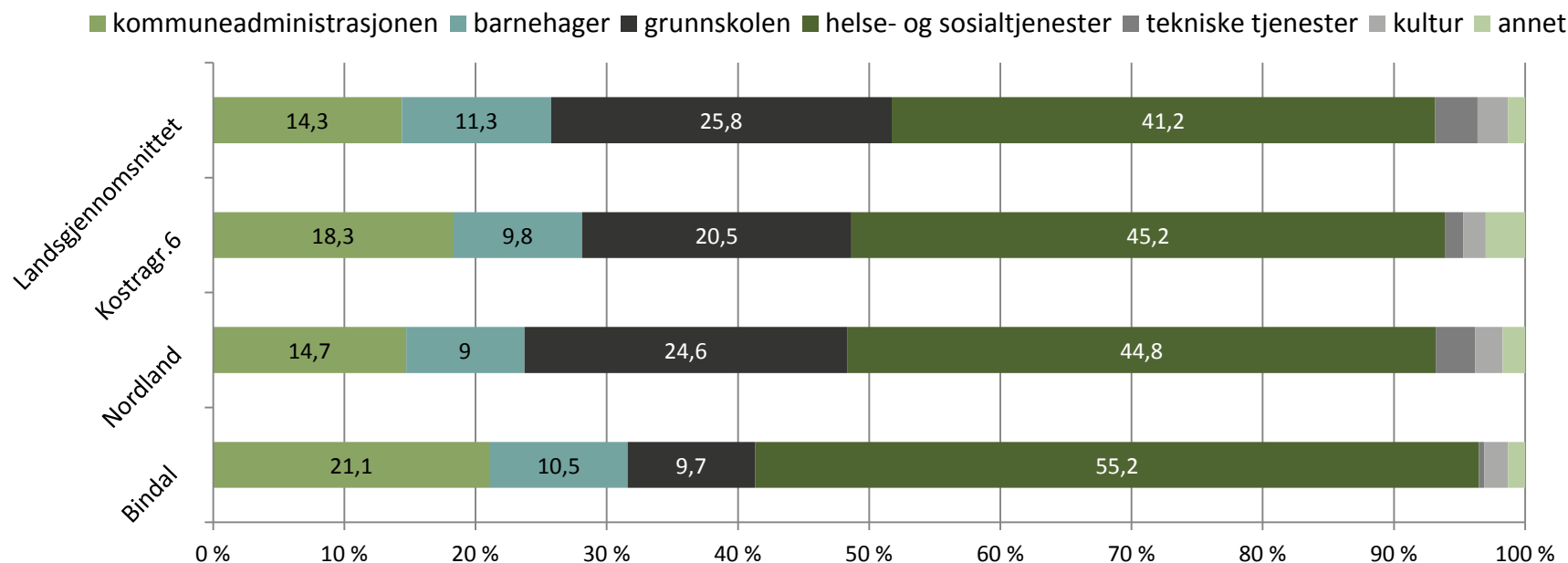

Netto driftsutgifter, administrasjon, kontroll og revisjon og politisk styring, i kr. pr. innb., konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

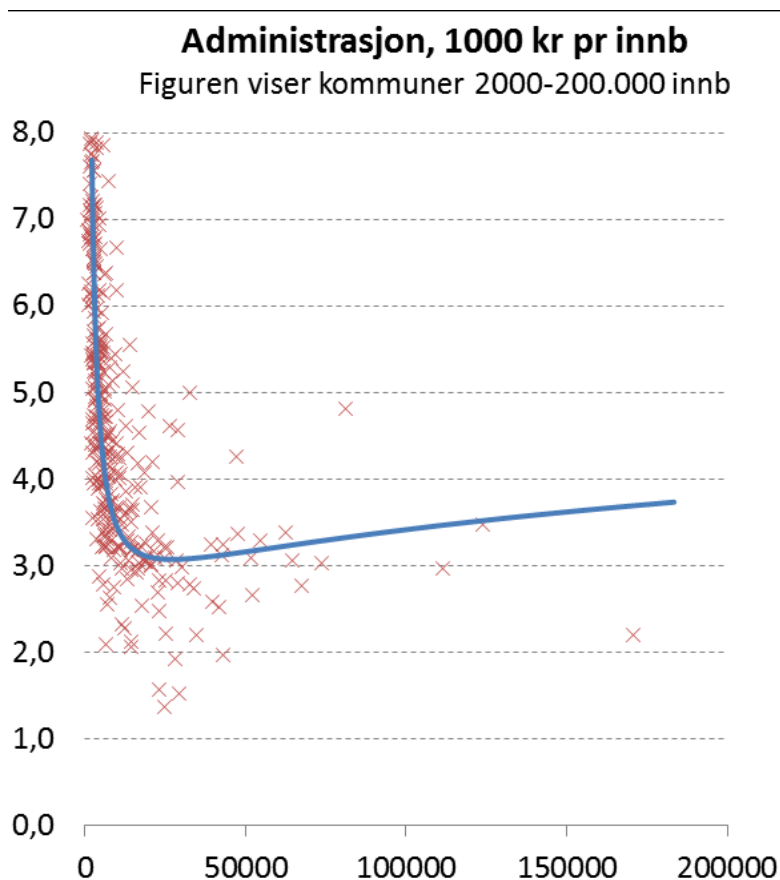
Nå-situasjonen: Årsverk til ulike formål

- Som figuren viser har Bindal kommune en høy andel årsverk til administrasjon sammenliknet med de andre. Sannsynligvis er den viktigste årsaken til dette at Bindal kommune er langt mindre enn gjennomsnittskommunene i de andre gruppene. Forskning viser at det er en klar sammenheng mellom kommunestørrelse og andel årsverk til administrasjon, der de minste kommunene naturlig har en høyere andel til administrasjon enn de større kommunene har (se neste side).

Andel årsverk til ulike formål

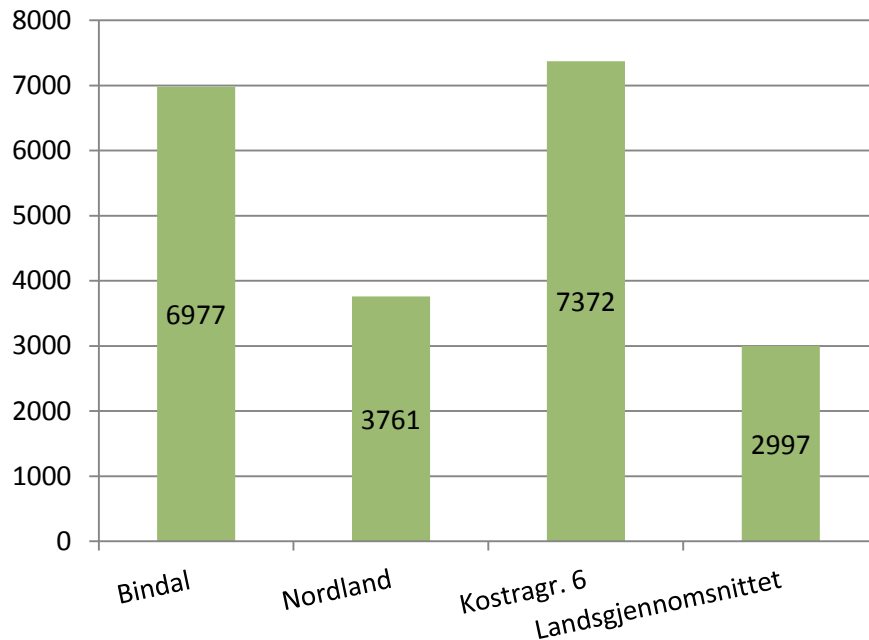
Generelt om administrasjonskostnader

- Selv om utgiftene til administrasjon i Bindal kommune kan virke tilsynelatende høye, er det likevel slik at høye administrasjonskostnader i forhold til antall innbyggere er normalt.
- Grafen til venstre illustrerer nettopp dette; Sammenhengen mellom antall innbyggere og utgifter til administrasjon.
- Ifølge KS må man regne faste kostnader for administrasjon til å være om lag 12,5 millioner kr per kommune. Dette tilsvarer om lag basistilskuddet for administrasjon .

Nå-situasjonen: Administrasjon

Lønnsutgifter, administrasjon og styring, i kr.
pr. innb., konsern

- Når vi ser på lønnsutgiftene til administrasjon og styring, målt i kroner per innbygger, ser vi at Bindal kommunes lønnsutgifter til dette formålet er noe lavere enn for KOSTRA-gruppen, men langt høyere enn gjennomsnittet for kommunene i Nordland fylke.
- I de innledende analysene om økonomiske rammebetingelser fremkom det at Bindal lå langt over det «normerte nivået» til administrasjon. Det er likevel ikke noe i detaljtallene som indikerer at Bindal kommune er overdimensjonert i administrasjonen.

Nå-situasjonen

Interkommunalt samarbeid

Oversikt over interkommunale samarbeid

Per 6. februar 2014

Navn på samarbeid	Deltakere
110 alarmsentral i Nord-Trøndelag	Vikna, Nærøy, Leka, Namsos, Overhalla, Fosnes, Namdalseid, Flatanger, Grong, Høylandet, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Bindal
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Vikna, Nærøy, Leka, Namsos, Overhalla, Fosnes, Namdalseid, Flatanger, Grong, Høylandet, Osen, Roan, Bindal
Namdal Rehabilitering IKS	Bindal+14 kommuner i Namdalen i NT
Legevaktordningen i Namdalen (LINA)	15k: Bindal, Vikna, Leka, Nærøy, Namsos, Overhalla, Fosnes, Namdalseid, Flatanger, Grong, Høylandet, Lierne, Namsskogan, Røyrvik, Osen
KOMREV Trøndelag IKS	Bindal, Brønnøy, Sømna, Vevelstad, Vega + 21 kom i NT og NT fk
EINA - Etterutdanningsnettverket i Namdalen	Kommunene i Namdalen (14), Osen, Bindal, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Helseforetaket i Nord-Trøndelag
Overgrepsmottaket i Nord-Trøndelag	Alle 24 kommuner i NT, i tillegg av Bindal
Kommunekraft AS	Eid av 126 kommuner, 8 fylkeskommuner og LVK. Følgende kom i Nordland: Beiarn, Bindal, Brønnøy, Evenes, Fauske, Gildeskål, Grane, Hamarøy, Hattfjelldal, Hemnes, Meløy, Rana, Rødøy, Saltdal, Sørfold, Vefsn
Interkommunalt arkivsamarbeid Nordland (IKAN)	31k: Alstahaug, Ballangen, Beiarn, Bindal, Bodø, Brønnøy, Bø, Dønna, Evenes, Fauske, Gildeskål, Grane, Hamarøy, Leirfjord, Lurøy, Lødingen, Meløy, Moskenes, Nesna, Rødøy, Røst, Saltdal, Steigen, Sømna, Sørfold, Tjeldsund, Træna, Tysfjord, Vega, Vevelstad, Værøy
Helgeland IUA	12 kommuner: Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Herøy, Leirfjord, Sømna, Vefsn, Vega, Vevelstad
Teaterinstruktør	Brønnøy, Bindal, Sømna og Vevelstad.

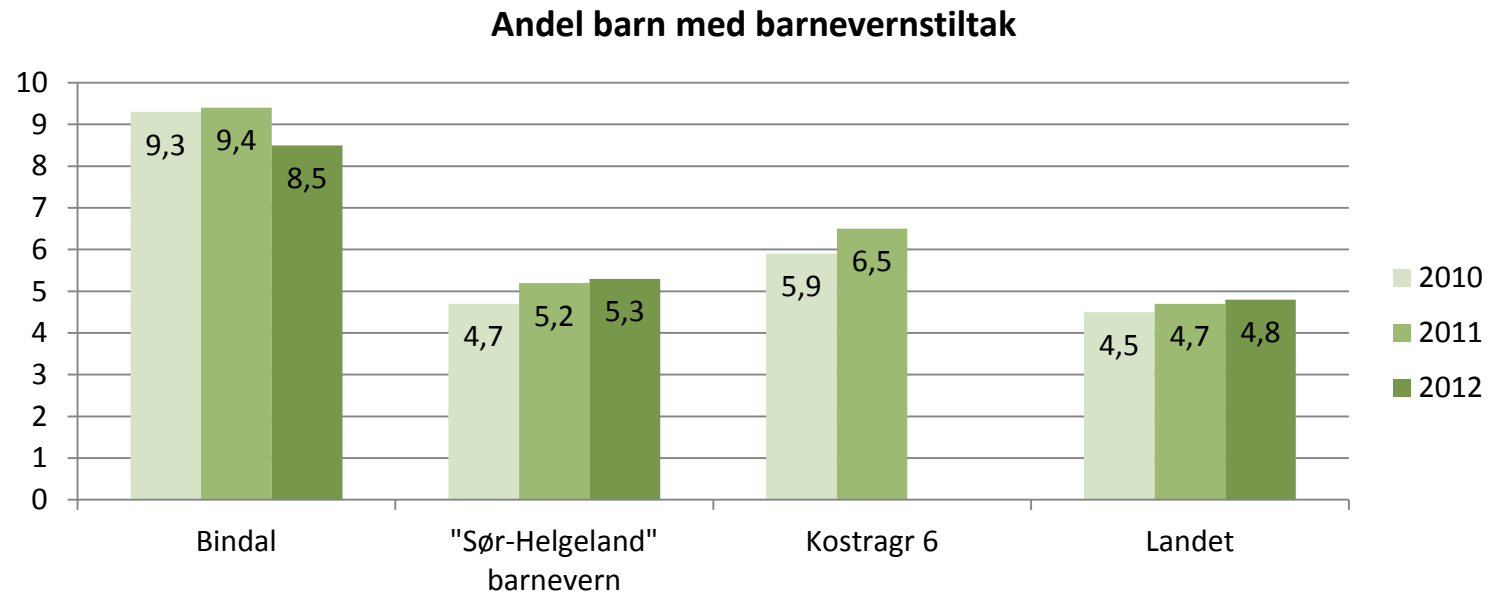
Oversikt over interkommunale samarbeid

Per 6. februar 2014

Navn på samarbeid	Deltakere
SEKON Helgeland	12 kommuner, hvorav 5 på Sør-Helgeland og 7 på Ytre Helgeland: Bindal, Sømna, Brønnøy, Vevelstad, Vega, Alstahaug, Herøy, Dønna, Leirfjord, Træna, Lurøy, Rødøy
Kystplan Helgeland	14k: Alle unntatt Rana, Hemnes, Grane, Hattfjelldal
Stiftelsen Helgeland Museum	16k, alle unntatt Rødøy og Træna.
Sør-Helgeland Regionråd	Brønnøy, Bindal, Sømna, Vevelstad, Vega
PPT Sør-Helgeland	Alle 5: Brønnøy, Bindal, Sømna, Vega, Vevelstad
RKK Sør-Helgeland	Alle 5: Brønnøy, Bindal, Sømna, Vevelstad, Vega
Barneverntjenesten Sør-Helgeland	Brønnøy, Sømna, Vevelstad, Vega, Bindal
IKT Sør-Helgeland	Alle 5: Brønnøy, Bindal, Sømna, Vevelstad, Vega
Sør-Helgeland krisesenter	Alle 5: Brønnøy, Bindal, Sømna, Vevelstad, Vega
Felles barnehagetilsyn Sør-Helgeland	Brønnøy, Sømna, Vevelstad, Vega, Bindal
Bindal og Sømna veterinærvaktdistrikt	Bindal, Sømna
Feietjenester Bindal, Nærøy, Vikna, Leka	Bindal, Nærøy, Vikna
Viltforvaltning Austrå	Bindal, Nærøy, Leka
Jordmortjeneste Vikna, Nærøy, Bindal	Vikna, Nærøy, Bindal

Nå-situasjonen: Barnevern

- Fra 1.9.2011 inngikk barnevernet i interkommunalt samarbeid på Sør-Helgeland, med Brønnøy som vertskommune. Øvrige kommuner er Bindal, Sømna, Vega og Vevelstad.
- Som vi ser av figuren under har en høyere andel av barn mellom 0 og 18 år barnevernstiltak i Bindal enn i Sør-Helgeland barnevern (gjennomsnittet av de 5 kommunene) og landsgjennomsnittet. Tallene for KOSTRA-gruppe 6 i 2012 er ikke registrert.

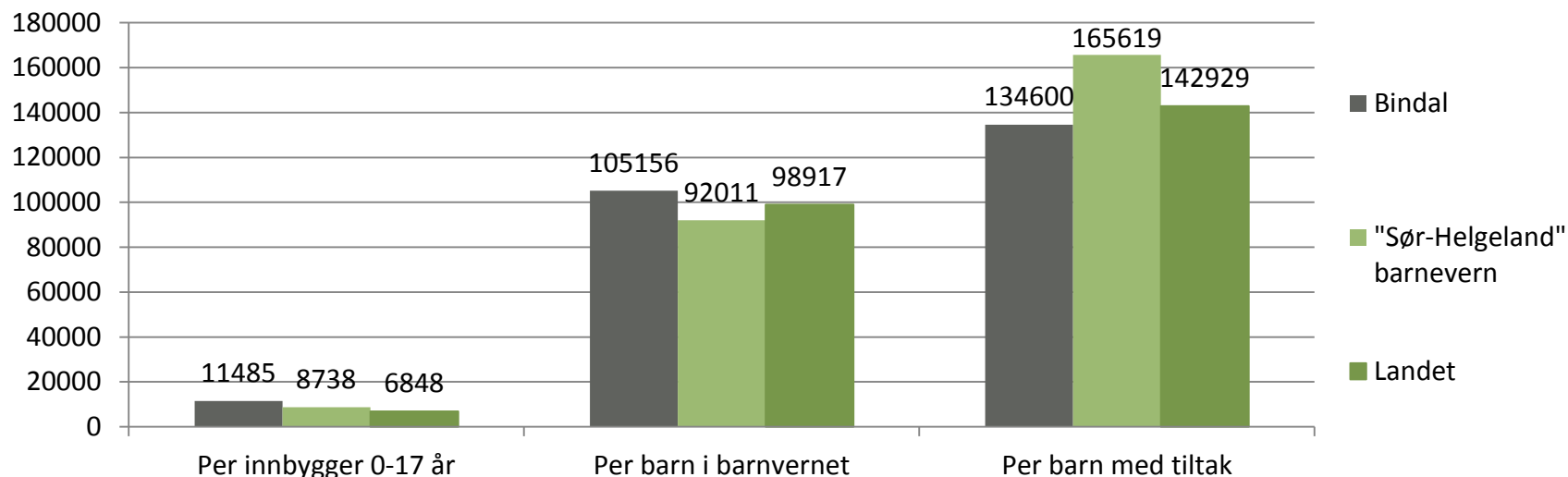

Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år, prosent. Konsern 2010-2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Ressursbruk, barnevern

- Når vi ser på kostnadene i barnevernet, ser vi at Bindal har høyere kostnad per innbygger til barnevern enn Sør-Helgeland og landet. Dette henger sammen med en høyere andel barn som har barnevernstiltak.
- Hvis vi ser på enhetskostnadene, er kostnadene per barn i barnevernet høyere enn Sør-Helgeland. Mens per barn med tiltak er den lavere.

Utgifter til barnevern, per innbygger, per barn i barnevern og per barn med tiltak

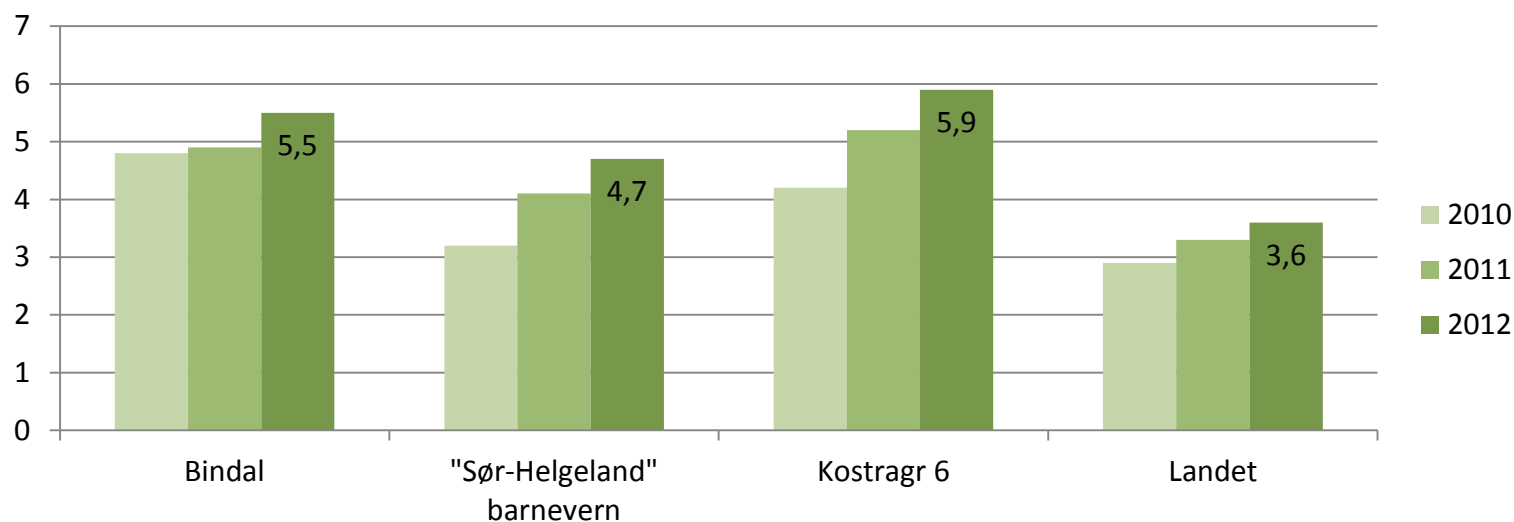

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten; netto driftsutgifter (funksjon 244, 251 og 252) per barn i barnevernet; netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak. Konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

Nå-situasjonen: Kvalitet, barnevern

- Stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år viser at Bindal har et høyere antall årsverk sett i forhold til antall barn enn landsgjennomsnittet og Sør-Helgeland, men noe lavere enn KOSTRA-gruppe 6.
- Den betydelige økningen i antall årsverk med fagutdanning i barnevernet er først og fremst et resultat av en statlig satsning og økte statlige bevilgninger til formålet de siste årene.

Antall årsverk med fagutdanning per 1000 barn

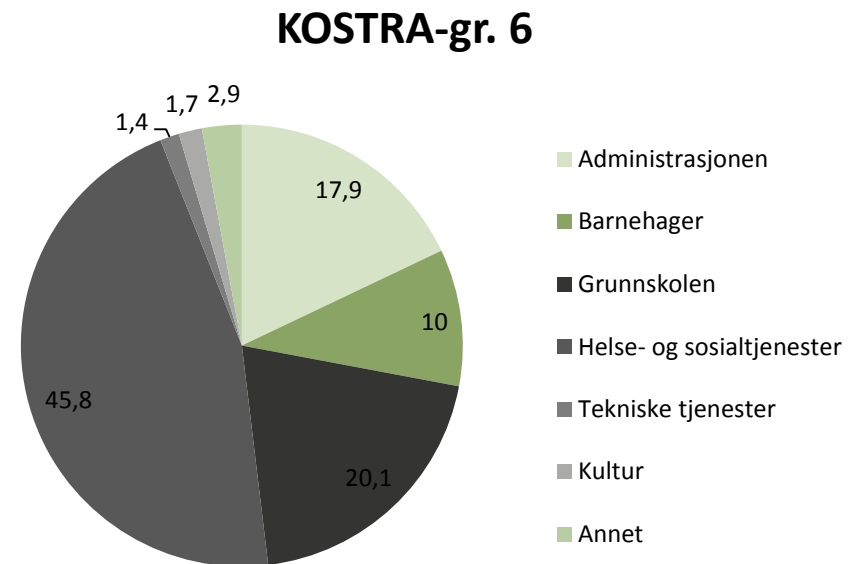
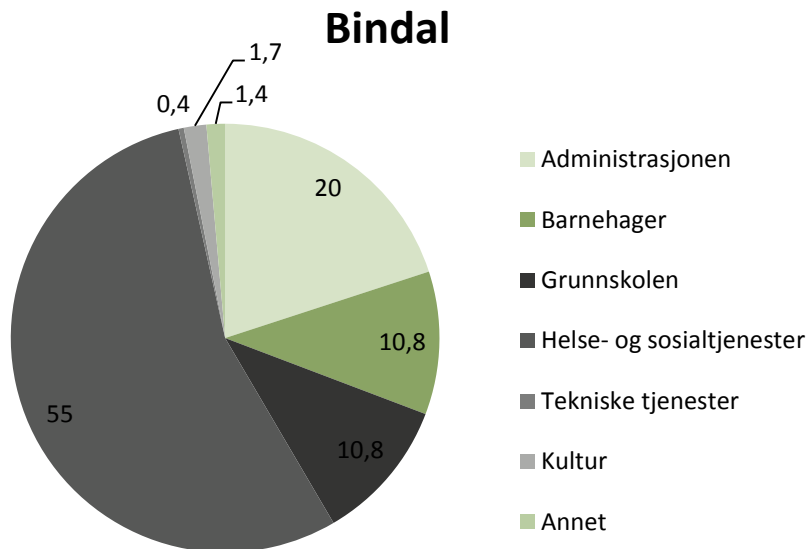

Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år. Årsverk, konsern 2012. Kilde: KOSTRA.

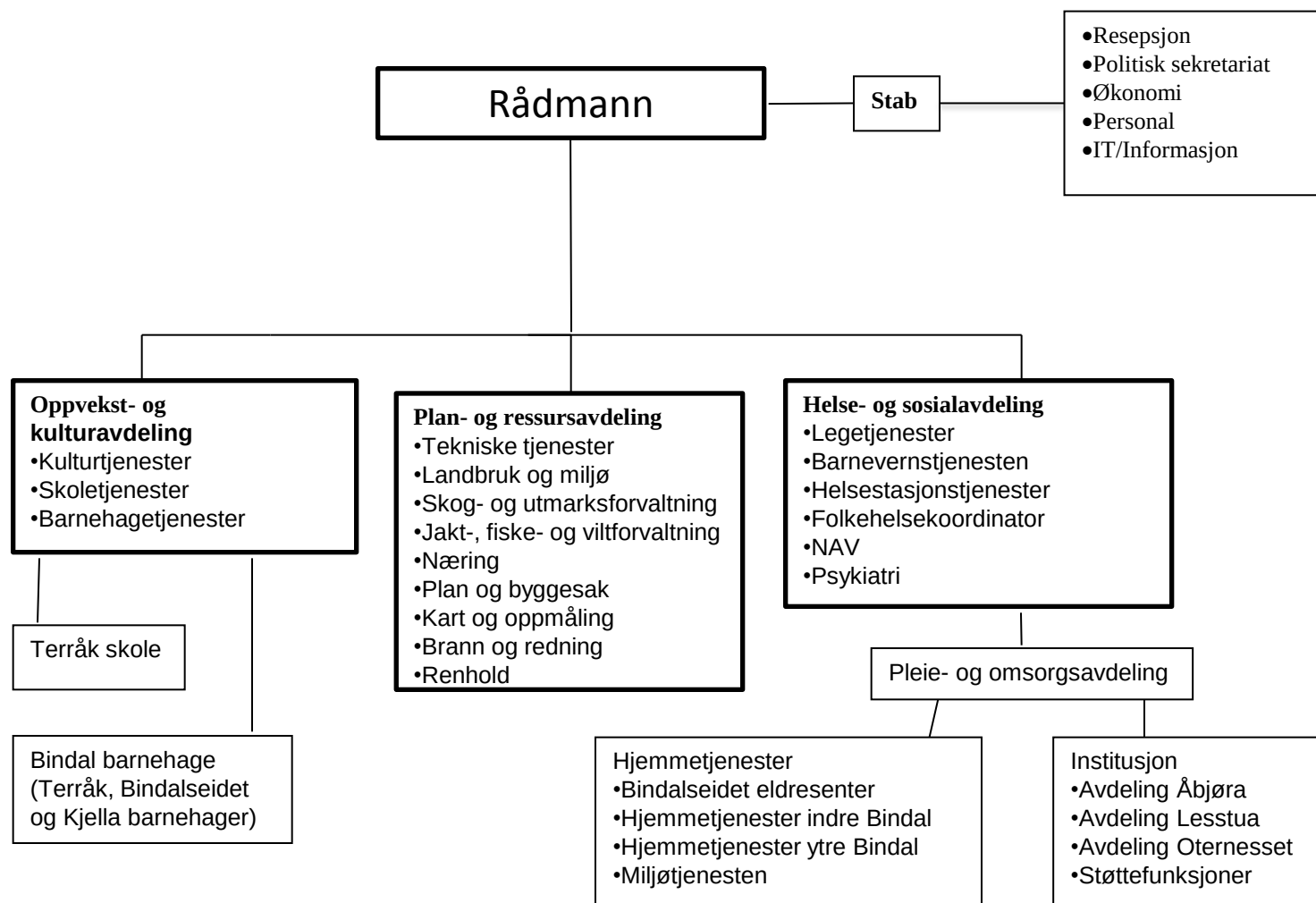
3. Organisering og ledelse

Årsverk fordelt på områder

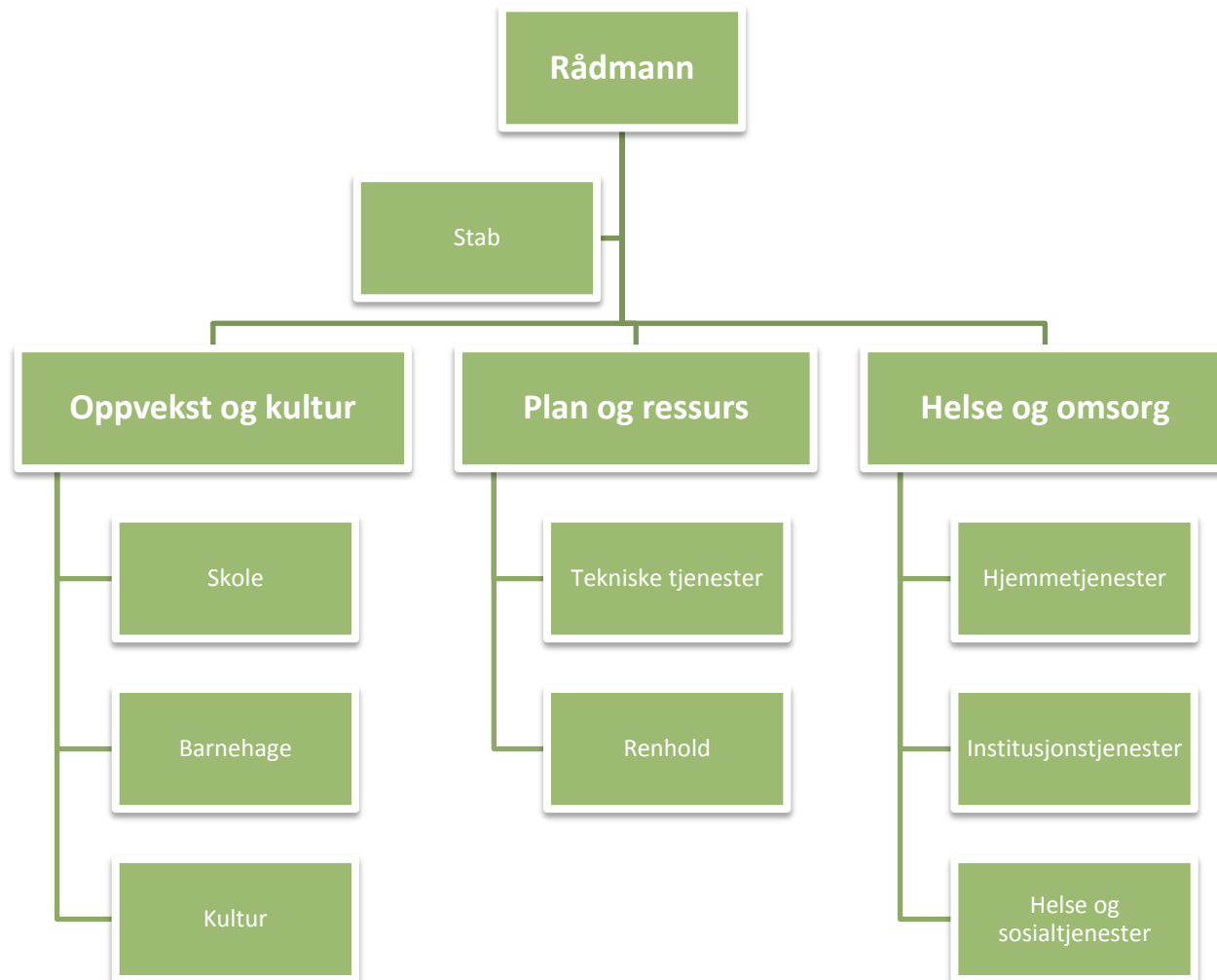
- Sammenliknet med gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 6, har Bindal kommune en større andel årsverk i helse- og sosialtjenester og færre i grunnskolen.
- I tillegg ser vi at Bindal har en noe høyere andel årsverk i administrasjonen enn det KOSTRA-gruppen har.
- Mange av disse ulikhetene kan forklares gjennom ulikheter i befolkningssammensetning og kommunestørrelse.

Nå-situasjonen: Organisasjonskart, overordnet

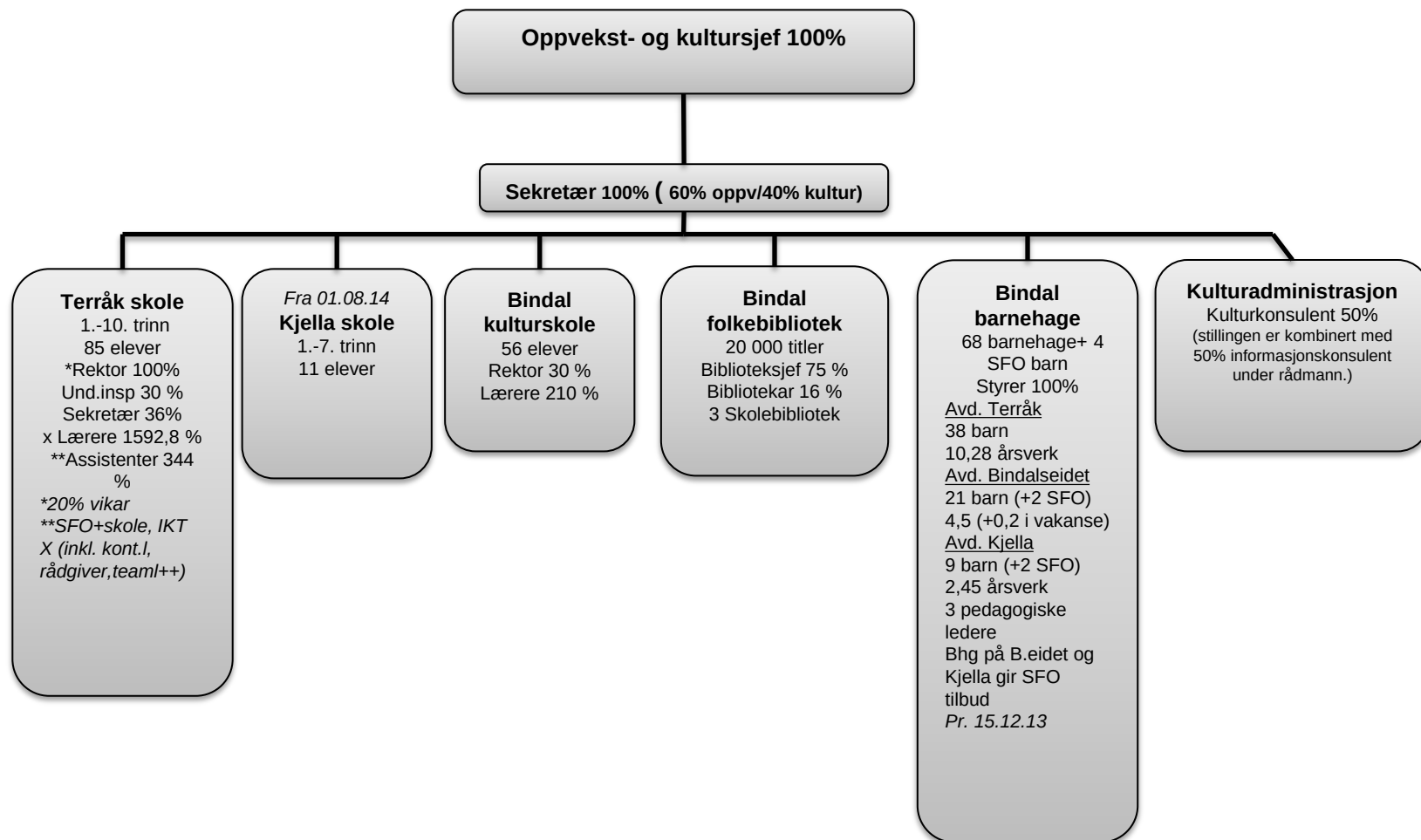
Forslag til organisering, overordnet

Forslag til organisering, overordnet

- Vi mener at dagens organisering i Bindal kommune er ryddig og logisk inndelt. Vi har derfor ingen anbefalinger til omorganisering på de to øverste nivåene.
- Vi mener imidlertid at det kan være hensiktsmessig for kommunen å slå sammen enkelte enheter innenfor de ulike avdelingene, samt endre navn på enkelte avdelinger/enheter:
 - Vi mener at Helse- og sosialavdelingen bør endre navn til Helse- og omsorgsavdelingen, og at helse og sosial blir en egen avdeling på linje med institusjon og hjemmetjenester.
 - Vi foreslår to alternative løsninger knyttet til Kjella skole:
 1. Driften ved Kjella skole avvikles og Terråk skole endrer navn til Bindal skole.
 2. Det etableres et oppvekstsenter ved Kjella skole.
 - Vi foreslår at kulturskole og biblioteket organisatorisk slås sammen med kulturadministrasjon.
 - Vi mener at kommunen kan effektivisere sine hjemmetjenester ved å samordne hjemmetjenestene, dvs. slå sammen de to distriktene indre Bindal og ytre Bindal.
 - Vi mener at kommunen kan effektivisere institusjonsdriften ved å redusere antall avdelinger og sambruke ressursene på en annen måte enn i dag.
 - Kommunen bør effektivisere kjøkkendriften ved å samlokalisere denne oppgaven.
 - Fysio- og ergoterapitjenesten (Fysak) bør vurderes flyttet inn i hjemmetjenesten.
- Disse forslagene blir beskrevet på de kommende sidene.

Nå-situasjonen: Organisering, Oppvekst og kultur

Kjella skole: Fremtidig elevtallsutvikling

- Elevtallet ved Kjella skole vil fra høsten 2014 være 11 elever, fordelt på følgende måte*:

	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl
Elevtall Kjella skole	0	3	0	1	1	3	3

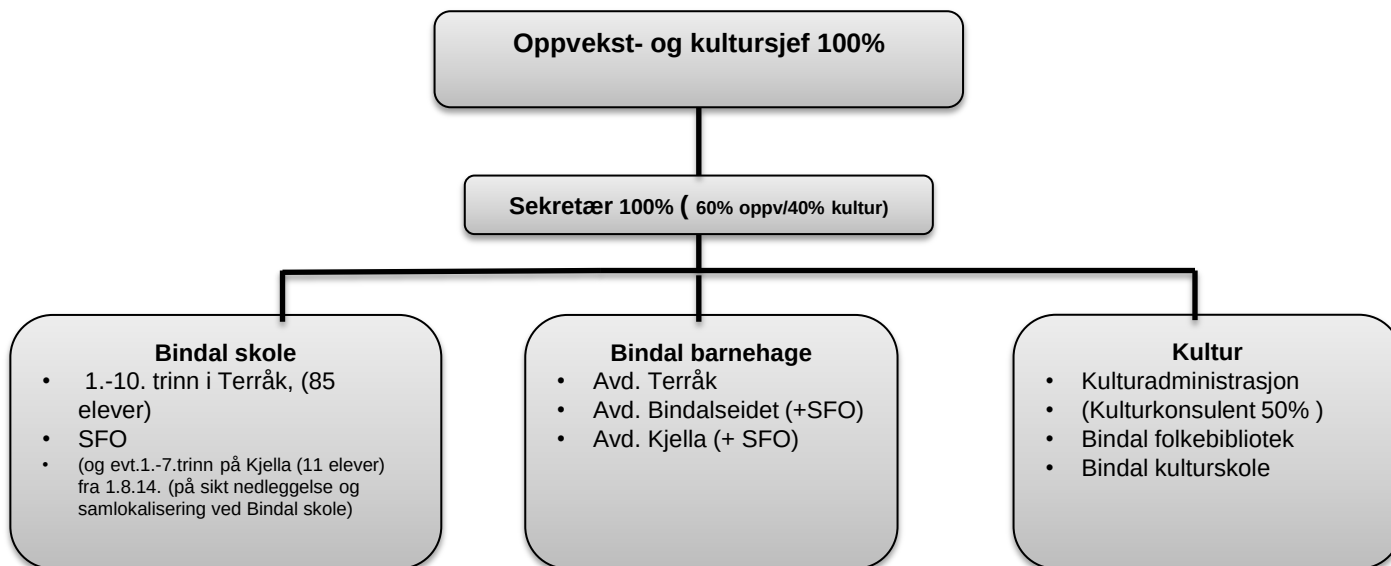
***Forutsetter at elevene ikke velger å gå på andre skoler.**

- I Kjella barnehage går det 9 barn i alderen 1-5 år. Siden 100 % av barna i alderen 3-5 år og 95 % av barna i alderen 1-2 år har barnehageplass i Bindal (KOSTRA 2012), kan en anslå at antallet ligger nært opp til antall elever som vil begynne i skolen de kommende årene. Hvis vi fordeler barnehagebarna jevnt på aldersgruppene vil Kjella om fire år ha 12 elever, altså et stabilt elevtall, men ikke økende. Det kan også tenkes at enkelte av barna vil starte ved skolene i Bindalseidet eller Terråk fordi foreldrene ønsker at barna skal gå på en større skole der miljøet og bredden forventes å være større.

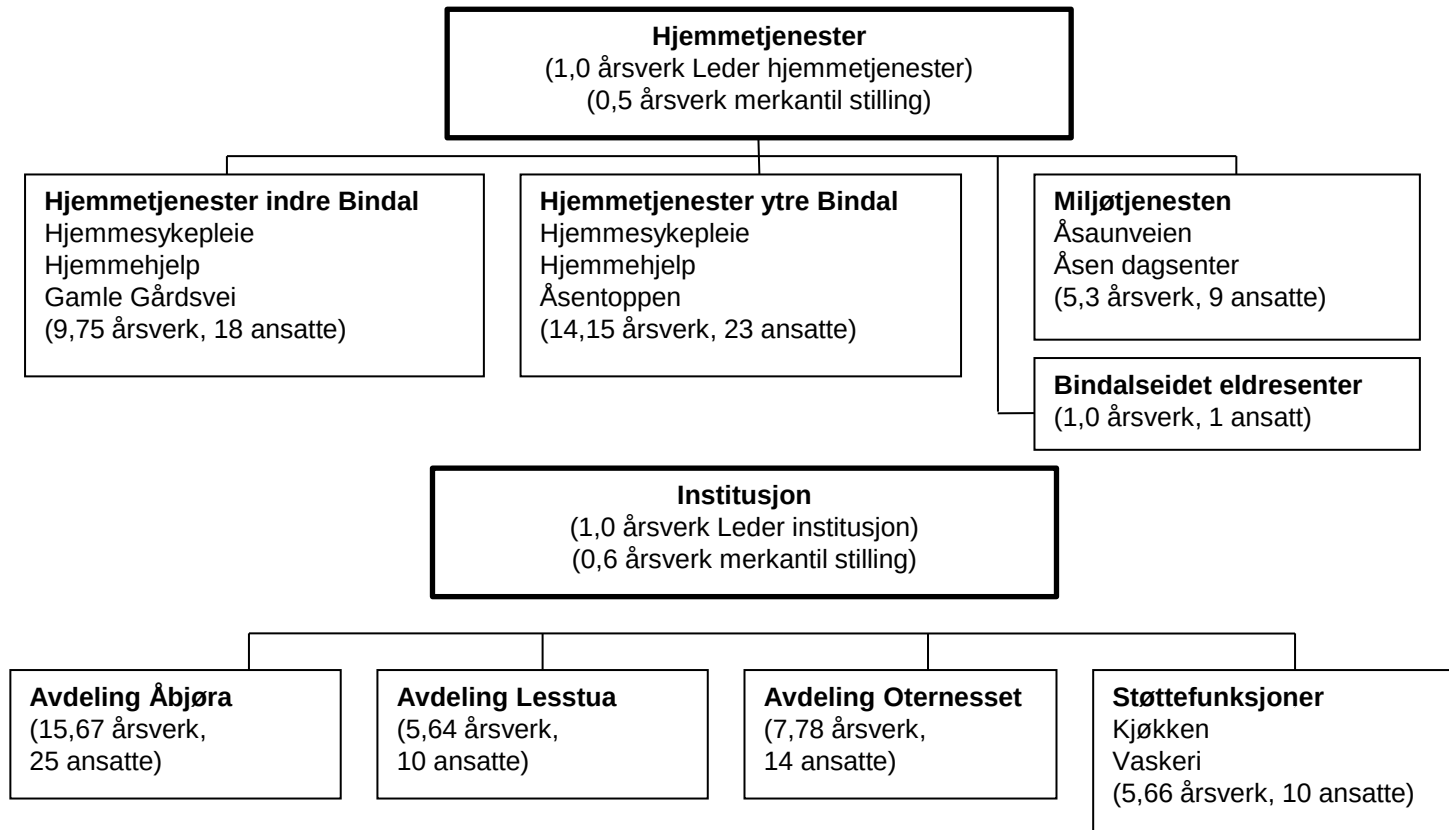
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl
Elevtall Kjella skole	2	3	2	2	0	3	0

Forslag til organisering: Oppvekst og kultur

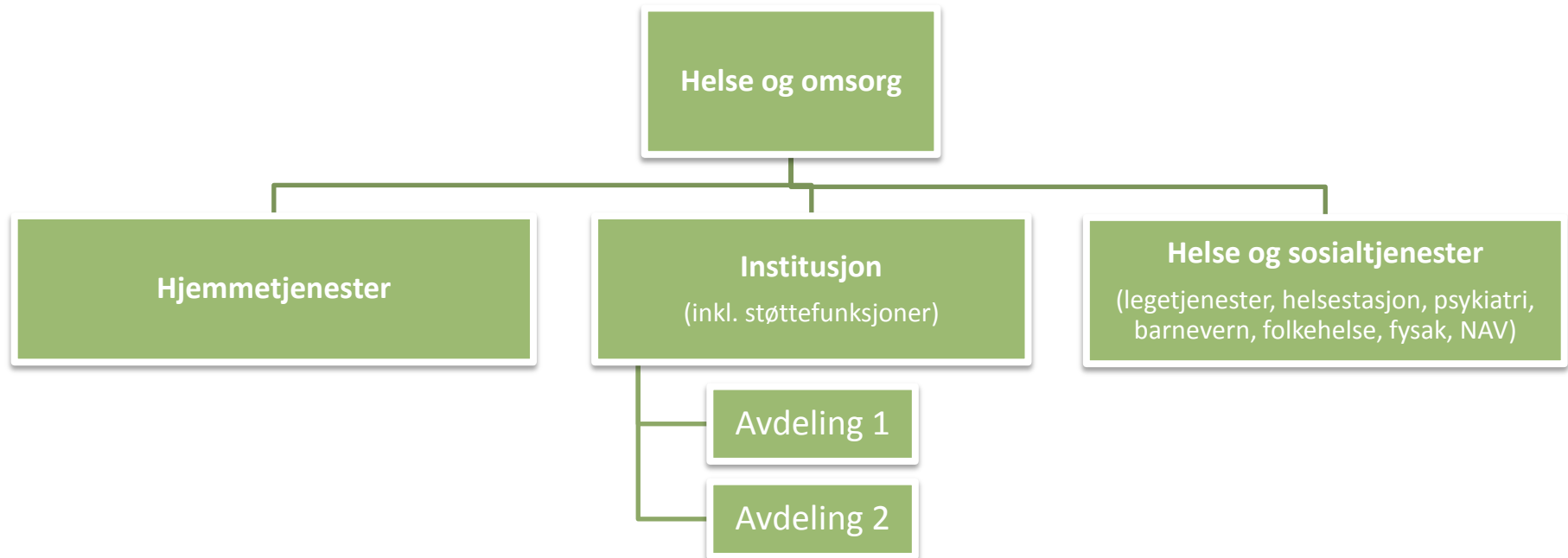
- Det er behov for organisatoriske endringer når Kjella skole blir kommunal 1.8.14. En skole med 11 elever vil være så kostnadsdrivende og gi så høy kostnad per elev at det vanskelig kan forsvares å prioritere så mye ressurser på så få, fremfor å kunne benytte disse ressursene til de øvrige elevene eller til andre tilbud i kommunen. At skolen i privat drift heller ikke har hatt levedyktighet er et ytterligere bevis på at drift av Kjella skole er svært kostnadsdrivende. Det vil derfor være en naturlig konsekvens at skolen nedlegges. Ved en eventuell nedleggelse av Kjella skole vil Terråk være den eneste kommunale skolen i kommunen. Det vil derfor være naturlig å endre navn til Bindal skole for å signalisere at dette er en skole for HELE kommunen. Et alternativ til nedleggelse er å etablere et oppvekstsenter ved Kjella for å få til en mer effektiv drift av skole, SFO og barnehage.
- Vi foreslår at kulturskole og biblioteket organisatorisk sammenslås med kulturadministrasjon. Vi mener dette er hensiktsmessig for tettere samarbeid og helhetlig tilbud, i tillegg til at miljøet innenfor området i større grad samles.

Nå-situasjonen: Organisering, Pleie og omsorg

Forslag til organisering: Helse og omsorg

Forslag til organisering: Helse og omsorg

- Vi mener at kommunen bør vurdere å endre navn fra Helse- og sosialavdelingen til Helse- og omsorgsavdeling. Dette fordi kommunens pleie- og omsorgstjenester ligger under det som i dag kalles Helse og sosial. Det er også vanlig at helse og omsorg er den store overbygningen for de tjeneste som i dag finnes under dette området i Bindal kommune.
- En naturlig konsekvens vil være at helse og sosial blir en enhet på lik linje med institusjon og hjemmetjenester, og får sin egen leder. Det ligger allerede noen lederressurser innenfor området, og vi mener at en økt lederressurs til dette området bør dekkes innenfor eksisterende ramme.
- De beskrevne endringer betyr at helse- og omsorgssjef vil ha de tre lederne for de nevnte enhetene direkte under seg.
- Vi foreslår å redusere antallet avdelinger på institusjon. Vi mener at dette grepet er hensiktsmessig av langt flere grunner enn økonomi:
 1. Behovet for antall plasser er redusert og forventet å gå ytterligere ned de nærmeste årene. Dette betyr at avdelingene vil bli mindre og mindre dersom dette opprettholdes som i dag.
 2. Større enheter er hensiktsmessig med tanke på:
 - Bredde i kompetansen på hver avdeling
 - Fleksibilitet i bruk av personell
 - Mer effektiv arealbruk og lavere driftskostnader knyttet til lokaler
 - Større arbeidsmiljø
 - Mindre sårbarhet og større sikkerhet ved spesielle hendelser, fravær osv.
 - Generelt mer kostnadseffektivt

Forslag til organisering: Helse og omsorg

- Vi mener også at kommunen kan effektivisere sine hjemmetjenester ved å samordne hjemmetjenestene, dvs. slå sammen de to distriktene indre Bindal og ytre Bindal. Vi kommer tilbake til dette.
- Fysio- og ergoterapitjenesten (FYSAK) kan vurderes samorganisert med hjemmetjenesten. Det er flere grunner til dette:
 - Tettere samarbeid om hjemmeboende.
 - Større fokus på mestring, hverdagsrehabilitering og selvhjulpenhet i hjemmet.
 - Større arbeidsmiljø for fysioterapeut og ergoterapeut.
 - Tettere tverrfaglig samarbeid.
 - Ved å plassere Fysak tettere til pleie- og omsorg vil man også få tettere kontakt mellom Fysak og institusjon. Særlig viktig med tanke på de som er inne på korttidsplasser på sykehjemmet jf. Fredericia-modellen (neste side).

Fremtidige tjenester innenfor Helse og omsorg

- De siste årene har det innenfor helse- og omsorgssektoren blitt et stadig økt fokus på mestring og hverdagsrehabilitering.
- Et økt fokus på forebyggende arbeid vil trolig bidra til å redusere institusjonsbehovet i kommunen. Mange kommuner har fattet interesse for den såkalte «Frederica-modellen», som innebærer bedre tilrettelegging for at eldre skal være selvhjulpne i størst mulig grad. Gjennom intensiv trening og kursing på et tidlig tidspunkt, forebygges og utsettes et mer omfattende bistandsbehov etter eksempelvis et sykehusopphold. I Danmark arbeider nå ni av ti kommuner etter samme modell som Fredericia, og hverdagsrehabilitering har blitt et satsningsområde for disse. I eksempelvis Voss har kommunens pleie- og omsorgsarbeid blitt inspirert av Fredericia.
- I en kommune som Bindal der andelen eldre i kommunen vil bli stadig høyere, vil det være ekstra viktig å fokusere på størst mulig grad av selvhjulpenhet i befolkningen. Å bygge opp kompetanse og rutiner for å stå bedre rustet til å møte den økningen som kommer vil være spesielt viktig i Bindal kommune.
- Vi tror derfor at en dreining fra institusjonstjenester til hjemmebasert omsorg så langt ned på omsorgstrappen som mulig bør vurderes i Bindal kommune. Befolkningsprognoser viser at behov for institusjonsplasser først vil gå ned for så å få en økning igjen etter 2020. Fleksibilitet i antall plasser vil derfor bli viktig. Kommunens tjenester må organiseres på en slik måte at man kan klare å tilpasse aktiviteten etter endringer i behovet i befolkningen.

Fremtidige tjenester innenfor helse og omsorg

- Kostnadsstrukturen vil variere alt etter om kommunen satser på hjemmetjenester eller på institusjonsomsorg (SINTEF, 2006). I kommuner som satser på hjemmetjenester framfor sykehjem, vil vi for eksempel forvente at utgiftene til hjemmesykepleie er forholdsvis høye også i omsorgsboligene, fordi omsorgsboligene da vil være et tilbud til mennesker med stort behov for omsorg og pleie. I kommuner med relativt mange sykehjemsplasser, forventes derimot utgiftene i omsorgsboligene å kunne være lavere i og med at relativt flere av de aller svakeste vil ha et tilbud i sykehjem. For å kunne vurdere en kommunes kostnader knyttet til omsorgsboliger og sykehjem, er det derfor ikke uvesentlig hva slags tilbud kommunen ellers har til personer med store pleie- og omsorgsbehov.
- En av fordelene med omsorgsboliger er at bemanningen kan graderes ut fra vurdert pleiebehov hos beboerne, og dermed enklere tilpasses svingninger i behovene. Om kommunen kan gradere bemanningen i omsorgsboligene på dette grunnlaget, vil det trolig bidra til et mer gunstig resultat økonomisk sett. En eventuell utbygging kan også tilpasses framtidig behov i den forstand at funksjonen kan endres etter behov. Slike boliger kalles gjerne "Smart-boliger". Dette er boliger som planlegges som omsorgsboliger, men som bygges slik at de senere kan legges til rette for sykehjemsdrift (ved å bygge inn vaktrom, medisinerom, skyllerom, fellesrom osv.) Slik vil man kunne tilby innbyggere gode og praktiske omsorgsboliger med tilbud om praktisk bistand og hjemmesykepleie etter behov, for så å endre funksjonen ved et framtidig økt sykehjemsbehov etter 2030.
- Som nevnt vil hvor kommunene setter skillet mellom hjemmebaserte tjenester og institusjon i stor grad påvirke dette. Terskelen for å få institusjonsplass kan være lavere i noen kommuner enn i andre, dvs. at en brukers bistanndsbehov ikke trenger å være spesielt høyt for å få institusjonsplass i en kommune, og at brukere med tilsvarende bistanndsbehov i en annen kommune i stedet får tilbud om heldøgnsbemannet omsorgsbolig eller ordinære hjemmetjenester.
- Enhver kommune bør vurdere egen praksis på området, dvs. en vurdering av kriteriene for å få innvilget sykehjemsplass og hjemmetjenester. Samt muligheten for å dreie tjenestene i retning av mer hjemmebasert omsorg og færre institusjonsplasser, og mulighetene for å justere terskelen for å få innvilget hjemmetjenester.

4. Inntektpotensial

- eiendomsskatt

Eiendomsskatt: Nå-situasjon Bindal

- Bindal kommune har i dag eiendomsskatt på verker og bruk, og med en sats på 7 promille. Altså maks sats.
- Budsjetterer med inntekter på 12,1 millioner kroner i 2014.
- *Fra budsjettvedtaket for 2014:* Bindal kommune hadde sist alminnelig taksering av eiendomsskatt i 1991 (på verker og bruk). Normalt skal ny alminnelig taksering holdes hvert tiende år. I 2001, 2011 og 2012 ble det i stedet gjort vedtak om kontormessig oppjustering av takstene med 10 %. I 2014 er det planlagt ny alminnelig taksering av verker og bruk. Det i er budsjettet 2014 forutsatt at økte eiendomsskatteinntekter tilsvarer utgiften ved takseringen. Dette er videreført hele økonomiplanperioden og vil bli korrigert når resultatet av takseringen er kjent.
- *Endelig inntekt på eiendomsskatt (slik den er vedtatt i dag) vil altså kunne endres etter taksering i 2014 og følgelig i økonomiplanperioden.*

Eiendomsskatt: Generelt

- Eksklusiv kommunal skatt. Er en «nettoskatt» – isolert sett ingen avregning for én ekstra krone i eiendomsskatt, dvs. inngår *ikke* i inntektsutjevningen i inntektssystemet
- Loven fastslår at det skal utskrives eiendomsskatt i intervallet 2 og 7 promille (2 promille første året). Skattesatsen kan variere mellom hytter og alminnelige boligeiendommer på den ene siden og næringseiendommer og verker og bruk på den andre. Satsen kan ikke øke mer enn 2 promille per år (med noen unntak).
- Eiendomsskatten skal i utgangspunktet være lik markedsverdi, men kommunene kan fastsette en reduksjonsfaktor. I tillegg kan det fastsettes et bunnfradrag (lik et fast kronebeløp som trekkes fra taksten for skatten beregnes). Takstgrunnlaget (og reduksjonsfaktoren) ligger fast for 10 år, mens bunnfradraget kan reguleres for hvert år i denne perioden.
 - Bunnfradraget gjelder ikke for verker og bruk samt næringseiendommer; bare for hytter og alminnelige boligeiendommer.
 - Reduksjonsfaktoren skal være felles for verker og bruk, næringseiendommer, hytter og alminnelige boligeiendommer.

Eiendomsskatt: Alternativer

- Kommunene kan velge å skrive ut eiendomsskatt etter følgende modeller:
 1. Eiendomsskatt i hele kommunen.
 2. Eiendomsskatt i klart avgrensede områder helt eller delvis utbygd på byvis, eller der slik utbygging er i gang.
 3. Eiendomsskatt bare på *verker og bruk*.
 4. Alternativ 2+3.
 5. Eiendomsskatt på *næringseiendom* i hele kommunen. I tillegg til verker og bruk, omfatter dette kontorlokaler, forretninger og annen tjenesteproduserende virksomhet. Driftsdelen av jord- og skogbrukseiendommer samt boligdelen av utleiebygg ble ikke berørt av endringen.
 6. Alternativ 4+5.
 7. Eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, unntatt på verk og bruk og annen næringseiendom.

Verdsetting

- Loven klargjør at eiendommen skal verdsettes ved takst, og det skal gjennomføres taksering hvert 10. år. Kommunene dekker kostnaden ved taksering.
- Ved taksering av bolig kan kommunene velge å bruke *formuesgrunnlaget* fra eiendomsskatteåret 2014. Formuesgrunnlaget er verdien som er satt på eiendommen ved likningen året før skatteåret.
- Departementet begrunner denne alternative takseringsmetoden ved at den innebærer en mer effektiv utnyttelse av tilgjengelig offentlig informasjon, og bidrar til å redusere kostnadene for taksering av bolig.
- Formuesgrunnlaget for boliger kan kommunen enkelt få fra skattedirektoratet, mens det fortsatt må gjennomføres taksering av fritidsbebyggelse som tidligere om en skal innføre eiendomsskatt.

Beregning, formuesgrunnlaget

- Verdien/taksten tar utgangspunkt i formuesgrunnlaget, tall er tilgjengelig fra skattedirektoratet.
- Sentral fastsatt, obligatorisk reduksjonsfaktor – det vil si at formuesgrunnlagene som tilsvarer markedsverdier, skal nedjusteres for samtlige boliger:
 - Obligatorisk reduksjonsfaktor skal for skatteåret 2014 være 0,67 (betyr 33 % fradrag).
 - For skatteåret 2015 settes den til 0,8 (20 % fradrag).

Reduksjonsfaktor, bunnfradrag

- Det kan foretas ytterligere to nedjusteringer fra taksten på forrige foil. Kommunestyret kan vedta en reduksjonsfaktor og/eller bunnfradrag før en regner ut eiendomsskatten.
 - Reduksjonsfaktor er knyttet til taksten (som har 10 års varighet) og skal være lik for alle eiendommer:
 $\text{Omsetningsverdi} \times \text{Reduksjonsfaktor} = \text{Takst}$
 - Bunnfradraget er knyttet til skatten (som skal vedtas årlig):
 $\text{Takst} - \text{Bunnfradrag} = \text{Skattegrunnlag}$
- En kan velge å ha ingen av dem, begge to eller bare en av dem. Men viktig å være obs på hva en innfører, slik at en vet hvem som skal fastsette hva og når.
- Det året en innfører bunnfradrag kan skatten økes med 3 promille. Det året en fjerner bunnfradrag kan ikke skatten økes.

Eiendomsskatt: Inntektpotensial

- Det er et inntektpotensial for Bindal kommune dersom en utvider eiendomsskatten til å gjelde hele kommunen (inkludere boliger og fritidseiendommer).
- Hvor stort potensialet er, vil avhenge av:
 - Kostnader til taksering av boliger (det at en kan bruke markedsverdi på boligeiendommer gjør denne jobben enklere enn tidligere.
 - Om en velger å innføre et bunnfradrag og/eller reduksjonsfaktor som gjør at kostnaden per eiendom blir lavere.

Eiendomsskatt - tidsfrister

- Første året det skrives ut eiendomsskatt i en kommune, må allmenn taksering og utskriving være avsluttet innen utgangen av juni i dette året.
- Ved videreføring av eiendomsskatt er fristen for utskriving innen 1. mars. Samme frist vil gjelde om eiendomsskatten utvides. *Dette gjelder Bindal kommune, siden en i dag har eiendomsskatt på verker og bruk.*
- Første året kommunestyret har bestemt at det skal tilordnes et bunnfradrag for boliger og fritidseiendommer, har kommunen en forlenget frist til å skrive ut skatten: innen 1. april.

6. Tiltaksliste

Om beregningene i tiltakslisten

- Beregningene baserer seg på tall oppgitt fra kommunen. Dette innebærer at vi ikke har vurdert detaljgrunnlaget for de beløp vi har fått oppgitt.
- Der vi selv har utført økonomiske analyser og beregninger, baserer dette seg på faktiske regnskapstall fra kommunen.
- Der det ikke er angitt et innsparingsbeløp skyldes dette ett eller flere av følgende forhold:
 - Stor usikkerhet til tallene involvert i tiltaket
 - Mange mulige varianter av gjennomføringen av tiltaket som enten krever detaljberegninger, eller der nivået man legger seg på er avgjørende for innsparingseffekten
 - Uklare forutsetninger
 - Tiltaket er så stort at det krever egen utredning for å fastslå innsparingsmulighetene

Tiltaksliste – Forslag til innsparingstiltak

Tiltak	Beskrivelse	Årlig besparelse
Generell reduksjon i bygningsmassen (reduerte drifts- og vedlikeholdskostnader)	Tomme lokaler har også drifts- og vedlikeholdskostnader. Vi har i gjennomgangen ikke kunnet vurdere det enkelte bygg, men mener at kommunen har et langsiktig innsparingspotensial ved å redusere bygningsmassen av gamle bygg som er dyre å drifte/vedlikeholde. I dette tilfellet kan det være lønnsomt med investeringer.	?
Økt husleie Bindalseidet friskole	Øke nivået på husleien slik at den dekker de reelle kostnadene ved skolebygget (sammenliknet med vedtatt husleie 2014)	Inntil 1 884 000
Redusert bemanning i barnehage	Bindal kommune har 4,4 årsverk over ressursnormen. Beregningen er forutsatt bemanning etter ressursnorm i dagens avdelinger. Vi mener at effekten ikke kan tas fullt ut uten større grad av samlokalisering, og har derfor kun lagt inn 50% innsparingseffekt. Samlokalisering på Terråk og eventuelle nedleggelser vil kunne gi ytterligere innsparinger.	880 000 (Full effekt = 1 760 000)
Samlokalisering av barnehagen på Terråk, bemanningsbesparelse	Sambruk av ressurser, redusert bemanning. Om man holder spes.ped.-ressurser utenfor, vil man ved Terråk barnehage kunne redusere med 2,4 årsverk og fremdeles være innenfor ressursnormen. Forutsetter investering. <i>(NB! Kommer ikke i tillegg til tiltaket over, men viser innsparing ved kun reduksjon ved Terråk)</i>	960 000
Samlokalisering av barnehagen på Terråk, besparelse leieutgifter	Reduserte leieutgifter, men dette forutsetter investering.	100 000

Tiltaksliste – Forslag til innsparingstiltak

Tiltak	Kommentar	Beløp
Nedleggelse av Kjella skole. Besparelse knyttet til lokaler	Besparelsen avhenger av hva man gjør med bygget i ettertid: Alt. 1.: Ved å beholde bygget, men ikke ha det i bruk vil kommunen kunne spare betydelige drifts/vedlikeholdsutgifter til renhold, vaktmester, energi etc. Alt. 2: Dersom kommunen selger/river/overdrar ansvar for bygget vil man i tillegg kunne spare forsikringer, og ved salg også avskrivninger	Alt.1: 900 000 Alt.2: 1 300 000
Nedleggelse av Kjella skole. Besparelse knyttet til bemanning	Elevene vil kunne gå rett inn i eksisterende grupper. Antall årsverk kan reduseres tilsvarende det som er knyttet til Kjella skole i dag (spesialundervisningsressurser ca. 40 t/u er holdt utenfor)	900 000
Sammenslåing av Kjella skole, SFO og barnehage til Kjella oppvekstsenter.	Mer effektiv sambruk av ressurser. Besparelsen vil avhenge av hvordan man deler inn grupper og organiserer driften og må derfor utredes nærmere. (NB! Alternativ til de to tiltakene over, se neste side)	?
Omlegging av bruk av midler til spesialundervisning	Gis per elev i dag og bevilges med det rammetimetall som er gitt i tilråding fra PPT. Enda større grad av sambruk og felles ressurser til formålet vil kunne redusere dette timetallet gjennom at samme ressurs (tildelte time) i flere tilfeller brukes til mer enn en elev. Dette er ikke i strid med opplæringsloven. Omfang må vurderes fra år til år med tanke på timetall og hvilke tiltak som tilrådes for den enkelte elev.	?

Alternativt tiltak 1: Kjella oppvekstsenter

- Et oppvekstsenter er barnehage og skole under samme tak med felles ledelse.
- I Norge har flere kommuner opprettet oppvekstsentre hvor barnehage, skole og SFO er samlokaliserte og gjerne med felles ledelse.
- Utgangspunktet for en slik organisering kan være å utnytte ressursene bedre, og å få en større fleksibilitet.
- Det ligger økonomiske besparelser i samlokalisering, og større fleksibilitet knyttet til disponering av penger og bruk av personale på tvers av enhetene. Et oppvekstsenter kan være et alternativ til skole-/barnehagednedleggelse.
- Et oppvekstsenter kan bidra til at barna får gå på skole i sitt nærmiljø
- Skolen er ofte fådelt, dvs. at elevene fra to eller flere årstrinn går i samme klasse. På grunn av bosettingsmønsteret i landet vårt, har Norge mange fådelte skoler og oppvekstsentre som representerer en motvekt til skolesentralisering.

Tiltaksliste: Forslag til innsparingstiltak

Tiltak	Beskrivelse	Sum
Redusert antall plasser og sammenslåing av avdelinger i institusjon	Dette er et tiltak som også henger sammen med lokaler. Det er derfor vanskelig å beregne eksakt innsparing. Vi har her forutsatt en dekningsgrad på 25 % av innbyggerne over 80 år som norm. Dette tilsvarer 28 plasser, dvs. en reduksjon på 7 plasser med gjennomsnittlig netto driftskostnad på 588 000 kroner per plass. (NB! I budsjett 2014 er institusjonsdriften redusert med 1,9 millioner kroner, og med 6,4 millioner pr år i resten av planperioden). Frem mot 2020 kan antallet plasser reduseres med ytterligere 2 uten at dekningsgraden reduseres. Vi mener at en sammenslåing av avdelinger vil gi innsparinger som er enda høyere enn det nåværende gjennomsnittskostnad vil gi, fordi man generelt vil redusere kostnaden per plass gjennom mer effektiv bruk av ressurser i tillegg til reduksjoner i drift og vedlikehold av lokaler (renhold, strøm etc.)	4 100 000 (dagens befolkning) Ytterligere reduksjon på 1 200 000 ?
Samorganisering av hjemmetjenestene	Besparelsen vil i stor grad avhenge av hvordan man rent praktisk kan organisere dette gjennom i større grad å samle brukere. Dette gjelder særlig heldøgnsbemannede boliger. Større grad av sentralisering av disse vil kunne gi store besparelser på både dagtid, og ikke minst på nattevakter. Stor grad av sammenslåing vil kreve investeringer.	?
Generell effektivisering av hjemmetjenestene.	Økt andel ATA-tid gjennom systematisk spissing av tidsbruken i hjemmetjenestene (NB! Alternativ til tiltaket over, evt. en kombinasjon av de to)	912 000

Tiltaksliste: Forslag til innsparingstiltak

Tiltak	Kommentar	Beløp
Reduksjon i antall årsverk innenfor legetjenester	6,5 årsverk på om lag 1 500 innbyggere er svært høyt. Dersom man ikke kan få til en legevaktsordning med færre ressurser, bør kommunen orientere seg helt eller delvis i retning av interkommunalt samarbeid. Besparelse avhenger av løsning. Forutsatt en lege- og helsesekretærdekning på nivå med gjennomsnittet for kommunegruppa, ville man kunne spare 1,5 – 2 årsverk. Alt.1: forutsatt reduksjon til nivå med kommunegruppa, 1 legeårsverk og 1 helsesekretærstilling Alt.2: forutsatt reduksjon av 1 turnuskandidatstilling og 1 helsesekretærstilling Alt.3: forutsatt reduksjon av 0,5 legeårsverk og 0,5 helsesekretærstilling	Alt.1: 1 400 000 Alt. 2: 900 000 Alt.3: 700 000
Reduksjon i antall årsverk på helsestasjon	Bindal har et høyt antall årsverk på helsestasjon/helsesøstertjeneste sammenliknet med andre. Med tanke på de siste års nedgang i aldersgruppen denne tjenesten er rettet mot, og med tanke på en fortsatt nedgang i aldersgruppen, mener vi det vil være naturlig å redusere antall årsverk som følge av aktivitetsnedgang, anslagsvis med 0,5 årsverk. NB! Her gis det refusjon for en andel av stillingen og innsparingseffekten bør derfor vurderes.	?
Sentralisering av kjøkken	Svært lite effektivt med to kjøkken til såpass få brukere og relativt kort reiseavstand mellom de to kjøkkenene.	?
Redusert renhold på rådhuset	Redusere vask på rådhuset fra 2 til 1 gang per uke (ikke uvanlig med 2-ukers intervaller mange steder)	?
Redusere kommunalt tilskudd til private veier	Det fremgår av offentlig statistikk at Bindal yter langt høyere tilskudd til private veier enn det som gjøres i andre kommuner. Tilskuddet går til private veier over 300 meter og brøytetilskudd til jordbruksveier. De siste er kun underlagt kommunal vedlikeholdsplikt i 10 år, mens kommunen fortsatt gir støtte etter 10 år.	?

Tiltaksliste: Forslag til innsparingstiltak

Tiltak	Beskrivelse	Sum
Generell reduksjon i renhold	Gjennom intervjuer og informasjon , samt vurdering av antall årsverk til renhold, fremkommer det at man kan redusere renholdsnivået uten at dette vil gjøre renholdsnivået utilstrekkelig. Som eksempel nevnes at kontorer på rådhuset vaskes to ganger per uke. Etter det vi er kjent med er dette langt oftere enn i mange andre rådhus, til tross for at «trafikken» i andre rådhus er større. Besparelse vil avhenge av nivå man ønsker å ligge på.	250 000 – 750 000
Reduksjon i årsverk til bibliotek	Besparelse vil avhenge av hvilket servicenivå man legger seg på. Ordning med utlån i resepsjonen synes fornuftig forutsatt at dette fungerer tilfredsstillende. 1,3 årsverk i biblioteket synes noe høyt.	?

5. *Anbefalinger*

Generelle anbefalinger

Vi har følgende overordnede anbefalinger til Bindal kommune:

- Kommunen bør først og fremst se etter *de store tiltakene* for kostnadsreduksjoner og prioritere å gjennomføre disse på en god måte.
- Kommunen har et høyt driftsnivå og vi mener derfor primært at *utgiftsreduserende* tiltak bør prioriteres fremfor inntektsøkende tiltak. Vi kan ikke se at det er nødvendig for Bindal kommune å utvide eiendomsskatten de nærmeste årene.
- Vi mener at driftsnivået kan reduseres uten at dette på noen måte vil være uforsvarlig. Vi mener at kommunen fortsatt vil kunne gi innbyggerne et meget godt tilbud.
- Vi foreslår flere steder i rapporten reduksjoner i årsverk. Vi vil her presisere at kommunen selvsagt skal ivareta sine ansatte på best mulig måte. Dette betyr at man fortrinnsvis bør planlegge bemanningsreduksjoner der dette kan gjøres ved *naturlig avgang* og/eller omplasseringer. Kommunen må i hvert tilfelle vurdere best mulig løsning når bemanningsreduksjoner skal gjennomføres.
- Kommunen må selv vurdere hvilke tiltak på tiltakslisten de ønsker å prioritere. Vi vil likevel komme med noen anbefalinger på de neste sidene.

Anbefalinger: Overordnet økonomistyring

- Det forventes at Bindal kommune vil få redusert sine inntekter betydelig de nærmeste årene, som følge av befolkningsendringer. Gjennom kriteriene i inntektssystemet anslås mindretgiftene, og dermed de reduserte inntektene å tilsvare om lag 7,3 millioner kroner frem mot 2020.
- I praksis er det slik at små kommuner i liten grad greier å tilpasse seg driftsreduksjoner i en slik størrelsesorden med mindre det gjøres strukturelle grep. Bindal kommune har derfor en særskilt utfordring i å tilpasse driften sin til disse strammere rammene som følge av en forventet aktivitetsnedgang.
- I praksis vil ikke en reduksjon i antall yngre føre til reduserte utgifter som tilsvarer inntektsbortfallet – i hvert fall ikke så lenge man opprettholder samme tilbud (for eksempel samme antall klasser/grupper i skolen, samme antall barnehageplasser, kulturskoletilbud, samme bygningsmasse osv.)
- Dette taler for at Bindal kommune må gjøre enkelte større strukturelle, utgiftsreduserende grep for å tilpasse seg strammere økonomiske driftsrammer.
- I tillegg vil vi sterkt fraråde kommunen å saldere driftsbudsjettet med bruk av disposisjonsfond. Dersom dette gjøres over flere år, vil behovet for mer dramatiske kutt-tiltak øke, fordi man da over tid ligger på et kunstig høyt driftsnivå sammenliknet med inntektsgrunnlaget. Dette vil på ett tidspunkt ikke kunne fortsette, og man vil måtte ty til mer drastiske tiltak for å tilpasse seg rammene. Vi mener at kommunen heller bør vurdere å benytte disposisjonsfond til investeringer som gir reduksjoner i driftskostnadene (eks. ENØK-tiltak, samlokaliseringer etc.).

Anbefalinger: Sektorovergripende tiltak

- Bygningsmassen i Bindal kommune har svært høye driftskostnader sammenliknet med andre kommuner.
- Vi har ikke vurdert teknisk tilstand osv. på byggene, men har følgende anbefalinger i denne sammenheng:
 - Kommunen bør foreta en gjennomgang av sin bygningsmasse med tanke på arealbruk, fremtidig behov, driftskostnader, mulige besparende tiltak som for eksempel redusert arealbruk, ENØK-tiltak, investeringer etc.
 - Det synes å være så høye driftsutgifter i deler av bygningsmassen at investeringer kan være lønnsomme allerede i et relativt kort perspektiv ved at oppgraderinger kan gi besparelser i form av reduserte drifts- og vedlikeholdsutgifter og energikostnader.
 - Mye av kommunens bygninger er ikke tilpasset dagens aktivitetsnivå og tilbud. For eksempel vil en omstrukturering av heldøgnsbemannede boliger og sentralisering av disse kunne gi en langt mer effektiv ressursbruk i drift gjennom større sambruk av personell og andre ressurser.
 - Kommunen bør prioritere midler til de formålsbygg som er i bruk og forventes å være det i lengre tid, for å drifte og vedlikeholde disse på best mulig måte.
 - Generelt ville det være fornuftig av kommunen å utarbeide en investeringsstrategi med hensyn til de endringer i aktivitetsnivå som allerede er kommet og som vil fortsette fremover med tanke på endringer i befolkningssammensetningen. Vi mener at langsiktig investeringer i kommunen, vil kunne gi så store driftsmessige innsparinger at disse vil kunne forsvares også økonomisk i tillegg til den kvalitetsheving det vil kunne gi for brukere og ansatte.

Anbefalinger: Sektorovergripende tiltak

- Sykefraværet i kommunesektoren samlet er høyt, på landsbasis var det i 4. kvartal 2012 – 3. kvartal 2013 på 9,86 %.
- Sykefraværet i Bindal kommune var i hele 2012 på 6,09 %, altså langt lavere enn landsgjennomsnittet. Men fraværet i Bindal varierer mye, i 2011 var det 9,31 % og i 2010 på 7,73 %. I 2013 ser det ut til at fraværet igjen har økt.
- Det er vanskelig å budsjettere med reduksjon i sykefravær, men gode rutiner og oppfølging av sykemeldte vil kunne gi reduserte kostnader. I Bindal har en mål om å få sykefraværet ned under 4,7 %.
- I følge budsjettdokumentet for 2014 har Bindal kommune om lag 6 millioner kroner i kostnader knyttet til sykefravær, beregnet ut fra at Bindal kommune har 2 465 dagsverk med fravær og hvert dagsverk fravær koster 2 500 (Kilde: NAV).
- Klarer kommunen å redusere sykefraværet vil det føre til lavere kostnader.

Anbefalinger: Barnehage

- Bindal kommune har bemanning langt over ressursnormen som ennå ikke er iverksatt. I tillegg er enkelte avdelinger små og sårbare dersom en reduserer bemanningen.
- Bemanning og enhetskostnader i barnehage viser at det vil være et innsparingspotensial i å samlokalisere Terråk barnehage. Avdeling Terråk har unaturlig høye driftskostnader tatt i betraktning at denne barnehagen er betydelig større enn de andre avdelingene, har en lav andel småbarn, og slik sett burde hatt de laveste lønnsutgiftene per barn.
- Vi anbefaler derfor at kommunen følger opp tiltaket som beskrevet i Budsjett 2014 og økonomiplan 2014-17, der det fremgår at det skal gjøres en felles utredning for aktuelle investeringstiltak ved Terråk skole og barnehage. Vi anbefaler å ta hensyn til befolkningsprognoser og vurdere de fremtidige tiltakene ved Terråk skole og barnehage inn i sammenheng med forventet utvikling i de øvrige skolene og barnehagene i kommunen. Ideelt mener vi at kommunen burde utarbeidet en helhetlig investeringsstrategi med et langsiktig perspektiv.
- Uavhengig av fremtidige investeringer så ligger det et innsparingspotensial i bemanningen i barnehage, i og med at man i Bindal kommune har bemanning over ressursnormen.

Anbefalinger: Husleieinntekter fra friskolene

- Vi mener det er naturlig at friskolene betaler husleie som faktisk dekker de kostnadene som er ved drift og vedlikehold av skolelokalene knyttet til driften av skolene.
 - Siden Kjella skole blir kommunal fra 1. august, har vi i tiltakslisten ikke lagt inn noen økte inntekter her. Ut fra friskolens økonomi ser det heller ut til at inntektene i 2014 blir lavere enn det kommunestyret har vedtatt.
 - Vi mener Bindalseidet skole skal betale en husleie som reelt sett dekker kostnadene til skolebygget. Det betyr at husleien ut fra tall oppgitt fra kommunen settes til 2,53 millioner. Dette må eventuelt justeres i henhold til nytt kostnadsnivå etter endringer i bygningsmassen i 2014, hvor høyere lånegjeld vil gi høyere kapitalkostnader (renter og avdrag) og nyere og mindre bygningsmasse bør gi lavere driftskostnader.
 - Eventuelle kostnader som påføres som følge av andre brukere av bygget, skal ikke belastes friskolen gjennom husleien, men den aktuelle leietaker gjennom husleie, evt. dekkes av kommunen selv, slik at dette ikke belastes skolens husleie.
 - Ut fra oppgitte tall vil en økning av husleien for Bindalseidet friskole medføre økte inntekter for Bindal kommune på inntil 1,88 millioner kroner sammenliknet med 2013. I dette tallet er det forutsatt at den manglende betalingen fra Bindalseidet skole på 445 000 i 2013 betales. Dersom den ikke gjør det, er økningen for kommunen på 2,33 millioner. I dette er 100 000 til vaktmestertjeneste som er relatert til andre tjenester trukket fra. I tillegg må det vurderes om det er andre utgifter i dette tallet som ikke kan knyttes til skoledriften.

Anbefalinger: Effektivisering og sammenslåing av hjemmetjenestene

- Bindal kommunes hjemmetjenester er ikke større enn at én enhet vil være hensiktsmessig og håndterbar. Vi mener også at en større grad av samlokalisering vil være hensiktsmessig til tross for at dette sannsynligvis vil øke reiseutgiftene noe. Mer fleksibel bruk av personale kan gi gode effekter.
- I den grad det er mulig bør også omsorgsboligene sentraliseres slik at man utnytter arbeidskraften på best mulig måte. Per i dag står flere boliger tomme ved ulike lokasjoner og dette gir ugunstige løsninger med tanke på både kvalitet, arbeidsmiljø og kostnadseffektivitet. Det bør tilstrebes å samle driften i størst mulig grad, både av hensyn til ressurser og personale (arbeidsmiljø), og i en del tilfeller også av hensyn til brukerne.
- Investeringer i omsorgsboliger vil etter det vi har forstått fremtvinge seg i relativt nær fremtid. Det vil da være hensiktsmessig å gjøre nye vurderinger av omfang og lokasjon for disse boligene.
- Uavhengig av investeringer mener vi uansett at hjemmetjenesten kan effektiviseres gjennom mer effektiv tidsbruk, uten at dette nødvendigvis vil kreve store endringer for den enkelte ansatte. En budsjettert ATA-tid på 50 % er veldig lav sammenliknet med andre og vi mener derfor at man bør kunne øke ATA-tiden til 60 %. Dette ville innebære en produktivitetsgevinst som vist i tabellen nedenfor. Dersom man skal ta ut denne gevinsten vil dette tilsvare en reduksjon på om lag 3 årsverk samlet for hjemmesykepleie/hjemmehjelp og merkantile funksjoner. Bemanningen ved den enkelte omsorgsbolig er her holdt utenom.

Økt antall leverte timer per uke ved økning fra 54% til 60 % ATA-tid	31
Økt antall timer per år	1 616
Produktivitetsgevinst i kroner	911 730

Anbefalinger: Reduksjoner og sammenslåing i institusjon

- Våre analyser viser at det er høye enhetskostnader innenfor institusjonsdrift, dersom man tar hensyn til det reelle antall beboere.
- Antall plasser i institusjon er for høyt i forhold til behovet, og ledige plasser krever også ressurser. Vi mener derfor at Bindal kommune må fortsette å redusere antall plasser i institusjon. En naturlig konsekvens av dette vil være å slå sammen avdelinger. Det er likevel viktig at man tar hensyn til befolkningsprognosene og ikke utelukker at det på et senere tidspunkt kan bli et økt behov for flere institusjonsplasser igjen.
- Vi mener likevel at tjenestene innenfor pleie og omsorg bør dreies sterkere i retning av mestring og hverdagsrehabilitering. Dette er viktig i alle kommuner.
- I Bindal er denne dimensjonen kanskje ekstra viktig fordi antallet eldre øker, mens antall barn/unge og de i «arbeidsalder» vil bli redusert i årene fremover. For å kunne håndtere disse befolkningsendringene er det ekstra viktig å legge til rette for en så stor grad av selvhjulpenhet som mulig.

Anbefalinger: Reduksjoner i legetjenesten

- Stort sett all statistikk knyttet til legetjenestene viser at nivået på legetjenestene i Bindal ligger på et svært høyt kostnadsnivå, og at tjenestetilbudet ligger langt over «normalnivået» i kommunesektoren.
- Generelt er det vanlig å hevde at dess kortere listelengde (færre pasienter) legene har, dess bedre kvalitet i tjenesten. Det er imidlertid gjort en del forskning på dette området, og forskningen kan ikke dokumentere en direkte sammenheng mellom disse faktorene.
- I ny fastlegeforskrift som trådte i kraft 1.1.2013 ble det fastsatt følgende i forskriftenes § 34: «Fastlegen skal ikke ha flere enn 2 500 personer på sin liste. Et listetak lavere enn 500 personer må avtales med kommunen.»
- Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fikk i forbindelse med utarbeidelse av ny fastlegeforskrift i oppdrag av Helsedirektoratet å oppsummere forskning om følgende problemstilling: Hva er effekten av antall innbyggere en fastlege har på sin liste på kvaliteten av de tjenester som ytes? I denne rapporten (Rapport fra Kunnskapssenteret nr 01 – 2012 «Listelengde og kvalitet i fastlegeordningen») ble det konkludert med:
«Vi har ikke funnet forskning som vurderer effekt av fastlegers listelengde på kvaliteten av tjenestene som ytes. Vi kan derfor ikke konkludere om kort eller lang pasientliste gir noen forskjell i kvalitet på tjenester som ytes av fastleger.»
- Hvor høy legedekning kommunen skal ha bør derfor vurderes grundig med tanke på hvilke kostnader dette påfører kommunen.

Anbefalinger: Reduksjon i helsestasjonstilbudet

- All statistikk viser at man i Bindal kommune både bruker mer ressurser og høyere årsverksprosent til helsestasjon enn i andre kommuner.
- Med tanke på at ressursbruken allerede er høy, og med tanke på at det fortsatt er forventet en befolkningsnedgang i hovedmålgruppen for denne tjenesten, vil det være både naturlig og hensiktsmessig å redusere ressursbruken på dette området.

Anbefalinger: Reduksjon i renhold

- Vi mener at nivået på renhold er høyt, og at man derfor bør kunne redusere bemanning og/eller vikarutgifter her. Også dette har tett sammenheng med bygningsmassen, men bør uavhengig av redusert bygningsmasse kunne reduseres noe sammenliknet med dagens nivå.

7. Avslutning

Takk for oppdraget

Vi vil takke Bindal kommune for oppdraget.

Oppdraget har vært svært interessant, både på grunn av de aktuelle temaene, og fordi vi gjennom prosessen er blitt godt kjent med kommunen.

Vi har et utelukkende positivt inntrykk av kommunen og de ansatte vi har hatt kontakt med gjennom oppdraget.

Vi er blitt meget godt mottatt, innstillingen til de involverte har vært konstruktiv og positiv til tross for at man er kjent med at oppdraget vil kunne komme med «ubehagelige» forslag.

Vi ønsker å spesielt fremheve at vi har opplevd samarbeidet og dialogen med kommunen som meget god. Vi har fått umiddelbar respons fra kommunen på våre spørsmål. Når vi har etterspurt informasjon og data er dette blitt sendt oss i løpet av kort tid slik at prosessen har hatt meget god flyt. Vi vil derfor takke alle involverte for gode leveranser, rask respons, og hyggelig samarbeid! En spesiell takk til rådmann Knut Toresen for glimrende koordinering fra start til mål.

Vi er overbevist om at kommunen vil benytte informasjonen og forslagene rapporten gir på en god måte for å tilpasse fremtidig drift til kommunens inntektsnivå, og vi ønsker Bindal kommune lykke til med prosessen videre!

Vi har hatt innholdsrike, interessante og hyggelige dager i Bindal og håper å komme tilbake til Bindal kommune ved en senere anledning.

Kjetil Lie (Telemarksforskning) – Oppdragsansvarlig

Trine Riis Groven (EY, Ernst & Young) – Prosjektleder/gjennomføringsansvarlig

Anja Hjelseth (Telemarksforskning) - Prosjektmedarbeider

Audun Thorstensen (Telemarksforskning) – Prosjektmedarbeider

Tor Erik Baksås (EY) - Prosjektmedarbeider

«Omstilling 2013»

Bindal kommune

ANJA HJELSETH/KJETIL LIE/AUDUN THORSTENSEN (TELEMARKSFORSKING)
TRINE RIIS GROVEN/TOR ERIK BAKSÅS (EY)

